ಮದಿಪು

55 2011

ಪಗ್ಗು-ಬೇಶ-ಕಾರ್ತೆಲ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಮಹಿಳಾ ವೃಂದೊದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡಪಾಯಿನ
ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೀರೆರ್ ವಿಚಾರಕೂಟೊಡು ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ರೆಡ್ದ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಮದಿಪು

ಸಜಿಪಮೂಡ ಹಿಂದೂ ಶಕ್ತಿ ಕಲಾವೇದಿಕೆದ
'ಆಟಿಡೊಂಜಿ ನೆಂಪು' ಲೇಸ್‌ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆ ದಯಾನಂದ ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್‌ರೆಡ್ದ್ ಆಟಿದ ಮದಿಪು

ಸುಳ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾಜ, ದೀಪಾಂಜಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ ಶಾಂತಿನಗರ ಪೈಚಾರು ಬೊಕ್ಕ ಬಾಕಿ ಮಹಿಳಾ ಕೂಟೊಳೆನ
ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡತಿನ 'ಆಟಿಡೊಂಜಿ ದಿನ' ಲೇಸ್‌ಡ್ ಆಟಿದ ಅಟಿಲ್-ಅರಗಣೆ

ಮದಿಪು

ಮುಡಿ - 55

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್
ಮಂಗಳೂರು - 575 003
ದೂರವಾಣಿ / ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 0824-2459389
Email:tulu.academy@yahoo.co.in.

MADIPU

A quarterly on Tulu Language, Literature and Culture, published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Lalbagh, Mangalore -3. ✆ : 2459389.

Chief Editor	:	Dr. Palthady Ramakrishna Achar
Editor	:	Bhaskara Rai Kukkuvalli M.A., M.Ed. ✆ : 09449016616 / 09964412337 E-mail : kukkuvallibr@gmail.com
Managing Editor	:	Chandrahasa Rai B.
Pages	:	64 + 4
Vol.	:	13 - 54
ಬೆಲೆ	:	15/-
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	:	50/-
ಆಜೀವ ಚಂದಾ	:	600/-
ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ	:	ಕರ್ನಾಟಕೊ ರಾಜ್ಯೊದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ದಿನ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ತುಳುವೆ 'ಪುತ್ತೂರ್ದ ಮುತ್ತು' ಶ್ರೀ ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡೆರ್.
ರಕ್ಷಾಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ	:	ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ
ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ /ಮುದ್ರಣ	:	ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್ ಕೆ.ಎಸ್. ರಾವ್ ರಸ್ತೆ ಮಂಗಳೂರು - 575 001 ✆: 0824 2443002

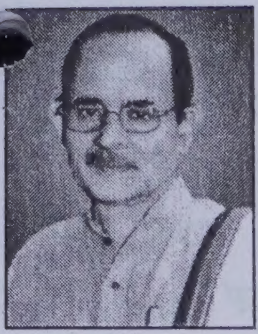

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆ ನುಡಿ

ಕುಡಲಡ್ 'ತುಳುಭವನ' ಆವೊಡು

'ಆಟಿ ಆಡೊಂದು ಪೋಪುಂಡು ಸೋಣ ಓಡೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು' ಪಂಡ್‌ದೊಂಜಿ ಗಾದೆ. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಳ್ಡು ಪರ್ಬ, ಉಚ್ಚಯ, ಲೇಸ್ ದಾಲ ನಡಪುನ ಪದ್ಧತಿ ಇಜ್ಜಿ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ದಿರಿಕೂಟ ಬರ್ಸ, ತೆಡಿಲ್, ಮೆಂಚಿ, ಬೊಲ್ಲ ಆಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ರೋಗೊ, ರುಜಿನೊ, ಬೆನ್ಯರೆ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ಈ ಕಾರಣೊಡ್ದಾವರೊನೇ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಳುಡು ಪೊರ್ತೇ ಪೋಪುಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಆಟಿ ಆಡೊಂದು ಪೋಪುಂಡುಂದು ದುಂಬುದಕುಲು ಪನ್ತೆರ್. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಳ್ಡು ದೈವ ದೇವೆರೆ ಆರಾಧನೆ, ಮದ್ಮೆ-ಮಾಸಿರಿ, ಇಂಚಿನ ಲೇಸ್‌ಲ್ ನಡಪಂದಿನೆಡ್ದಾವರ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಪುರ್ಸೊತ್ತು. ಈ ಪುರ್ಸೊತ್ತುದ ಪೊರ್ತುಡು ಎಡ್ಡೆಕಾರ್ಯೊಡು ವಿನಿಯೋಗ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ 1997ಡ್ ಆಟಿ ಆಚರಣೆನ್ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪಿ ಕ್ರಮೊನು ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಲೇಸ್‌ನ್ ಎಂಚ ನಡಪಾವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಕ್ರಮೊನ್ಲಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಆಟಿ ಆಚರಣೆ ರೂಢಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಹಳ್ಳಿ-ಪೇಂಟೆದ ಜನೊಕ್ಲು ಒಟ್ಟು ಸೇರ್‌ದ್ ಅಕುಲೆನಾತೆಗೆ ಆಟಿ ಆಚರಣೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಈವೊಡು ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸುಮಾರ್ 50 – 60 ಕಡೆ ಆಟಿದ ಲೇಸ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಸುಮಾರ್ 35 ಕಡೆಟ್ ಆಚರಣೆ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬೆರಿಸಾಯೊಡೇ ನಡತ್‌ಂಡ್. ತುಡರ್ ಪರ್ಬ, ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಕೆಡ್ಡೆಸ, ಬಿಸು, ಪತ್ತನಾಜೆ – ಉಂದು ಮಾತ ತುಳುವೆರೆ ಪರ್ಬೊಲು. ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನೊಕುಲು ಅವೆನ್ ಮದತ್ ಬುಡಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಸ್ಟೆಮಿ, ಜೌತಿ ಆಚರಣೆದಲೆಕನೆ ನಮ್ಮ ಪರ್ಬೊಲೆನ್ಲಾ ನಡಪಾವೊಡು. ಗೌಜಿ, ಗದ್ದಲೊಡು ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾದ್ಯ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ನೆಂಪು ದೀವೊಂದು ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಯಾವು. ಆಂಡ ಅವು ಉಂತುದು ಪೋಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.

ಜೂನ್ ತಿಂಗೊಳ್ಡು ಸಾಲೆ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್. ಜೂನ್ ತಿಂಗೊಳ್ದ ಅಕೇರಿಗಾನಗ 6ನೇ ಬೊಕ್ಕ 7ನೇ ಪಾಟ ಪುಸ್ತಕೊಲು ಬತ್ತ. ಈ ಸರ್ತಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯೇ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಲೆನ ಕಚೇರಿಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕೋಣೊದು ಸಾಲೆ ಸಾಲೆಗ್ ಪಟ್ಟುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಜುಲಾಯಿ ರಡ್ಡೆದಾನಿ ಸುರುಕು ಸುಳ್ಯೊಡ್ದು ಬೂಕು ಪಟ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ. ಈ ಸರ್ತಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ 12,000 ಪ್ರತಿಕ್ಲೆನ್ ಸರಕಾರ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಉಡುಪಿ, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕುದ ಸಾಲೆಲೆಗ್ಲಾ ಬೂಕುದ ವಿತರಣೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಕುಡಲದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ

ವಲಯೊದ ಗುರುಕುಲುನಕುಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪವುನೆತ ಬಗೆಟ್ ದಾಲ ಮನಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿಜೆರ್‌ಂದ್ ಬೇಜಾರ್. ಓಲೆ ಬರೆದ್, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕೆರೆಗ್ ತೆರಿಪಾದ್, ಭೇಟಿಯಾದ್ ಅಲ್ಪದ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗ್ ತೆರಿಪಾಂಡಲಾ ಆರ್ ನೆತ್ತ ಬಗೆಟ್ ಉಮೇದ್ ತೋಜಾಯಿಜೆರ್. ಬಜೀ ಸಸಾರ ಮಲ್ತ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ಇತ್ತೆ ಬೂಕು ಮುಗಿದ್ ಪೋತುಂಡು. ತುಳುತ ಮಲ್ಲ ಅಭಿಮಾನಿಲಾಯಿನ ಕುಡಲದ ಜನೊಕುಲೇ ತನ್ಕುಲೆನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪೆರೆ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಜೆರ್‌ಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಏರೆಗ್ ಬೋಡು ಪನ್ಲೆಗೆ. ಭಾಷಣೊಡು ಮಾತ್ರ ತುಳು ಅಭಿಮಾನ, ಕಾರ್ಯರೂಪೊಗು ಬನ್ನಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತ್ರ ಯಾವು. ಪುತ್ತೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುಲೆಡ್ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಪಟ್ಟ್‌ದೊ. ಆಂಡ ಏತ್ ಸಾಲೆಲೆಡ್ ಪಾಟ, ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡಪುಂಡುಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆದ ಅಧಿಕಾರಿನಕುಲೇ ತೂವೊಡಾತೆ.

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗೊಂಜಿ ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟೋಣ 'ತುಳು ಭವನ' ಆವೊಡುಂದು ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬಹುಕಾಲೊದ ಬಯಕೆ. ಪೋಯಿ ಸರ್ತಿದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗುರ್ಕಾರೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಯಂ.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲ್, ಕುಡಲದ ಉರ್ವಡ್ ಅರ್ಧ ಎಕ್ರೆ ಜಾಗೆ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಚೇರಿ ಕಟ್ಟೋಣಗ್‌ಂದ್ ಲಪ್ಪದೀದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಅವಧಿಡ್ ಕಟ್ಟೋಣದ ಬೇಲೆ ಸುರು ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿಜಿ. ಈ ಸರ್ತಿ 4.8 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಂದಾಜಿ ಕರ್ಚಿದ ಒಂಜಿ ಯೋಜನೆನ್ ಸರಕಾರೊದ ದುಂಬು ದೀಯೊ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಈ ಯೋಜನೆಗ್ ಮಂಜೂರಾತಿ ಕೊರ್ದು ರಡ್ಡ್ ಕೋಟಿ ಪಣವುನ್ಲಾ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯೆರೆಗ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಂಜೂರಾತಿ ಮಲ್ತಿನ ಆಪಗದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡ್ಯೂರಪ್ಪೆರೆಗ್ ಸಮಸ್ತ ತುಳುವೆರೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಸೋಲ್ಮೆತ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಕೆಸರ್ಗಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಪೊಸ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಲೆನ ಸಾದಿ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ದುಡ್ಡು ಮಂಜೂರಾಯೆರೆ ಬೆಂದಿನ ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬೆಂಗಳೂರುದ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀ ಉದಯೆರೆಗ್ ಅಂಚನೆ ಸರಕಾರೊದ ಸರ್ವ ತುಳುವ ಮಂತ್ರಿ, ಶಾಸಕೆರೆಗ್, ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಅಧಿಕಾರಿನಕುಲೆಗ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಸುಧಾಕರ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಸಂವಿಧಾನೊದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ತುಳುನು ಸೇರ್ಪಯೆರೆಗಾದ್ ಕೆಲಸ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ ಈ ನಿಲೆಟ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ್ ಆಯ್ಕೆ ಆಯಿನ ತುಳುವೆರೆನ ಪುಣ್ಯೊ. ಆರೆಗ್ ಸಮಸ್ತ ತುಳುವೆರೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಲ್ಲೆ. ಆರೆನ ಆಡಳ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಬೆಳಗುಂಡು. ತುಳುವೆರೆನ ಸಮಸ್ತ ಆಸೆ ಅಬುಲಾಸೆಲೆನ ಈಡೇರಿಕೆ ಆಪುಂಡು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆಯಿಸಾತ್‌ಗ್ ಡೆಲ್ಲಿಗ್ ಪೋಯಿನ ಆರ್ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಲೆಡ ತುಳುನು 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಸೇರ್ಸವುನ ಬಗೆಟ್ ಪಾತೆರ್ದೆರ್.

ಎಂಕ್ಲೆ ಸಮಿತಿದ ಅಧಿಕಾರೊದ ಅವಧಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗೊಳುಗು ಮುಗಿಪುಂಡು. ಮುಗಿಪುನೆಗ್ ದುಂಬು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗೊಳ್ದ 7 ಬೊಕ್ಕ 8ನಾನಿ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಸವಣೂರುಡು ಒಂಜಿ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡಪಯೆರೆಗ್ ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನೊಗು ಮಾತ ತುಳುವೆರೆನ, ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೇಂಡೊನ್ವ.

ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

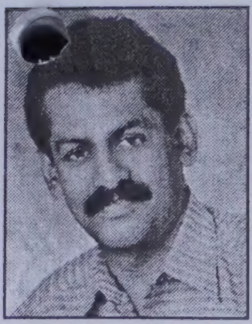

ಸಂಪಲ್ತಿನಾರೆ ಪಾತೆರ

ಅಬ್ಬಕ್ಕಬ್ಬೆನ ನೆಂಪುಗೊಂಜಿ 'ಸಂಕಥನ'

ಪುರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡ್ದು ಪದ್‌ನೈನ್ನೇ ಶತಮಾನ ಮುಟ್ಟ ಬಡೆಕ್ಯಾದ ಅಂಕೋಲಾ ಸುದೆಡ್ದ್ ತೆನ್‌ಕ್ಯಾ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಮುಟ್ಟ ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ ಅರಬಿ ಕಡಲ್‌ಡ್ದ್ ಮೂಡ್ಯಾ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಸಂದ್‌ಮುಟ್ಟ ಪಸೆರ್‌ದಿತ್ತಿ ಜಾಗ್‌ನ್ ತೌಳವ ಅತ್ತ್‌ಡ ತುಳುನಾಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊಣ್ಣ ಸಂತತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಪೊಂಜೊವುಲು ಅಧಿಕಾರೊದ ಪಟ್ಟೊಗು ಬರ್ಪಿನವು ಮುಲ್ಪದ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ರಾಜಕೀಯ ಕಟ್ಟಳೆ. ನೆಡ್ದಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪಾಕ ರಾಣಿ (ಅರಸಬ್ಬೆ)ನಕ್ಲೆ ಅರತಾನೊ ಇತ್ತಿನ ವಿವರೊ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಇಂಚಿನಕ್ಲೆಡ್ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನಕ್ಲು ಪಂಡ - ಆಳುಪ ವಂಶೊದ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ; ಬಂಗ ವಂಶೊದ ವಿಠಲ ದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ವೀರ ನರಸಿಂಹ ಶಂಕರದೇವಿ; ಸೀಮಂತೂರು ಸಾವಂತ ವಂಶೊದ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ದೇವಿ (ಕಾರ್ನಾಡ್‌ದ ರಾಣಿ) ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡನೇ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ದೇವಿ; ಕಾರ್ಲದ ಭೈರವ ವಂಶೊದ ಚಂದಲ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಮ್ಮಲ ದೇವಿ; ಹೊನ್ನ ಕಂಬಳಿದ ಅಮ್ಮು ದೇವಿಯಮ್ಮ ಪಡ್ಡೆದ್ರದ ಚಂದಲ ದೇವಿ; ಉಳ್ಳಾಲ ಚೌಟ ವಂಶೊದ ಮಲ್ಲ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ; ಪುತ್ತಿಗೆಡ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಆಳೆನ ತಂಗಡಿ ಲೋಕಾದೇವಿ, ಮೂಜಿನೇ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲ್‌ನೇ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ. ಈ ಮಾತಾ ಅರಸಬ್ಬೆನಕ್ಲುಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಒಂಜತ್ತೊಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಐಸ್‌ರ ದಿಂಜಾದೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ 'ಅಬ್ಬಕ್ಕ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಸ್ವಾಭಿಮಾನೊ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಂರ್ಬಾಟೊದ ಒಂಜಿ ರೂಪಕ. ವಿದೇಶೀ ಆಕ್ರಮಣೊದ ವಿರುದ್ಧ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗ್ ಎದ್‌ರಾದ್ ಪೊಂರ್ಬಿನ ಬಿರ್ಸೆರೆ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದುಂಬು ತೋಜುವಳ್. ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧಕೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಕೆ.ಜಿ. ವಸಂತ ಮಾಧವೆರ್ 'ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿಯರು' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇತಿಹಾಸೊಡು ನಾಲ್ ಜನ ಅಬ್ಬಕ್ಕೆನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಪರಾಕ್ರಮ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಹೋರಾಟೊಳೆನ ದಿಟ್ಟೆಡ್ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ತೆರಿಪಾವುನ ಅಬ್ಬಕ್ಕನಕ್ಲು ಉಳ್ಳಾಲೊಡು ಆಳಿನ ಇರ್ವೆರ್ ಅಬ್ಬಕ್ಕಬ್ಬೆನಕ್ಲು; ಮಲ್ಲ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ (1554-1584) ಬೊಕ್ಕ ಎಲ್ಯ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ (1594-1640). ಈ ಅಪ್ಪೆ ಮಗಳ್ ಛಲ ಬೊಕ್ಕ ತಂಕ-

ತಾಕತ್ತ್‌ಡ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೊಟ್ಟುಗು ಕಾದ್‌ನೆನ್, ರಾಜನೀತಿಜ್ಞತೆ ಮೆರೆಪಾಯಿನ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ದಾಕ್ಲೆ ಸಮೇತ ಪನ್ತೆರ್. ಭಾರತ ದೇಶೊದ ಕಡೀರ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಲು ಪನ್ಪಿ ಪೆರ್ಮೆ ಮುಕ್ಲೆನವು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆನ್ ಕಡಲ್‌ದ ಕಾಳಗೊಡು ಪಿರಜಾರಾಯಿನ ಹಿರಿಯ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ ಸುರೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೇನಾನಿ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಅನುಮಾನ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಒರ್ತಿಯೇ 'ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ' ಆದ್ ಜನಮನೊಟು ಒರಿತಳ್. ಆಂಡ ಭಾರತ ದೇಶೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಝಾನ್ಸಿರಾಣಿ, ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಚಾಂದ್‌ಬೀಬಿ, ಕೆಳದಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಮುಂತಾಯಿನ ವೀರರಾಣಿನಕ್ಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿಗ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪೋಯಿನವು ಎವುದೆಪ್ಪುದ ಸಂಗತಿ.

ಇರ್ಲ್‌ದ ಸೆರಂಗ್‌ಗ್ ತೂಟೆ ಪತ್ತಿನ, ಓಡ ಒಚ್ಚಿನ, ಹಡಗ್ ಕಟ್ಟಿನ, ಕುದುರೆ ಏರ್‌ನ, ಕೋಟೆ-ಕೊತ್ತಳ ಮಲ್ತಿನ, ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮೇತ ಮಾತಾ ಸಮುದಾಯದಕ್ಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾಯಿನ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯೊಗು, ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ನಂದಾದೀಪ ಆವೊಡು. ಆಳ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊದ ಅಂಗ್, ಹೋರಾಟೊದ ಬದ್‌ಕ್ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೊದ ಇತಿಹಾಸೊಡು ದಾಕ್ಲೆ ಆವೊಡು; ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಆಳೆಗ್ ಆಯಿನ ಅನ್ಯಾಯೊನು ದಿಲ್ಲಿ ದೊರೆಕ್ಲು ಸರಿ ಮಲ್ಪೊಡು, ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರೊದ ಸಕಾಯೊಡು ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಪುದರ್‌ಡ್ ನಾಡ ಪರ್ಬ ನಡಪೊಡು - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಆಸೆಲೆನ್ ದೀವೊಂದು 1997ಡ್ ಉಳ್ಳಾಲೊಡು ಉಂಡಾಯಿನ 'ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯ ಸಮಿತಿ' ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯ ನಡಪಾವುನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ನೆಕ್ಕ್ ಅಪಗ ಉಮೇದ್ ಕೊರ್ನ್ನರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ತಾಪಕ ಗುರ್ಕಾರ್ರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕ್ಲು, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಅಪಗ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಶಾಸಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ಕೆ. ಜಯರಾಮ ಶೆಟ್ಟ್, ಬಿ.ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬೆರ್, ದಿನಕರ ಉಳ್ಳಾಲ್ ಮುಂತಾಯಿನಕ್ಲೆನ್ ಸೇರಾವೊಂದು ರಚನೆ ಆಯಿನ ಸಮಿತಿ 1997 ನವೆಂಬರ 8 ಬೊಕ್ಕ 9ಗ್ ಕಡೀರ್ದ 'ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯೊ'ನು ಸಂಭ್ರಮೊಡು ಆಚರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಆನಿ ಸುರುವಾದ್ 2011 ಮುಟ್ಟ ಒಟ್ಟು ಎಣ್ಮ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯೊಲು ನಡತ್‌ದ. ಈ ಮಾತಾ ಸಂದರ್ಭೊಳೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಮಿತಿಗ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರೊಂದೇ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಪ್ರತಿವರ್ಸೊಲಾ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯೊ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಇರ್ವೆರ್ ಮಹಿಳಾ ಸಾಧಕೆರೆಗ್ ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪುರಸ್ಕಾರೊಳೆನ್ ಕೊರೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಈತೊರ್ತು ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ, ದಿ. ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ, ಗಿಡಿಗೆರೆ ರಾಮಕ್ಕ ಮುಗೇರ್ತಿ, ದಿ. ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗನ್, ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ, ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ ಹಳೆಯಂಗಡಿ, ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ (ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ); ಭಾನುಮತಿ ಮೆಂಡನ್, ಶಶಿಕಲಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೆ. ಸರೋಜಿನಿ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಡಿಮ್ಮ ಇಂಞ, ಲೀಲಾವತಿ ಬೈಪಾಡಿತ್ತಾಯ, ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಪೂಜಾರ್ತಿ, ಗೀತಾ ಬ್ಯಾ ಉಳ್ಳಾಲ, ಸಿಸ್ಟರ್ ಒಲಿಂಡಾ ಪಿರೇರಾ (ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪುರಸ್ಕಾರ) - ಮುಕ್ಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಸಂದಾಯಿ ಸೇವೆಗಾತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರ ದೆತೊಂದೆರ್.

ಅಸೈಗೋಳಿ ಮೈದಾನೊಡು 2011 ಜನವರಿ 29 ಬೊಕ್ಕ 30ಗ್ ನಡತ್ತಿನ ಎಣ್ಮನೇ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯೊಗು ಸುರೂತ ಸರ್ತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಮಲ್ಲಮುಟ್ಟ್‌ದ ಪಣವು ಸಕಾಯ ಕೊರ್ದು ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇಶೊದ ಸೊತ್ತು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸಾಬೀತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ನೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಶಾಶ್ವತವಾಯಿನ ದಾಕ್ಲೆ ಒರಿಪುನಲೆಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ಪಿನ ಉತ್ಸವ

ಸಮಿತಿದ ಬಹುಕಾಲದ ಬಯಕೆ ಇತ್ತೆ ಕೋಡಿ ಎತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ನೆಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದೇ 2011 ಮಾರ್ಚಿ 12 ಬೊಕ್ಕ 13ಗ್ ಕುಡ್ಲದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜ್ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾ ಭವನೊಡು 'ಉಳ್ಳಾಲ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಕೂಟೊ'ನು ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಹಂಪಿ ರವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್ ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡೆರ್ ಅೈತ ಸಂಯೋಜಕೆರ್. ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣೊಡು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತಿನ ಮಾತಾ ಪ್ರಬಂಧೊಳೆನ್ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆಡ್ ಸೇರಾದ್ ಅವು ಗ್ರಂಥರೂಪೊಡು ಪಿದಾಯಿ ಬರೊಂದುಂಡು. **'ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಸಂಕಥನ'** ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್‌ದ ಈ ಬೂಕುಡು ಈತ್‌ನೇಟ ನಡತಿನ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯೊಳೆನ ಸಚಿತ್ರ ವರದಿ, ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪುರಸ್ಕಾರ ಪಡೆಯಿನಕ್ಲೆ ಪರಿಚಯ, ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಸಂಬಂಧಿಸಾಯಿನ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿ, ಚಿತ್ರ-ವಿವರೊಲು ಸೇರೊಂದ. ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ನ ಮುತಾಲಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ದಿಂಜ ದನ್ಕೆ ದೆತೊಂದು ಬೂಕುಗು ಪೂರ್ಲ ರೂಪು ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್. ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕ್ಲೆನ ಮುನ್ನುಡಿದ ದೃಷ್ಟಿ ಬೊಟ್ಟು ಉಂಡು. ಸಪ್ಟೆಂಬರ 17ಗ್ **'ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಸಂಕಥನ'** ಬುಡುಗಡೆ ಆಪುಂಡು. ನಾಡಿಡ್ಕ ತೌಳವರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಬಗ್ಗೆ ಜನೊಕ್ಲು ಕುಡ ಒರ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ, 'ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉಚ್ಚಯ' ಹಂಪಿ, ಕದಂಬ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲ್ ಉಚ್ಚಯೊದ ಒರು ದೆತೊಂದು ಸರಕಾರೊದ ನಿರೆಳ್‌ಡ್ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ನಡಪ್ಪೆರೆ ಅವು ಸಾದಿ ತೋಜಾವಡ್‌ಂದ್ ನಮ ಬಯಕ್‌ಗ.

ಸವಣೂರು ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬಾಕಿ ಕೆಲವು ತುಳು ಸಂಘಟನೆಳೆನ್ ಸೇರಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂದು **2011 ಅಕ್ಟೋಬರ 7 ಬೊಕ್ಕ 8ಗ್ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಸವಣೂರು ವಿದ್ಯಾರಶ್ಮಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ವಠಾರೊಡು 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊ'ನು ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.** ಸವಣೂರು ಸೀತಾರಾಮ ರೈಕುಲು ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ ಗುರ್ಕಾರ್ರಾದ್ ಆಯ್ಕೆ ಆತೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಕಾರ್ಯಗುರ್ಕಾರ್ ಆದುಪ್ಪುನ ಸಮಿತಿಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ಮುತಾಲಿಕೆರ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಲೆನ್ ದೆತೊಂದೆರ್.

ಈ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಳೆನ ಬಾಂಧವ್ಯ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಆರಾಧನ ಕಲೆಕ್ಲು, ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿ, ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟೊಳೆನ ಕಾರ್ಯ-ಕಜ್ಜೊಲು, ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ- ಕುಂಚ, ಎಣ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ತುಳು ಸೇರ್ಪಡೆ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರ ಕೂಟೊಲು ನಡಪುವ. ಜನಪದ ನಲಿಕೆಲು, ಆಟ-ನಾಟಕ-ನೃತ್ಯ-ಸಂಗೀತೊದಂಚಿನ ಪರಪು ಪನಿ ಕಮ್ಮನೆಲಾ ಉಪ್ಪುಂಡು. ತುಳುವೆರ್ ಆ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಸವಣೂರುಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜೇ ದೊಂಪದಡಿಡ್ ನಿರೆದ್ ತುಳು ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಬಿನ್ನಯ ಮಲ್ತೊನುವ.

ಮದಿಪು ಐವತ್ತೈನೇ ಸಂಚಿನ್ ನಿಕ್ಲೆ ದುಂಬು ದೀವೊಂದುಲ್ಲ, ಎಂಕ್ಲೆ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿತ ಮುಗಿತಾಯೊದ ಪೊರ್ತುಡು ಎಡ್ಡೆ ಕಜ್ಜ ಬೆಂದಿನ ಸಾರ್ಥಕ ಭಾವ ಉಂಡು. ಕರಿನ ಮೂಜಿ ವರ್ಸ ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಮುದಾಯೊಗು ಚನಿಲ್ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ತಿಕ್ಕಿನ ಅವಕಾಶೊಗಾತ್ರ ಅೈಕ್ ಕಾರಣೆರಾಯಿನ ಸರ್ವೆರೆಗ್ಲಾ ಸೋಲೊಯ್ತ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವ.

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸಂಚಿದುಲಾಯಿ ಎಂಚಿನ...?

1.	ಕರ್ನಾಟಕೊದ ರಡ್ಡನೇ ತುಳುವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್	9
2.	ಈ ಬರ್ಪ ಏಪ?	ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ	13
3.	ತುಳುವೆರ್ನ ಆರಾಧನೆ - ಕೋಡೆ ಇನಿ ಎಲ್ಲೆ	ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ	14
4.	ಸಂಸಾರನೇ ಕಂಬುಲ	ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರೈ, ಹರೇಕಳ	18
5.	ಮದಿಮೆ - ಆನಿ, ಇನಿ, ಎಲ್ಲೆ	ಯು. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ	19
6.	ಅಟ್ಟೆಮಿ	ಭಾಸ್ಕರ ನೆಲ್ಲಿತೀರ್ಥ	23
7.	ಒಂತೆ ತೆಲಿಪರಾ?	ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಸಿ. ಕುಂದರ್	24
8.	ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್	ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ	25
9.	ಸತ್ಯದೈವೊಲು ಗಟ್ಟ ಸೇರಿಯನ	ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ	33
10.	ಜೋಕುಲೆ ಪದ	ಯಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಂಗಳೂರು	34
11.	ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರ	ಎಚ್.ಎಸ್. ಬೊಳ್ಮಾಡಿ	35
12.	ದೇವೆರೆ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್ದ್ ಪೋಂಡು	ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ	39
13.	ಧರ್ಮ ತಿಂಗೊಳೇ ಈ ಸೋಣ	ಪ್ರವೀಣ ಕಾಟೂರು, ಸುಳ್ಯ	40
14.	ಬದ್‌ಕೇ ಮೂಜಿದಿನ	ರಾಜಾರಾಮ ಪಿ.	41
15.	ಭೂಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾನ	ಶೋಭಾ ಪದ್ಮರಾಜ್	44
16.	ಆಸೆದ ತಾದಿ 'ಅಭಿಮನ್ಯು ಕೋಟೆ'ನೇ	ಎಚ್. ಮಾಧವ ರಾವ್	45
17.	ನೇಮೊದ ಪಾರಿ	ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ	48
18.	ಪನಿ ಬರ್ಸದ ನಡುಟು 'ಒರಿಯದೋರಿ ಅಸಲ್'	ಎನ್. ಕುಮಾರ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು	49
19.	ಆಟಿದ ಮಲಕಂತ	ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ	51
20.	ಥ್ಯಾ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒರಿತ್‌ನ ಥ್ಯಾಲೇಂಡ್	ಕುದ್ರೆಪ್ಪಾಡಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಆಳ್ವ	52
21.	ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡು ನಮ.....	ಸರಪಾಡಿ ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ	54
22.	ನಾಲ್ ದಿನೊತ ಬಾಳ್ವೆ	ಸದಾನಂದ, ಸುರತ್ಕಲ್	55
23.	ಹಾಇಕು - ಮರಿಯಲದ ಕ್ಷಣ ಚಿತ್ರೊಲು	ರತ್ನಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮುಂಬಯಿ	56
24.	ಅಮ್ಮೆಮ್ಮ ಪಣ್‌ತ್ನ ಕತೆ	ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್	57
25.	ಉಳ್ಳಾಲೊದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ	ಆರ್.ಕೆ. ಉಳ್ಳಾಲ್	60
26.	ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್	ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ	61

ಕರ್ನಾಟಕೊದ ರಡ್ಡನೇ ತುಳುವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

• ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

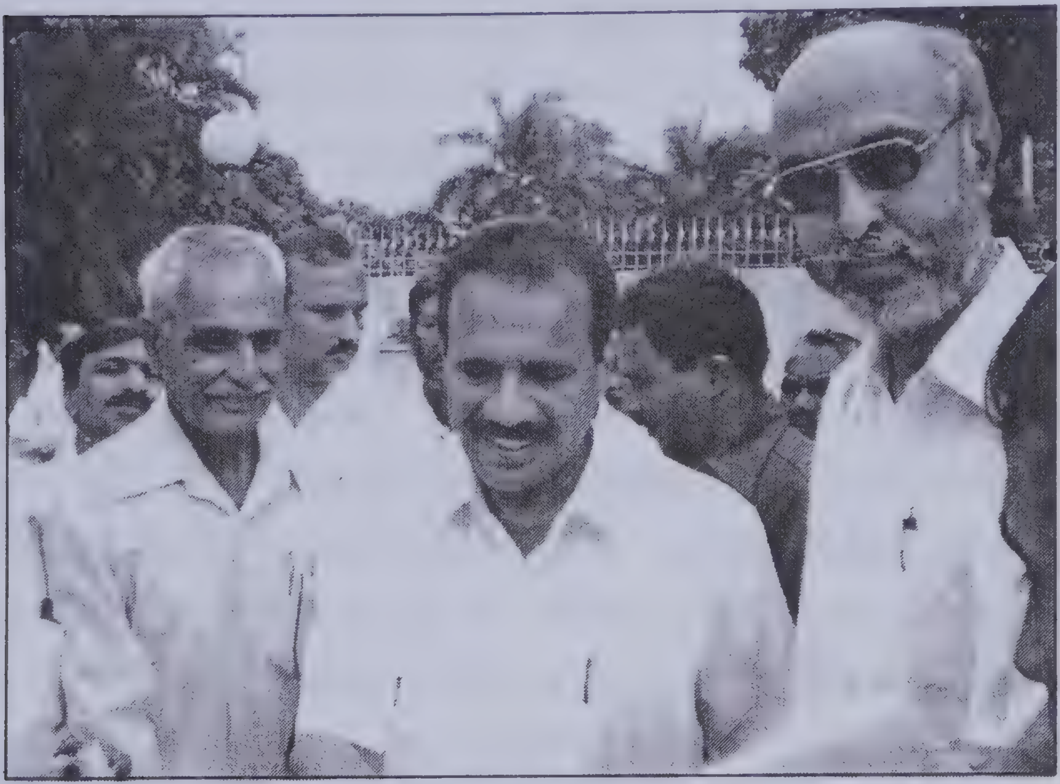

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡ್ರೆನ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಭೇಟಿಯಾದ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪರವಾದ್ ಅಭಿನಂದನೆ ಪಂಡೆರ್.

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡೆರ್ ಕರ್ನಾಟಕೊದ 26ನೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ್ 2011 ಅಗೋಸ್ತು 4ನಾನಿ ಆಡಳಿತೆದ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ವಹಿಸಾವೊಂಡೆರ್. ಮೇರ್ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ರಡ್ಡನೇ ತುಳುವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪನ್ಪಿನವು ಸಮಸ್ತ ತುಳುವೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸಂತೋಸುದ ಸಂಗತಿ. ಉಡುಪಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಸದೆರಾದಿತ್ತಿನ ಆರ್ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಯಿನ ಏರ್‌ಲಾ ಎನ್ಯಂದಿನ ಸಂಗತಿ ಆಂಡಲಾ ಆರೆನ ಯೋಗ್ಯತೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಈ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾತಾ ಜನೊಕುಲೆನ ಉಡಲ್‌ಗ್ ನೆಮ್ಮದಿ ಕೊರ್ಪಿನ ವಿಚಾರ.

ದೇವರಗುಂಡ ವೆಂಕಪ್ಪ ಸದಾನಂದ ಗೌಡ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ದ ಮೇರ್ ಆರೆನ ಆತ್ಮೀಯೆರೆನ ಬಳಗೊಡು ಡಿ.ವಿ.ಎಸ್. ಪಂಡ್‌ದೇ ಖ್ಯಾತಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಬಾಯಿಡ್ ಆರ್ ಬಜೀ ಡಿ.ವಿ. ಮಾತ್ರ. ದೇವರಗುಂಡ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕುದ ಮಂಡೆಕೋಲು ಗ್ರಾಮೊದ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಪುದರ್. ಗುಂಡ ಪಂಡ ತುಳುಟು ಗರ್ಭಗುಡಿಂದ್ ಅರ್ಥ. ಆರ್ ಕೂಡುಕುಟುಮೊಡು ಬುಳೆದ್ ಬತ್ತಿನಾರ್. ಆರೆನ ತರವಾಡ್‌ದ ಹಿರಿಯೆರ್ ದೈವದೇವೆರೆನ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ನಂಬಿಕೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಡ್ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಆರೆನ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ದೇವರಗುಂಡಂದೇ ಪುದರಾಂಡ್. ಮಂಡೆಕೋಲು ಗ್ರಾಮದ ನಡುಟೇ ಪಯಸ್ವಿನಿ ಪರಿತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಈ ಸುದೆತ ಒಂಜಿ ಮೈಯಿಟ್ ದೇವರಗುಂಡ. ದೇವರಗುಂಡ ಕಡತ್‌ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ತಿಕ್ಕುನೆ ಪಂಜಿಕಲ್ಲ್. ಅವು ಇತ್ತೆ ಕೇರಳೊಗ್ ಸೇರ್ದ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಡಿ.ವಿ. ಕೇರಳ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಗಡಿಟುಪ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಗ್ರಾಮೊದಾರ್. 1953 ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ 18ನೇ ದಿನತಾನಿ ಮೇರ್ ದೇವರಗುಂಡೊಂಡು ಪುಟ್ಯೆರ್. ಮೇರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ವೆಂಕಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್; ಅಪ್ಪೆ ಕಮಲ. ಸದಾನಂದೆರ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಮೂಜನೇ ಮಗೆ. ವೆಂಕಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜೆರ್. ಆಂಡ ಅಪ್ಪೆ

ಕಮಲ ಉಲ್ಲೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ ಮೋಕೆದ ಸಾಂಕನನೇ ಎಂಕ್ ಇಡೆಮುಟ್ಟ ಎತ್ತೈರೆ ಕಾರಣ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಡಿ.ವಿ.. ಇತ್ತೆಲಾ ಪಂಡೊನ್ವೆರ್. ಆರೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರ್‌ದ ಕಮಲ ಆರೆಗ್ ಒಲಿದ್ ಬತ್ತ್‌ನವೇ ಇತ್ತೆದ ಮಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಕ್ ಮುಟ್ಯೆರೆ ಕಾರಣ. ಇತ್ತೆಲಾ ದೇವರಗುಂಡ ತರವಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲ್ ಕೂಡುಕುಟುಮೊದ ಇಲ್ಲಾದೇ ಉಂಡು. ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದರೆನ ವಿನಯಪೂರ್ಣ ಪಾತೆರ ಮೋಕೆ ದಿಂಜಿನ ಉಡಲ್, ಸಂಪೊತ್ತು ಎನ್ನ ಬಂಡಾರೊಡೇ ದಿಂಜಾವೊನೊಡು ಪನ್ಪಿನ ದುರಾಸೆ ಇಜ್ಜಂದಿನವೇ ನೆಕ್ಕ್ ಕಾರಣ. ಕುಟುಮೊದ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಕೈತಲೇ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ದಲಾ ಪೊರ್ಲುದ ರಡ್ಡ್ ದೈವೊ ಸ್ಥಾನೊಲುಲ್ಲ. ಈ ದೈವೊಲೆನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ನಂಬಿಕೆನೇ ತರವಾಡ್‌ದ ಮಾತಾ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟಾದ್ ಬಾಳ್ಯೆರೆ ಮದಿಪು.

ಸದಾನಂದ ಗೌಡೆರೆನ ಪೂರ್ವಿಕೆರ್ ಸಕಲೇಶಪುರೊದ ಮಂಜಿರಾಬಾದ್‌ಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಕ್ಲುಗ್ಲೆ. ಮೂಲತಃ ಕನ್ನಡ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿನ ಗೌಡ ಸಮಾಜದಕ್ಲು, ಕುಲಾಲೆರ್‌ನಕ್ಲು - ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಗಟ್ಟ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಗಟ್ಟದ ಮುದೆಲ್‌ಡಿಪ್ಪಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸುಳ್ಯ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಅಂಚನೇ ಕೊಡಗ್‌ಡ್‌ಲಾ ನಿಲೆಯಾತೆರ್. ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಗೌಡ ಸಮಾಜದಕ್ಲೇ ಎಚ್ಚ. ಕೃಷಿಕೆರಾಯಿನ ಮುಕುಲು ನೇತ್ರಾವತಿ, ಕುಮಾರಧಾರಾ, ಪಯಸ್ವಿನಿ ಸುದೆಬರಿಟ್ ಇತ್ತಿ ಕಾಡ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್, ಊರು ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕಂಡ ತೋಟದ ಬೆನ್ನಿ ಕೈಕೊಂಡೆರ್. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ, ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದಕುಲೇ ನೆಟ್ಟ್ ಎಚ್ಚ ಬಡವೆರೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಮ್ಮಿ. ಮುಕುಲು ಸುದ್ದ ಕನ್ನಡ ಬುಡ್ದ್ ಉಪಬಾಸೆ ಗೌಡ ಕನ್ನಡ ಪಾತೆರ್ಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಕ್ರಮೇಣ ಗೌಡ ಕನ್ನಡೊನುಲಾ ಬುಡ್ದು ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ತನ್ಕುಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಸುಳ್ಯ ಕಡತ್‌ದ್ ಕೊಡಗ್‌ಗ್ ಪೋಯಿನಕ್ಲು ಮಾತ್ರ ಗೌಡ ಕನ್ನಡೊನು ಒರಿತೊಂದೆರ್. ಸದಾನಂದೆರ್‌ನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ತುಳು. ಗೌಡ ಸಮಾಜದಕ್ಲು ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಕಾಲೊಡ್ದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನಕ್ಲು. ದೇಶಭಕ್ತ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡಪಿ ಪೊರ್ತುಗು ಒಂಜಿ ದಿನೊತ ಮಟ್ಟ್‌ಗಾಂಡಲಾ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಕೈಯಿಡ್ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಅಮರ ಸುಳ್ಯೊದ ಬಿರ್ಸೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ದೈವಾರಾಧಾನೆ, ನಾಗಾರಾಧನೆದ ಬಗೆಟ್ ವಿಶೇಷ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತಿನಕ್ಲು. ಶಿರಾಡಿ ಭೂತೊನೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಕುಲೆ ಜಾತಿದಕ್ಲೆಗ್ ರಾಜನ್ ದೈವ.

ಸದಾನಂದೆರ್ ಪಂಜಿಕಲ್ಲ್ ಶಾಲೆಡ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿತೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಡುಂದಾಂಡ ಮಂಡೆಕೋಲುಡಿತ್ತಿ ಆ ಶಾಲೆಗ್‌ಲಾ ದೇವರೆ ಗುಂಡೊಗ್‌ಲಾ ಮದ್ಯೆ ಮಲ್ಲ ಪಯಸ್ವಿನಿ ಸುದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಸುದೆಕ್ ಸಂಕ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ 5ನೇಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಲ್ಪೆರೆ ಪಾಲ್ತಾಡಿಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ತಿರ್ತ ಇಲ್ಲಲ್‌ದ ಸೇಸಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಅರೆಗ್ ದೂರೊಡು ಅಜ್ಜೆರಾವೊಡು. ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಆರ್ ಮೂಜಿಮೈಲ್ ದೂರೊಡಿಪ್ಪಿ ಕೈಯ್ಯೂರು ಬೋರ್ಡ್ ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರ್ಯೆರ್.

ಅಲ್ಪ 7ನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಪಿರ ಸುಳ್ಯ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಡ್ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಮಲ್ತೆರ್. ಪದವಿ ಪಡೆಯೆರ್. ಕಾಲೇಜ್‌ಗ್ ಪೋನಗನೇ ಆರೆಡ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್‌ದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದಿತ್ತೆರ್. ಪದವಿ ಪಡೆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆರೆಗ್ ಕಾನೂನು ಕಲ್ಪೊಡುಂದು ಆಸೆ ಆಂಡ್. ಉಡುಪಿಡಿತ್ತಿನ ಕಾನೂನು ಪದವಿ ಕಾಲೇಜ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಮಲ್ತೆರ್.

ವಕೀಲೆರಾದ್ ಆರ್ ಪುತ್ತೂರುದ ಮಲ್ಲ ಎಡ್ವೋಕೇಟ್ ಶಿವರಾಮ ಗೌಡೆರೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಉದ್ಯೋಗ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯೊಡು ವಕಾಲತ್ತ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಪಗನೇ ಆರೆಗ್ ವಕೀಲೆರೆಡ್ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆಂದ್ ಪುದರಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಜವ್ವನಾದಿಗೆದ ಕಾಲೊಡೇ ಆರ್ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಪೋಡ್ಯುನಾರಾದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಕಾನೂನುದ ಬಗೆಟ್ ಆರೆಗ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಮಾನವೀಯತೆ ತೋಜಾವುನ ಗುಣ ಆರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸರಕಾರ ಆರೆನ ವಕಾಲತ್ತ್‌ದ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸರಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕೆರಾದ್ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡೊದ ಶಿರಸಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯೊಗು ನೇಮಕ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ಈ ಪೊರ್ತುಗು ಆರೆಗ್ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ಸೇರೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೊಡೂಂದು ಮನಸ್ಸಾಂಡ್. ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್.ದ ಪ್ರಭಾವೊಲಾ ಆರೆ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚ ಆರ್ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗೊಗು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊರ್ದು ರಾಜಕೀಯೊದ ಕಳಕ್ ಜತ್ತೆರ್. ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗು ಕಾರ್‌ದೀಯೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘೊಲೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆರ್. ತಿರ್ತ ವರ್ಗೊದ ಜನೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಯೆರ್.

ಅಪಗ ಉರಿಮಜಲ್ ರಾಮಭಟ್ರ್ ಜನಸಂಘೊದ ಮುತಾಲಿಕೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ತೈನಾತಿಯಾದ್ ಮೇರ್ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಸುಳ್ಯ ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮಿತಿ ಬೊಕ್ಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಬಿಜೆಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮಿತಿದ ಗುರಿಕಾರೆರಾಯೆರ್. ಜಿಲ್ಲಾ ಬಿಜೆಪಿದ ಒತ್ತು ಗುರ್ಕಾರೆರಾಯೆರ್. 1983ಡ್ದ್ 88 ಮುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಬಿಜೆಪಿ ಯುವ ಮೋರ್ಚಾದ ಕಾರ್ಯಂತೆರಾಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ್‌ಲಾ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆರ್.

ಸದಾನಂದೆರ್ ಕೊಡಗ್‌ದ ಡಾಟಿ ಪನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಮದಿಮೆ ಆಯೆರ್. ಡಾಟಿನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗೊಡು ಇತ್ತಿನಾರ್; ಆರ್ ಮಲ್ಲ ಮನೆತನದಾರ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಗಲ್ ಡಾಟಿ ಸರಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆದ ಪೊಂಜೋವು. ಕಂಡನ್ಯ ಲೆಕೊನೇ ಏಪಲಾ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ಪೊರ್ಲುದ ಮೋನೆ. ಸುಖ-ದುಃಖೊನು ಒಂಜೇ ಮನಸ್ಥಿತಿಡ್ ಎದುರಿಸಾವುನ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸ್‌ದಾರ್ ಡಾಟಿ. ಡಾಟಿ ಘಾಟಿಯಾಯಿನೆನ್ ತೂಯಿನಕ್ಲೇ ಇಜ್ಜಿ. ಕುಟುಮೊದ ಮಾತಾ ಅಂಜೋವು, ಪೊಂಜೇವೆಡ ಆರೆಗ್ ಬಾರೀ ಮೋಕೆ. ಪ್ರೀತಿದ ಪಾತೆರ. ''ಇರೆ ಕಂಡನಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆನಗ ಇರೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗೆಂಚಾಂಡ್'' ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಆರೆನ ಉತ್ತರ ''ಆರ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆಪುನೆಕ್ ದುಂಬುಲಾ ಕಂಡನ್ಯೊಟ್ಟಿಗೆ ಬುಡೆದಿ ಎಂಚ ಉಪ್ಪೊವೋ ಅಂಚನೇ ಇತ್ತೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಅಯಿಟ್ ದಾಲಾ ಬದಲಾವಣೆ ಇಜ್ಜಿ.'' ಕಂಡನಿ ಇಲ್ಲಲ್ ಉಪ್ಪಡ್ ಇಜ್ಜಂದೇ ಉಪ್ಪಡ್ ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆಡ ಪಾತೆರ್ದ್ ಆಸರ್ ಕೊರ್ದು ಸಂತೋಸೊಡು ಕಡಪುಡುನ ಮುತ್ತೇಸಿ ಪೊಣ್ಣು ಆರ್. ಅಕುಲೆ ರಡ್ಡ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಲ್ಪೊಂದಿತ್ತಿನ ಒರಿ ಅಪಘಾತೊಡು ತೀರ್‌ದ್ ಪೋಯೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸದಾನಂದೆರೆಗ್ ಮೇದೋಜೀರಕಾಂಗದ ತೊಂದರೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿಪ್ಪ ರಡ್ಡ್-ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಲ್ಪೊಂದಿಪ್ಪಿನ ಮಗೆ ಕಾರ್ತಿಕ್‌ಗ್‌ಲಾ ಅಪಘಾತೊಡು ಮಲ್ಲ ಪೆಟ್ಟಾಂಡ್. ಈ ಸಂಕಟೊದ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಡಾಟಿ ಧೈರ್ಯ ಕಳೆವೊಂದುಜೆರ್. ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಮಿತ್ತ್ ನಂಬಿಕೆ ದೀದ್ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿದ ಶಕ್ತಿಡೇ ಮಾತಾ ಸಂಕಟೊಲೆನ್ ಪರಿಹಾರ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್.

1989ಡ್ ಸದಾನಂದೆರ್ ಪುತ್ತೂರು ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರೊದ ಶಾಸಕ ಸ್ಥಾನೊಗು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗ್ ಎದುರಾಳಿಯಾದ್ ಬಿಜೆಪಿಡ್ದ್ ಉಂತ್ಯೆರ್. ಬಜೀ 406 ಓಟುಡ್ ಆರ್ ಸೋತೆರ್‌ಂಡಲಾ ತಾಳ್ಮೆ ಕಳೆವೊನಂದೆ ಕುಡ 1994ಡ್ ಓಟುಗ್ ಉಂತುದು ಗೆಂದ್ಯೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಶಾಸಕೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಪಡೆವೊಂದು ಪಿರ 1999ಡ್ ರಡ್ಡನೇ ಸರ್ತಿ ಶಾಸಕೆರಾದ್ ಗೆಂದಿನೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್; ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭಾ ಬಿಜೆಪಿ ಶಾಸಕಾಂಗ ಪಕ್ಷದ ಉಪನಾಯಕೆರಾದ್ ಆಯ್ಕೆ ಆಯೆರ್. 2004ಡ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಗ್ ನಡತ್ತಿನ ಓಟುಗ್ ಮಂಗಳೂರು ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ದು ಉಂತುದು ಗೆಂದ್ಯೆರ್.

ಆರ್ ಸಂಸದೆರಾದ್ ದಿಲ್ಲಿದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಭವನೊಡು ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುನಗ ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ತುಳುಟ್ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್. ಸಂವಿಧಾನೊದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡ್ ತುಳು ಸೇರಂದಿನೆಡ್ದಾವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಲು ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ಜೆರ್. ಉಂದು ಆರೆಗ್ ಬಾರೀ ಬೇಜಾರ್‌ದ ಸಂಗತಿಯಾಂಡ್. ಏತ್ ಬಂಜ ಆಂಡಲಾ ತುಳುನು 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಸೇರಾವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಹಟ ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಆರೆಗ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ್. ನೆಕ್ಕಾದ್ ಆರ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ್ ಸುರುತ ಸರ್ತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಲೆನ್ ಭೇಟಿಯಾನಗ ಆರ್ ಕೇಂಡ್‌ನ ಪ್ರಶ್ನೆ "ತುಳುನು ಏಪ ಸಂವಿಧಾನೊದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಸೇರ್ಪಾವರ್"ಂದ್. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಸಭೆಟ್ ತುಳು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿ ಕೃತ ಬಾಸೆಂದ್ ಘೋಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಯಿಕ್ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರೊಡೂಂದು ಠರಾವು ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಿರ್ಣಯೊನು ರಾಜ್ಯಪಾಲೆರೆನ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರ್‌ಂಡ ಈ ಕೆಲಸ ಬಾರೀ ಬೇಗೊನೇ ಆಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡೂಂದು ಎನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

ಸದಾನಂದೆರ್ ಬಜೀ ಸಂಸದೆರಾದ್ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿನಾರ್ ಅತ್ತ್. ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯೊದ ಪಕ್ಷ ವ್ಯವಹಾರದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಆರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಒರಿ ನರಮಾನಿ ಆಯೆರ್. 2005ಡ್ ಆರ್ ಕಾಪಿ ಬೋರ್ಡ್‌ದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾಯೆರ್. ಕಾಪಿ ಬುಳೆಗಾರೆರ್‌ನಕುಲೆನ ತೊಂದರೆಲೆನ್ ಪರಿಹಾರ ಮಲ್ತೆರ್. 2007ಡ್ ಬಿಜೆಪಿದ ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯೆರ್. 2008ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಬಿಜೆಪಿ ಸರಕಾರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೇರ್ ಲೋಕಸಭಾಸ್ಥಾನೊಗು ಉಡುಪಿ-ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ದು ಉಂತುದು ಗೆಂದ್ಯೆರ್. ರಾಜ್ಯೊಡು ಬಿಜೆಪಿ ಆಡಳಿತೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಶಾಸಕೆರೆನ ಬಲ ಒಂತೆ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರೆನ ಕುಶಲತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವೇಚನಾ ಬುದ್ದಿಡ್ ಪಕ್ಷೊನು ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸಂಸದೆರಾದ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊಡ್ದು ಕಾಫಿ ಬುಳೆಪುನಕ್ಲೆಗ್ 275 ಕೋಟಿ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬಜ್ಜೆಯಿದ ತೋಟದಕ್ಲೆಗ್‌ಬಜ್ಜೆಯಿಗ್ ಬೆಂಬಲ ಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ ಹೋರಾಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು-ಸಕಲೇಶಪುರ-ಬೆಂಗಳೂರು ರೈಲ್ ಉಂತುದು ಪೋದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಪಿರ ಸುರು ಆವೊಡಾಂಡ ಡಿ.ವಿ.ನ ಪ್ರಯತ್ನೊಲಾ ಕಾರಣ. ಆರೆನ ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆ ತುಳುತ ಮಿತ್ತ್ ಆರೆಗ್ ದಿಂಜ ಮೋಕೆ. ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಛೇರಿ ಕಟ್ಟೋಣ ಕಟ್ಯೆರೆಗಾದ್ 2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ದುಂಬತ್ತ ಕೊರ್ಪಿಲೆಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರೊಗು ಒತ್ತಡ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಒರಿನ ಒಂಜಿ ಕೋಟಿನ್ ಬರ್ಪಿ ಬಜೆಟ್‌ಡ್ ಆರೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಅವಕಾಶ ಆರೆಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆ ಕಲ್ಪಾವುನ ಯೋಜನೆ ಬೊಕ್ಕ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡು ತುಳು ವಿಭಾಗ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸುರುಕು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಇನ್ ತುಳು, ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಇನ್ ತುಳು, ಪಿ.ಜಿ. ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಬೊಕ್ಕ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಕೋರ್ಸುಲೆನ್ ಸುರುಮಲ್ಪೆರೆ ಅಟ್ಟಣೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ್ ಆರ್ ಈ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬಿಕೆ ದೀವೊಂದ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರೇಮಿಯಾಯಿನ ಆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಂಗಕಲೆ ಯಕ್ಷಗಾನೊನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟೊಗ್ ಎತ್ತಾವೊಡು. ಆರೆನ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲೊಡು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟೊಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟೊಡು ಮೆರೆವೊಡು. ಜನೊಕ್ಲೆನ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸನೇ ಆರೆಗ್ ಆಶೀರ್ವಾದ. ಆರೆನ ಆಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ಎಚ್ಚೊಂದು ಪೋವಡ್. ಆರೆನ ತೆಲಿಕೆದ ಮೋನೆ ಏಪಲಾ ಮೆನ್ಕೊಂದೇ ಇಪ್ಪಡ್. ಬಾಡಂದಿಲೆಕ್ಕಾವಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಮಸ್ತ ತುಳುವೆರೆನ ಬಯಕೆ. ●

ಈ ಬರ್ಪ ಏಪ?

• ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ

ಮನಸ್‌ದುಲಯಿಯೆ ಬಾಮ್ಯುತೊಂದುಲ್ಲೆ ಪೊರ್ಲ ಸಿರಿಕಂಟೊನೇ
ಈ ಬರ್ಪ ಏಪ, ಈ ತೂಪ ಏಪ, ಈ ಕೊರ್ಪ ಏಪಾಂದ್‌ದೇ
ಓ ಎನ್ನ ತುಳುನಾಡ್....
ಮಾಮಲ್ಲ ಮೈಮೆದಾ ಬೂಡು ॥ಪ॥

ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ಮೋನೆ ಭಾವದಿಂಜಿನ ಕಣ್ಣ್
ಸಿರಿತುಪ್ಪೆದಂಚಿ ಬಂಗಾರ ದುರೆತ ರೂಪೊ
ಈ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಬೊಲ್ಪು ಈ ಬತ್ತಿನಲ್ಪ ನಲಿಪ್ಪು
ಜೂವೊಕಳೆ ದಿಂಜಿನಾ ಐಸಿರೊದ ಪುರ್ಪೊ ॥ಪ॥

ನಿನ್ನ ಪಾತೆರೊ ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ದುಲಯಿಡ್ ಮೊಡೆದ್
ಮೈಮೂರಿದಾ ಸುಕೊಕು ಆಯೆ ನೆಯಿ ಪೇರ್
ಎನ್ನ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಈ ಭಾರತಪ್ಪೆನ ಮಗಲ್
ನಿನ್ನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ರುಣೊನು ಸಂದಾವುನೇರ್? ॥ಪ॥

ಓಲು ತೂಂಡಲ ಭೂತ ಅಂಕ ಆಯನ ಕೋಲ
ಗಂಟೆಗೌಜಿದ ಪೂಜೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದೊರ್ಮೆ
ಜಾತಿಧರ್ಮೊಲು ನೀತಿಲೊಂಜಾದ್ ಕೂಡೊಂದು
ಬುಲೆಸಲೆಟ್ ನೆಲೊಟ್ ದೇವೆರುದಿಪುನಾ ಮೈಮೆ ॥ಪ॥

ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಎಂಕುಲೊಂಜೇ ಕಳೊಟು
ಕೂಡುಕಟ್ಟ್‌ದ ಬದ್ಕ್ ನಡಪಾವೊ ಅಪ್ಪೆ
ದುಂಬುಪಿರ ಉಂತೊಂದು ಸಗ್ತಿ ಬಲ ತಾಂಗ್ ಕೊರು
ಬೇಲೆಡೆಂಕುಲು ಸೊರ್ಗ ತೂಪಾವೊ ಅಪ್ಪೆ ॥ಪ॥

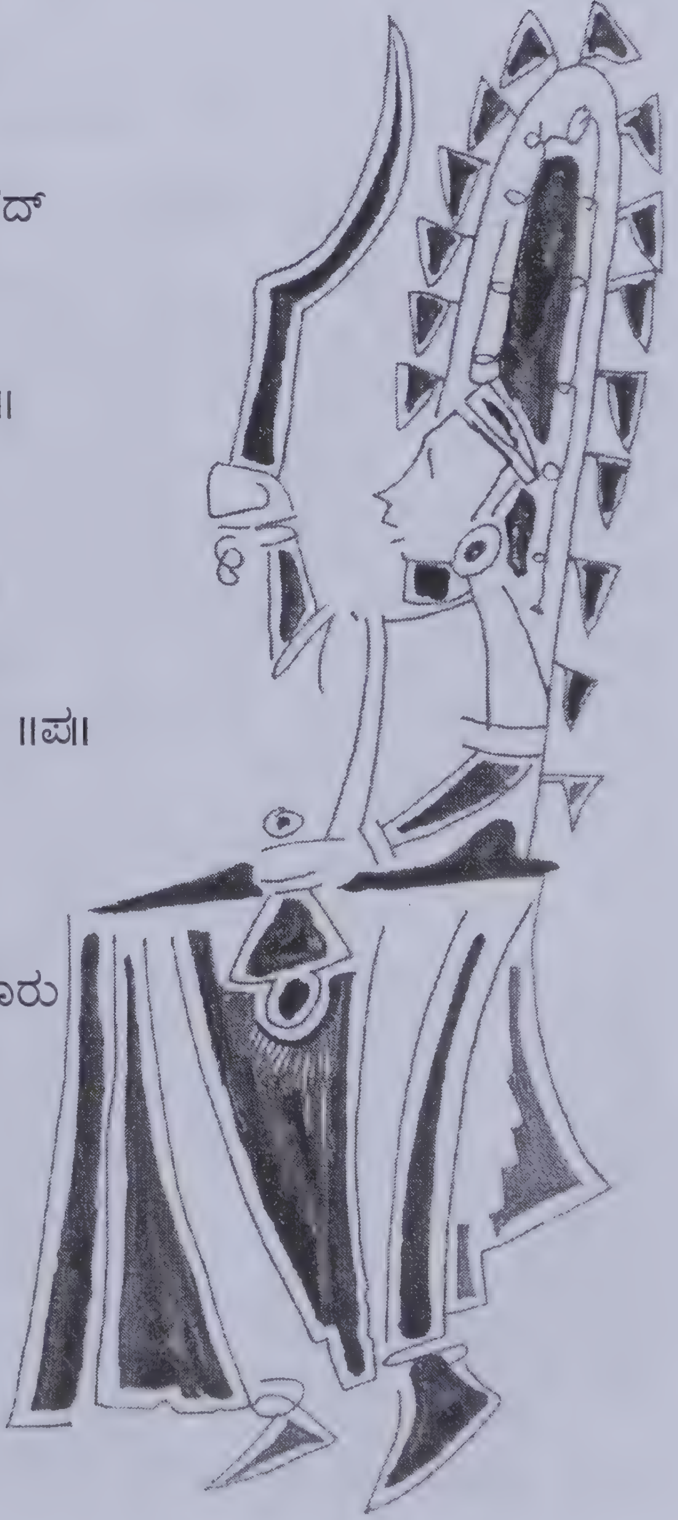

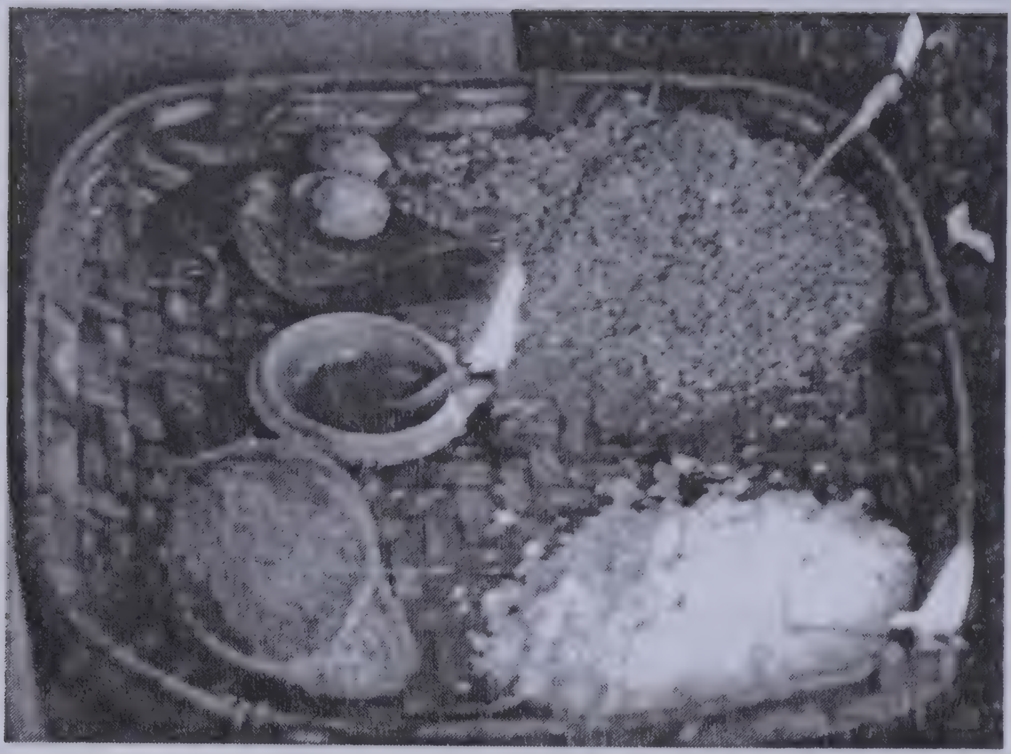

ತುಳುವೆರ್ನ ಆರಾಧನೆ - ಕೋಡೆ ಇನಿ ಎಲ್ಲೆ

● ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ

'ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಕೋಡೆ ಇನಿ ಎಲ್ಲೆನ್ಪಿ ಬಾಮೊಡು ತುಳು ಆರಾಧನೆ ಪನ್ಪಿ ಲೋಕ ಸಂಗತಿದ ಏಲ್ ಕಡಲ್‌ಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಮುಂಗೈಟ್ ರಡ್ಡ್ ಪನಿಕ್ಲೆನ್ ಪತೊಂದು ನುಡಿಯೆರೆ ಅನುಕೇನ್ವೆ... ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಕೋಡಿ, ಮದೆ, ಮುಲ್ಲೆ ಕಾಡ್‌ದಾಪೆಲ್, ತುದೆತ ಈಪೆಲ್, ಗುಡ್ಡೆದ ಅಂಚಿ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪೆಲ್ಡ್, ದೂರಕಾರೊಡು 'ನಡತೊಂದು ಉಂಡುಗೆ' ಪನ್ಪಿಂಚಿ ತುಳುವೆರ್ನ ಪರ್ಬ ಪಂಚಮಿ ನೇಮನೆರಿನ್ಪಿ ಆರಾಧನೆಲು ಊರು ಸುದಾರ್ನೆ ಆವೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಊರೊರ್ಮೆ ಕಣ್ಣ್ ಕೆಬಿಕ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡು ತೂವನಗ ಒರ್ಬಡಿಲಾ ನಾಲ್ ಪಜ್ಜೆಗೊಂಜಿ ಸೋಣರ್ದೊಂಪ/ ಕೊಂಬು ವಾದ್ಯ, ಬೆಡಿಕದೊನಿ, ಅಷ್ಟಮಂಗಲ, ನಾಗಮಂಡಲ ಜೀರ್ಣೋದ್ದಾರ, ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಟೆ ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್, ಊರು ನಿರೆ ತೈತ್ಯೆಂದ್ ಉಲ್ಲೆಸೊಡುಪ್ಪುನ ನೋಟ, ಚಾವಡಿಡಿತ್ತಿ ಟೀವಿ ಪರ್ದೆಡ್, ಮೂಜಿ ಲೋಕ ತೂವೊಂದುಪ್ಪುನ ಕಾಲ, ಆಟಿಡೊಂಜಿ ಕೂಟೊ, ಬಿಸು ಪರ್ಬ, ಪೇಂಟೆಲೆಡ್, ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಲಿಗೆಲೆಡ್ಲಾ ನಡತೊಂದುಪ್ಪಿ ಸೋದ್ಯೆ, ಹಳ್ಳಿದಕಲ್ನೊಟ್ಟುಡು ದಿಲ್ಲಿದಕುಲು ಕೊಲ್ಲಿದಕುಲು, ತೇರ ಜಾತ್ರೆ ಈ ಜಲ್ಸ್, ಉರ್ಬು, ಎಡ್ಡೆನಾ ಹಾಲಾ, ಓಡೆಗ್ ಏತ್ ಉಂತು ಪನ್ಪಿ ಸೋದ್ಯೆ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾಲಗತಿತ ತಡ್ಯಡ್ ಉಂತೊಂದು ಎಲ್ಲೆ ಎಂಚ ಇಂದ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪರೆಗ್/ ಕೋಡೆ ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಇನಿ ಅವು ವಾ ಮಟ್ಟ್‌ಡುಂಡು ಕೋಡೆದವು ಈ ಕಾಲೊಗು ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಚಾ, ಬೋಡುಂದಾಂಡ ಏತ್ ಬೋಡು ಎಲ್ಲೆಗ್ ನಮ್ಮವುಂದ್ ಒರಿಯೊಡಾಯಿನವು ಒವು ಪನ್ಪಿ ನದ್‌ರ್ ತೋಜಾವು ನಿಲೆನ್ ಎರಿಯೆರಾಯಿನಕುಲು ತೋಜಾವೊಡು. ತುಳುವೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ, ಒಂಜಿಲೆಕ್ಕೊಡು ಒಪ್ಪತಪ್ಪೊಡು ಈ ನಾಡ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲಾ ತುಳುವೆರೇ ಆಂಡ, ಪರಂಪರೆದ ಪರಪ್ಪೋಕುದ ತುಳು ಬದ್ಕ್ ಅವೆಟ್ ಕೊಡಿತ್‌ದ್ ಮುಲ್ಪದ ಮೂಲ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ನಡತೊಂಬತ್ತಿನ ಆರಾಧನೆಲು ಮಾತ್ರ ಈ ಸೂತ್ರೊಡು ಬರ್ಪಿನವುಂದ್‌ಲ ನಮ ತೆರಿದ.

ಬಡಕಯಿ ಬಾರ್ಕೂರು ಭದ್ರಗಿರಿ, ತೆನ್ಕಾಯಿ ನೀಲೇಸ್ರಗಡಿ ಮುಟ್ಟ, ಮೂಡಯಿ ಗಟ್ಟ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲಕರೆ ಮುಟ್ಟದ ಊರು ಕೆಯಿದಯಿ, ತಾರೆ ಬಾರೆ ಕಂಗ್ ತೋಟ ಕಾಡ್ ಪಚ್ಚ

●ಜಿರ್ ಆನಿ ದಿಂಜ, ಇನಿಕ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪಾಂಡಲ ತೋಜುನ ಪೊರ್ಲ ಕಂಗಣ. ನಮ್ಮ ಈ ತುಳುನಾಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆ, ಬಾಳ್ವೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡರೆ ಸಾರ ವರ್ಸೊಲೆನ ಪರತಿರಿ ಮೆರೆಯೊಂದುಪ್ಪಿ ಸತ್ಯೊದ ನಾಡ್ ನಮ್ಮ ಈ ತುಳುನಾಡ್.

'ಸತ್ತಿಗೆದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ
ಅರಿಯಣದಾತ್ ಉರುಂಟು
ಪಣವುದಾತ್ ಪೊರ್ಲು ತಿರ್ತ್
ತುಳುವ ರಾಜ್ಯ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು
ತೋಜೆಂಡ್'ಗೆ ಗಟ್ಟಜತ್ತ್
ಬರ್ಪಿನ ದೈವೊ ಪಂಜುರ್ಲಿಗ್.

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಂಧಿ ಪಾರ್ದನೊಲು ತುಳುನಾಡ ಪರಸಿರಿನ್ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ. ಅಂಚಿತ್ತಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಾಗಾರಾಧನೆ, ದೇವೆರ್ಕುಳೆ ಆರಾಧನೆ, ದೈವಾರಾಧನೆ ಈ ಮೂಜಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ನಡತೊಂಬತ್ತಿನವು. ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚ ತುಳುನಾಡ ಜನಮಾನಿ ನಾಗನ್ ಬಯಬಕ್ತಿಡ್ ನಂಬೊಂದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಅವೊಂಜಿ ಪ್ರಕೃತಿದ ಆರಾಧನೆ. ಕಲ್ಲ ನಾಗನ್ ನಂಬುನು ಮಾತ್ರತ್ತ್. ಜೂವದ ನಾಗನ್ಲಾ ಆತೇ ಬಯಬಕ್ತಿಡ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾವುನ ತುಳುವೆರ್ ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ನಾಗಬನ ಮಲ್ತೆರ್. ನಾಗಬನ ಉದ್ದೇಸೊಡು ದೈ-ಮರೊಕ್ಲೆನ್ ಒರಿಪಾಯೆರ್. ಸೊರಗೆ, ದೇವಸೊರಗೆತ್ತಂಚಿನ ನಾನಾ ನಮುನೆದ ಮರೊಕ್ಲೆನ್ ದುಂಬುದಕ್ಲು ತೆರಿದಿನಕ್ಲು ಒರಿತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ನಲ್ಕೆದಕಲ್ನ ನಾಗಕೋಲ, ಪರವೆರ್ನ ಭೂತನಾಗ, ಬಾಕುಡೆರ್ ನಲ್ಕೆದಕಲ್ನ ಮೂಲಕ ನಡಪಾವುನ ಸರ್ಪಕೋಲ, ಮೇರೆರ್ನ ಕಾಡ್ಯನಾಟ – ಉಂದು ಮಾತ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಾಗಾರಾಧನೆತ ಪ್ರಾಕ್ತನೊನು ತೋಜಾವುಂಡು.

ತುಳುಬಾಸೆಡ್ ನಾಗಗ್ 'ಮರಿ' ಇನ್ನಿ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ ಆ ಪುದರ್ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆಪ್ಪಯೆರ್. ಎಡ್ಡೆಂತಿನವು, ಪರಪುನ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್ ಇರ್ಲ್‌ಡಂತೂ ಪುದರ್ ಲೆಪ್ಪುನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಆತೊಂಜಿ ಬಯಬಕ್ತಿ, ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜುನ ದೇವೆರ್ ಮಿತ್ತ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಬನೊಟು ನಿಜರೂಪುಡು ತೋಜುನು ನಾಗದೇವೆರ್‌ಂದ್ ತುಳುವೆರ್ನ ಪಾತೆರ. ಸಂತಾನ ಭಾಗ್ಯೊಗು, ಚರ್ಮರೋಗೊಲೆನ ನಿವಾರಣೆಗ್ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕುಡುಪುದಂಚಿತ್ತಿ ತಲೊಕ್ಲೆಗ್ ಅತ್ತಂತೆ ಕುಟುಮದ ಮೂಲ ನಾಗಗ್ ಪರಕೆ ತುಂಬುನವುಂಡು. ಒರ್ಸೊಗೊರ ನಾಗರಪಂಚಮಿದಾನಿ ಓಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನಾಗಗ್ ತನುಮ್ಯೆಪರೆ, ತಂಬಿಲ ಕಟ್ಟಾವರೆ ಮೂಲತಾನೊಗು ಬರುವೆರ್. ನಾಗತಂಬಿಲ, ಆಶ್ಲೇಷ ಬಲಿ, ಪರ್ವ, ಸಗ್ತಿದಕುಲು, ಢಕ್ಕೆ ಬಲಿ, ನಾಗದರ್ಶನ, ನಾಗಮಂಡಲ ಸೇವೆ, ಕೊರ್ದ್ ನಾಗನ್ ತಣಿಪುನ ನಂಬುಗೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಮೂಲದ ಕುಟುಮ ಪದ್ಧತಿ; ಪೊಣ್ಣ ಸಂತಾನೊಗೇ ಸುರುತ ಮರ್ಯಾದಿ ಮಾನ. ಅಂಚಾದ್ ಪೊಣ್ಣ ಸಂತೇಸಿಡೇ, ಆರಾಧನೆ ಒರಿದ್ ಬತ್ತ್‌ನವುಲಾ ಆಂದ್!

ನಾಗಾರಾಧನೆದ ಪ್ರಾಕ್ತನ ಏತ್ ಪಿರವುಂದ್‌ಂಡ ಸಮುದ್ರ ಮಥನ ಕಾಲೊಡು ಕಡಲ್ ತುಲಿಪುದಂಚಿಡ್ದ್ ಕೇನ್ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ದೇವದಾನವೆರ್ ಮಂದರ ಪರ್ವತೊಗು ವಾಸುಕಿನ್ ಸುತ್ತುದ್ ತುಲಿತೆರ್. ಸಮುದ್ರ ಮಥನೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಚ್ಚಿದ್ ಬೂರ್ದಿನ ವಾಸುಕಿನ್ ಕೇನುನಕುಲೇ ದಾಂತೆ ಪೋನಗ, ಆಯನ ಅಪ್ಪೆಲಾ, ಸಂಗಡಿಲಾ ವಾಸುಕಿನ ಆರೈಕೆ ಮಲ್ತೆರ್ಗೆ, ಅಂಚಾದ್ ಕಡಲ್ ತುಲಿತಿನ ಜಾಗೆ ಆಯಿನ ನಾಗರ ಖಂಡೊನು ವಾಸುಕಿ ಪೊಣ್ಣ ಸಂತೇಸಿಗ್ ಬುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಯೆಗೇ. ಅವ್ವೇ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ಒಂಜಿ ನಂಬುಗೆ. ಭೂತ ದೈವೊಲೆನ ಬಾಯಿಡ್ ಉಂದು ತುಳುರಾಜ್ಯ. ಕಡಲ್ಡ್ ಮುರ್ಕ್‌ದಿತ್ತಿನ ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ಕುಡರಿರಾಮೆ ಪರಶುರಾಮೆ ಕಡಲ ರಾಜಡ ನಟ್‌ದ್ ಪೆರಪ ದೆತೊಂಡೆಂದ್ ಮಧ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕದ ನಂಬುಗೆ.

2. ಶಾಕ್ತ, ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಜೈನ ದೇವತೆಲೆನ ಆರಾಧನೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ್ ಆಯ ಪಂಥೊಲೆನ ಪಸರ್ನೆಡ್ದಾದ್ ಈ ನಾಡ್‌ಡ್ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವೊಡು ನಡತೊಂದುಂಡು.

3. ದೈವಾರಾಧನೆದ ನಿಲೆನ್ ನಮ ತೂಪಿನಿಂದಾಂಡ, ಈಶ್ವರ ದೇವೆರೆನ ಆರಾಧನೆ ಏನಿಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಈ ನಿಲಟ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್, ಶೈವ ಮತ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ಮೂಲು ಗಟ್ಟಿದ್ ಬೇರ್ ಬುಡ್ತಿನ ಉದಾರ್ಮೆ ಆದ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮೊಡ್ಲಾ ಶಿವ ದೇವಾಲಯ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಆಯ್ಟ್ಲಾ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಪುದರ್ ಪ್ರಾಕ್‌ದವು ಆದುಂಡು. ದೈವಾರಾಧನೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಮದೈವೊಲು ಮಾತ ಗಟ್ಟ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ ಪನ್ಪಿ ಸಂಗತಿ ಸಂಧಿ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಪಂಜುರ್ಲಿನಂಚಿತ್ತಿ ನನ ಏತೇತ್ತೋ ದೈವೊಲು ಈಸ್ವರ ದೇವೆರೆಡ್ದಾದ್ ಉದಿಯ ಬೆಂದಗೇ. ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ನ ಬೆಗರ್, ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿನ ಅಂಶೊಲು ಇಂಚ ಮಾತ ಹುಟ್ಟು ಕಟ್ಟ್‌ದ ದೈವ ಮೂಲ ತೆರಿಯುಂಡಲಾ ಮಾತಾ ಭೂತೊಲ್ಲಾ ಈಸ್ವರನ ಗಣೊಕ್ಲು ಅವೆಕ್ಲ್‌ಲೆನೇ ದೈವೊಲಾದ್ ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ಲಾ ಬೂತಾಲಯ ಇತ್ತೊಂದು ದೈವಾರಾಧನೆ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಏತ್ ಸಾರ ವರ್ಸೊದ ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡಾ ಆತೇ ಪ್ರಾಕ್ತನ ಭೂತಾರಾಧನೆಗ್ಲಾ ಉಪ್ಪುಲೆಕ ತೋಜುಂಡು. ದಾಯೆಂದ್‌ಂಡ ದೇವೆರೆನ್ ನಂಬುನೆಡ್ ದುಂಬೇ ತುಳು ಜನಮಾನಿ ದೈವೊಲೆನ್ ನಂಬೊಂದು ಬೈದೆರ್, ಆ ದೈವೊಲೆನ್ ಸತ್ಯೊಲುಂದ್ ಪಣ್ಪ ನಮ. ಜುಮಾದಿ, ಕೊಡಮಂತಾಯಿ, ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ, ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಮಲರಾಯಿ, ಜಾರಂದಾಯೆ, ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಬಬ್ಬುಸ್ವಾಮಿ, ಕೊರಗ ತನಿಯೆ, ಗುಳಿಗೆ, ಮೈಸಂದಾಯೆ, ಒರ್ತೆ ಪೊಸಬೂತ, ಸತ್ಯದೇವತೆ, ಕೊರತಿ ಇಂಚ ಒಂಜತ್ತ್ ರಡ್ಡತ್ತ್ ಸಾರತ್ತೊಂಜಿ ದೈವೊಲೆನ ನಂಬೊಲಿಗೆ.

ನಮ್ಮವು ಅರಸ್ತಾನ, ಸೀಮೆ, ಮಾಗಣೆ, ಹೋಬಳಿ ಗ್ರಾಮ ಕೂಡು ಕುಟುಮ ಇಂಚಿನ ಪರಂಪರೆಡ್ದ್ ಸಾಗ್ ಬತ್ತಿ ಸಮಾಜ. ದೈವಾರಾಧನೆಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ಅಂತಸ್ತ್‌ಗ್ ಸಮತೂಕೊಡು ಸಾಗೊಂಬತ್ತಿಲೆಕ ತೆರಿಯುಂಡು. ಅರಸುದೈವ, ರಾಜಂದೈವ, ಗ್ರಾಮ, ಮಾಗಣೆ ದೈವೊಲು, ಜಾಗೆದ ದೈವೊಲು, ಕುಟುಮ ದೈವೊಲು ಇಂಚ ಈ ಆರಾಧನೆ ನಡತ್ತ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಧರ್ಮಸ್ಥಲೊಟು ಮಂಜುನಾಥ ಪಂಡ ಶಿವನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಟ್ಟುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಪಂಜುರ್ಲಿ ಇತ್ತೆಗೆ. ಕಾಳರಾಹು, ಕಾಳರ್ಕಾಯಿ, ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ದೈವೊಲು ನಿಲೆ ಆದಿತ್ತಗೆ. ಅಣ್ಣಪ್ಪೆಡ್ದ್‌ಲಾ ದುಂಬು ಕುಡಲದ ಕದ್ರಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಕುಕ್ಕಿತ್ತಾಯ ಪನ್ಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲೆ ಇತ್ತೆ. ಧರ್ಮತಲೊಕು ಶಿವಲಿಂಗ ಕೊಂಡೋಯರೆ ಬತ್ತಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪನ್ ಆಯೆ ತಡೆತ್ತೆಂದ್ ಕತೆ ಉಂಡು.

ನೇಪಾಲೊಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ಗುರು ಮಚ್ಚೇಂದ್ರನಾಥೆರ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತಿನ ಕದ್ರಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಆನಿದ ಕಾಲೊಡೇ ದೈವೊಲು ಇತ್ತ ಪನ್ಪಿನವು ದೈವಾರಾಧನೆದ ಪ್ರಾಕ್ತನೊಗು ನನೊಂಜಿ ಉದಾರ್ನೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸುರುಟು ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯೆರ್ನ ಗಣೊಕ್ಲೆನ್ ದೈವೊಲಾದ್ ನಂಬಿನಂಚ ತೋಜುಂಡು... ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ, ಪಿಲಿಚಂಡಿ, ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿ ಉಂದು ಮಾತ ಪಾರ್ವತಿನ ಅಂಶೊಲಾಂಡ ಉಳ್ಳಾಯೆ ಜಟಾಧಾರಿ, ಪಣ್ಪಿನವು ಈಶ್ವರನ ದೈವರೂಪಗೆ, ಬೊಕ್ಕ ವೈಷ್ಣವ ಆರಾಧನೆಡ್ ವಿಷ್ಣುಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ದೈವೊಲು ಆರಾಧನೆ ಪಡೆಯ. ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅರಸ್ತಾನದ ಊರ್ದ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುಗಾದ್ ಸೊಂದುದು ದುರಂತ ಮರಣ ಪಡೆಯಿನ ಬೀರೆರ್, ಬೀರ ಸಿರಿಕುಲು ಕಾರಣಿಕದ ಸಗ್ತಿಲಾದ್ ಆರಾಧನೆ ಪಡೆದ್ ನೇಮ ನೆರಿ ಕೈಕೊಂದು ಭೂತ ದೈವೊಲಾದ್ ನಿಲೆ ಊರ್ಯೆರ್, ಶಿಮಂತೂರು ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ಲಾ, ಅಲ್ಪ ಮುಡಯಿಡ್ ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ ದೇಗುಲ, ಈಶ್ವರೆ ಮೈಸಂದಾಯೆ, ಕಾಂತೇರಿ ಜುಮಾದಿ, ಜಾರಂದಾಯ ಜೋಡು ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಅತ್ತಂದೆ ಈ ಊರ್ದ ಕಾರ್ನಿಕದ ಅಮರ್ ಬೀರೆರ್ ಕಾಂತಬಾರೆ ಬೂದಬಾರೆ, ಮೊಗೇರೆರ್ ಕಾನದ ಕಾಟದೆರ್, ಕೋರ್ದಬ್ಬು ಕೊರಗತನಿಯ ದುಂಬಾಯ್ನಕುಲು ದೈವೊಲಾದ್

ಪೆರೆಯೆರ್, ಬೀರ ಸಿರಿಕ್ಲೆಡ್, ಕಾರ್ನಿಕದ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಸತ್ಯನಾಪುರತ ಸಿರಿ ಆರಾಧನೆಡ್ ಸಿರಿ, ಅಬ್ಬಗ ದಾರಗ, ಸೊನ್ನೆ ಗಿಂಡೆ, ದಾರು, ಸಾಮು, ಇಂಚ ಎಲ್ಲೆರ್ ಸಿರಿಕುಲುಲ್ಲೆರ್ ಮುಲ್ಪದ ಜೈನ ಅರಸುಲ್ಲಾ ಭೂತಾರಾಧನೆಗ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರ್ಯೆರ್, ಸಾನ ಮಾಡ ಕಟ್ಟಾಯೆರ್ ಇನಿಕ್ಕಾನಗ ಗ್ರಾಮದ ಮಟ್ಟೊಡು ಕುಟುಮದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನೊಡು ರಾಜನ್ ದೈವೊಲೆನ ಆರಾಧನೆ ನಡಪುಂಡು.

ದೈವೊಲೆನ ಆರಾಧನೆ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ ಇನಿ ಗರಡಿ, ಸಾನ ಮಾಡೊಲೆಡ್ ಮಣೆ ಮಂಚವುಡು ನಂಬೊಲಿಗೆಡುಲ್ಲ. ದೀಯಿಂಚಿ ದಿನೊಟು ಆ ಜಾಗೆಡ್ ಒಂಜಿ ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ಆ ಮೂರ್ತೊಡು ಒಂಜಿ ಅಲೌಕಿಕವಾಯಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಲ್ತೊಂದು ದೈವ ಆರಾಧನೆ ನಡುಪುಂಡು. ದೈವ ದರ್ಸನ, ಕೋಲ, ನೇಮ, ಮೆಚ್ಚಿ, ಬಂಡಿ, ಅಗೆಲ್, ತಂಬಿಲ, ಪರ್ವ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸೇವೆ ಕೊರ್ದು ನಂಬಿದೈವೊಗು ಪಾರಿ ಪಂಡ್ದ್ ಸೇವೆ ಕೊರ್ದು, 'ಈ ಸಂತೊಸಾದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುಲಾ' ಇಂದ್ ನಟೊನುನ ಕ್ರಮ. ದೈವ ಮಾಧ್ಯಮೆರಾಯಿನ ಪಾತ್ರಿ, ಅತ್ತ್ಂಡ ಕೋಲ ಕಟ್ಟಿನ ಪರವ ಪಂಬದ ನಲಿಕೆ ಪಾಣಾರೆರ್ ಆ ಗಳಿಗೆಡ್ 'ವ್ಯಕ್ತಿ' ಆವಂದೆ 'ದೈವ ಸಗ್ತಿ'ದ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶ ಆಯಿನ ದೈವ ಆದ್, ವಿಚಾರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್; 'ಸತ್ಯದ ನುಡಿ, ಸಾಯದ ಗಂದ ಕೊರ್ಪೆರ್.' ಒಂಜಿ ನಂಬುಗೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಈ ಇಡೀ ಆರಾಧನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡಪುಂಡು.

ದೈವ ಮದಿಪು ಮದ್ಯಸ್ಥೆ ಗ್ರಾಮದವಾ ಕುಟುಮದ ದೈವೊನಾ, ಜರಿಪಾಯ್ನ ಪೊರ್ತುಡು ಪತ್ತೆರ್ನ ಪರವಾದ್ ಪಣೊನ್ವೆ, 'ಸ್ವಾಮಿ ದೈವನೇ, ಈ ಮಾಮಲ್ಲ ಸತ್ಯ... ಮಲ್ತಿ ಕಟ್ಟ್ ಕಾಲಾದಿಪೋದು ಒರ್ಸಾದಿ ಬನ್ನಗ, ಒರ್ಸಾದಿ ಪೋದು ಕಾಲಾದಿ ಬನ್ನಗ ಸೀಮೆ ಕೂಡಿ ಕಲಟ್, ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಒಂಜಾದ್ ಒಂಜಿ ಬುದ್ಯಾದ್ ಕೊರ್ಪಿಂಚಿ ಬೋಗ. ಇನಿಕ್ ದೀಯಿಂಚಿ ದಿನ, ಜಪುಡಾಯಿ ಬಾಕಿಲ್, ಮಲ್ಪಾಯಿ ಸುದ್ದ ಬಂಡಾರ, ಪೊತ್ತಾಯಿ ನಂದಲ ಪಾಡಾಯಿ ಗಜಕಮ್ಮ ಏರಾಯಿದೊಂಪ, ಬರೆಪಾಯಿಂಚಿ ಮಂಡಲ, ದೀಯಿಂಚಿ ಸುತ್ಯೆ ಕುತ್ತಾಯಿ ಮತ್ತರ್ನೆ, ಕೇಪ್ಪಾಯಿ ಕಿರುವಾಲ್... ಒಯ್ಪಾಯಿ ಕೊಡಿ ಬಲಸಿಂಚಿ ಪನಿಯಾರ, ಕೊಡಪಾಯಿ ಬೊಂಡ ಒತ್ತಾದಿ ಮುದ್ರೆ, ಕೊರ್ಪಾಯಿ ಬಲಿಟ್ ಅನೇಕ ಬಗೆತ ಸಾಸ್ರ ತಪ್ಪುಪ್ಪು. ಏರ್ ಪೇರ್, ಉದ್ದಕುದ್ಯ ತಪ್ಪುತಾಂಗ್ ದಾನಿ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ತೆರಿಂಡ ಒಂಬರ್ತೆರಿಯಂದಿ ಸಂಸಾರ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಮಾಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಇಸತ್ತ್ಂಡ ಗರುಡ ಬಾಯಿಗ್ ಕೊರ್ದು ಅಮುರ್ತೊನು ಈ ಸಂಸಾರೊಗು ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಲ; ಪದ್‌ನಾಜಿ ಕಲೆ, ಅಬತಾರ ಬತ್ತ್‌ದ್, ನಂಬಿ ಸಂಸಾರೊಗು ಸತ್ಯದ ನುಡಿ, ಸಾಯದ ಗಂದ ಕೊರ್ಲೆಂದ್ ನಟೊನುನ'.

ಪಾತ್ರಿನ ಮೈಟ್ ಒಸಯೆ ಆಯಿನ ದೈವ ನೂಲು ಪಾಡ್ದಿನ ಬಟ್ರೆನ್, ಜಾಗ್ ಜಾಗ್‌ದಕ್‌ಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್ ಕೇನೊಂದು ಕುಟುಮೊನು ಅಂದತ್ತ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಆಯ ನ್ಯಾಯೊನು ಇಚಾರ್ತ್‌ದ್, ''ಆವೂ ಆವೂ, ಮೈತ ಬೆಗರ್‌ಡ್ ಗಂಧದ ಪರ್ಮಲ ಪುಟ್ಟಾವುನ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಗ್ತಿದ ದೈವ ಯಾನ್. ನಿಕ್ಲೆನ ಎರಿಯ ಪೆರಿಯಾಕುಲ್ಲ ನಂಬಿಂಚಿ ಸತ್ಯ. ಅದ್ದೆರ್ ಪೊದ್ದೆರ್, ಪತ್ತ್ ಕುಟುಮ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಪುಂಚಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಗ್ತಿ ಯಾನ್. ಅಂಚತ್ತೇ ಮದ್ಯಸ್ತರೆ, (ಅಂದಾಯಿನ ಪಾತೆರ). ಆವೂ, ಎನನ್ ಬೊಲ್ಪುಡು ಪಾಡಿಂಚಿ ಸಂಸಾರೊನು ಈ ಕಾಲೊಡ್ದು ಮೇಲ್ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟ ಒಡಕ್‌ದಾಂತೆ ಕಾತೊಂದು ಬರ್ಪೆ. ನಿಕುಲು ಪೋಯಿನಲ್ಪ ಬತ್ತಿನಲ್ಪ ಬರಾಬಾಕಿಲ್ ಜತ್ತ್ ಕೊರ್ದು ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರದ ಉಲ್ಲೆಸೊನು ಪೇರ್ ಉರ್ಕಾಯಿಲೆಕ ಉರ್ಕಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ನಂಬುಲೇ ನಂಬಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ, ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆಕ್ಕ ತೂದು, ಅಪ್ಪೆ ಆದ್ ಮೋಕೆಡ್ ಮಾಯದ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರ್ದು, ತಮ್ಮಲೆ ಆದ್ ಅಂದ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬುದ್ಧಿ ಮಕರ ತೆರ್ಪಾದ್ ಪೊರ್ವೆಲ್ಡ್ ದೀದ್ ತಾಂಗೊನ್ಪೆ. ಇಡೀ ಊರುಗು ಮಾಯದ ಬೇಲಿ ಆದ್, ಪೂತ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಲೆಕ್ಕ ಕಾಪುವೆ'' ಇಂಚಿತ್ತಿ ನುಡಿ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಈ ಒಂಜಿ ಅಭಯ ನುಡಿಕೇನ್ರೆ ಆ ಕಾಲೊಡು ಎಂಚನಾ ಇನಿಲಾ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗೊಟ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿದಲಾ ದಿಲ್ಲಿದಲಾ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಬಾಲೆ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪುವೆ. ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಪಡೆಯೊನ್ವೆ.

ಉಂದು ದೈವಾರಾಧನೆತ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ. ತುಳುವೆರ್ನ ಪಗ್ಗುಡ್ದು ಪತಿನ ಸುಗ್ಗಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಆರಾಧನೆಲು ಸಂಕ್ರಾಂದಿ, ಚೌತಿ ದೀಪೊಲಿ ಪರ್ಬ ಬಿಸು, ಪತ್ತನಾಜೆ, ಪುದ್ವಾರ್, ಬಬ್ಬರ್ಯೆ ಅಗೆಲ್, ಶಿವರಾತ್ರೆ, ಮಾರ್ನೆಮಿ, ಗಡಿಯಾರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪರ್ಬ ಪಂಚೆಮಿದಾನಿಲಾ ಆರಾಧನೆತ ಒಂಜಿ ಅಂಗ ಉಂಡೇ ಉಂಡು.

ಇನಿ ಮಾತಲಾ ದುಂಬುದಂಚನೇ ಒರಿದ್‌ಜಿ. ಮಾತೆಟ್ಲಾ ಕಾಸ್ ಅಬ್ಬರ ಅಮಸರ, ಆಕರ್ಷಣೆ ದಿನೊಡ್ದಿನ ಎಚ್ಚೊಂದುಂಡು. ನನೊಂಜಿ ಮೈಟ್ ಈ ಆರಾಧನೆ ಕೆಲವರೆಗ್ ಶೋಷಣೆ, ದರ್ಪದ ಸಾದಿಲಾ ಆತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಮೀರ್ದ್ ಆರಾಧನೆ ಪನ್ಪಿನವು ಮೂಲ, ಸರಳ ಚಿಂತನೆದ ನಂಬಿಕೆಡ್ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ ಆಯಿಕ್ ಅರ್ಥ ಉಂಡು.

(ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿತ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಶಿಮಂತೂರು ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ನಡಪಾಯಿನ ವಿಚಾರಕೂಟೊಡು ದುಂಬು ದೀಯಿನ ಪ್ರಬಂಧ.)

ಸಂಸಾರನೇ ಕಂಬುಲ

• ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರೈ ಹರೇಕಳ

ಸಂಸಾರ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಕಂಬುಲ
ಪಜ್ಜೆ ತತ್ತ್‌ಂಡಾ ಆವು ಕಲ ಕಂಬುಲ....!!
ಕಂಬುಲೊದ ಕಂಡೊಡು ಗಿಡ್ದೆರ್ಲೆನ ಬಲಿಪು
ಸಂಸಾರದ ಬಂಧನೊಡು ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿನ ನಲಿಪು ॥ಸಂಸಾರ॥

ಕೆಸರ್‌ದ ಕಂಡೊಡು ಜತ್ತಿ ಜೋಡಿಗ್ ಮಂಜೊಟ್ಟಿಗ್
ಎತ್ತುನನೇ ಗೇನ...!!
ಸಂಸಾರೊಡು ಕಂಡನಿ, ಬುಡೆದಿಗ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ
ಕೋಡಿ ಮುಟ್ಟುನನೇ ದ್ಯಾನ...!! ॥ಸಂಸಾರ॥

ಕಂಬುಲದ ಕಂಡೊಡು ದತ್ತ್ ಬಲತ್ತ್‌ಗ್ ಬಲ್ತ್‌ಂಡ ಜೋಡೆಲ್ಲು
ಮಂಜೊಟ್ಟಿಗ್ ಎತ್ತುವಾ...? ನಿಸ್ರಾನಿಗ್ ನೀರ್ ರಟ್ಟುವಾ...?
ತತ್ವ ಆದರ್ಶೊಲೆನ್ ಸಸಾರ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಸತಿಪತಿಲು
ಸಂಸಾರ ದುಂಬೆತ್ತುವಾ...? ಸುಖ ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕುವಾ...? ॥ಸಂಸಾರ॥

ಕಂಬುಲೊಡು ಬಲಿಪುವ ತಂಕದ ಗಿಡ್ದೆಲ್ಲು...
ತೂಪಿ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಅವೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲು...!!
ಸಂಸಾರದ ಕಂಡೊಡು ಬಲಿಪು ನರಮಾನಿಲೆಗ್
ನಿರೆಕರೆತಕ್ಲು ಪಾಡುವೆರ್ ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರೊಡು ಉಲ್ಲು!! ॥ಸಂಸಾರ॥

ಮದಿಮೆ
ಆನಿ, ಇನಿ, ಎಲ್ಲೆ

● ಯು. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ

ಆದಿಮಾನವೆ ಕಾಡಾಡಿ ಆದ್ ಬದ್‌ಕೊಂದು ಉಪ್ಪುನಗ ಆಯಗ್ ವಾ ರೀತಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬೇಲಿಲಾ ಇತ್ತಿಜಿ. ಆಯನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಬಲಕೆ ಇತ್ತಿನಾಯೆ, ಅಬಲರೆನ್ ತನ್ನ ಹತೋಟಿಡ್ ದೀವೊಂದು ದಿನಕರಿತೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಂಚೆನೆ ದುಂಬರಿದ್ ಬನ್ನಗ ಕೂಡು ಕಟ್ಟ್‌ಗೊಂಜಿ ನಿಯಮ ನಿಯತ್ತ್ ಬೋಡುಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಅಡಿಪಾಯ ಕಟ್ಟೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಪತ್ತ್ ಕೂಡು ಕಟ್ಟುಲು ಒಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮಾನವ ಧರ್ಮ ರಚನೆ ಮಲ್ತೆ; ಅವ್ವೇ ಮನು ಧರ್ಮಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಂಡ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಗೋಪುರ ಸ್ಥಿರವಾದ್ ಉಂತುಲೆಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿಟ್ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವೇ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿ. ಕುಟುಂಬದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸಂಸಾರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗ್, ಬಲ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಮಾತ್ರ ಬದುಕುನು ಅತ್ತ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಬದುಕುನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಮಾತೆರೊಪ್ಪಿದ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಅಯಿತ್ತ ಒಂಜಿ ವಿಭಾಗನೆ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಕೂಡ್ದು ಬಾಳ್ ಕರಿಪೆರೆ ಆವೊಡಾಯಿನ ಮದಿಮೆ.

ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡು ಕೆಲವು ರೀತಿದ ಮದಿಮೆಲು ನಡತ್‌ದ್ ಊರ್ಜಿತ ಒರಿದ್‌ಂಡಲಾ ಇನಿ ಮದಿಮೆ ಪಂಡ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಗುರು-ಹಿರಿಯೆರ್, ನೆರೆಕರೆ, ಬಂಧು-ಬಳಗ, ಮಾತೆರ್‌ನಲಾ ಸಮಕ್ಷಮೊಡು ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಿಗೆಡ್ ಜೀವನದ ಅಂತ್ಯ ಮುಟ್ಟ ಒಟ್ಟು ಬಾಳ್ಯೆರೆ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆ. ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಮದಿಮೆ ಅಂತ್ಯಕಾಲ ಮುಟ್ಟ ಕೂಡುದು ಬದುಕುನ ರೀತಿಗ್ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವ ಉಂಡು.

ಸಾವಿರ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇನಿ ಕೂಡ್ದು ಬಾಳೊಂದು ಉಪ್ಪುನ ಹಿರಿಯೆರೆ ಅಕ್ಲೆನ ಮದ್ಮೆದ ನೆನಪುಲೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ಂಡ ಆ ಮದ್ಮೆದ ಸುದ್ದಿ ಏಳ್ ಇರ್ಲ್ ಪಗೆಲ್ ಪಂಡ್‌ಂಡಲಾ ಮುಗಿದ್ ಕರಿಯಂದ್. ಪಂಡ ಜೀವನೊಡೊರನೇ ಆಪಿನ ಮದ್ಮೆ ಅವ್ವೆ ಜೀವನಾಂತ್ಯ ಮುಟ್ಟ ಬಾಳ್ ಬದುಕುನ ಮದಿಮೆ. ಅಕ್ಲೆ ಪುಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿಯರ್ಲೆಗ್ ಕೇನಿಯರೆ ಪುರುಸೊತ್ತು ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕಿನಲ್ಪ ಅಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆ ಮದ್ಮೆದ ಜೀವನದ ಚೀಪೆ ಚಪ್ಪೆಲೆನ್ ಕಾಯಿ ಕಡೆವೊಂದೇ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಕೇನುನ ನಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಿಂಡಲಾ ಪನ್ಪಿನ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಡಿಯಂದ್.

ಒಂಜಿ ಮದಿಮೆ ಪಂಡ ಇನಿಡ್ದ್ ಎಲ್ಲೆಗ್ ಮುಗಿಪುನ ಕಜ್ಜ ಅತ್ತ್. ಕೆಲವು ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುನ ಮದ್ಮೆದ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಬಾಲೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ನಡತ್ತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ನನ ಮದಿಮೆದ ಅಟ್ಟಣೆಲು ವರ್ಸ, ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲು ದುಂಬು ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಊರು ಮಾಗಣೆದ ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದಕ್ಲು ಒಟ್ಟು ಸೇರ್‌ದ್ ಮದ್ಮೆ ಎಂಚ ಆವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪೆದೆರ್. ಒಂಜಿ ದೊಂಪೊಡು ನಾಲಾಜಿ ಮದಿಮೆ ನಡತ್ ಕರಿದಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲು ಏತೋ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಆಣ ದಿಬ್ಬಣ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಪೊಣ್ಣ ದಿಬ್ಬಣ ಬರ್ಪಿನಿ. ಪ್ರಾಯೊಡು ಹಿರಿಯಾಯಿನಾಯನ ದಿಬ್ಬಣ ದುಂಬು ಎದ್ಕೊನೊಡು. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಅಸರ್ ಒಣಸ್ ಆವೊಡು. ಪರಊರುದ ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ದುಂಬು ಲೆತ್ತ್ ಕುಲ್ಲಾವೊಡು. ಅಯಿಟ್ ಎಣ್ಮೆದಾತ್ ಕೊರತೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಯಿನ್ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪಾತೆರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. "ಮದ್ಮೆಗ್ ಪೊಯಿನಲ್ಪ ತಿಕ್ಕಂದಿ ಮಾನ ಮಸಣೊಗು ಪೋಯಿನಲ್ಪ ತಿಕ್ಕಿಯೆರೆ ಉಂಡಾ!"

ಮದ್ಮೆದ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಶೃಂಗಾರ ಮರಿಯಲ ಬನ್ನಂಗೆಲಾ ಒರಿದ್ ಬರು. ಆ ಅಂತರ ದೊಂಪೊಲೆ ಪೊರ್ಲು ಏತ್ ಮದ್ಮೆದ ಮಂಟಪದ ಐತ, ಇಡಿ ಚಪ್ಪರೊ ಪಾಡಿನ ಮೆಲ್ಕಟ್ಟ್ ಇಂದೆನ್ ಮಾತ ತೂದು ಸುಖಿಪುನ ಬಾಗ್ಯ ಇನಿತ್ತ ತಲೆಮಾರ್‌ಗ್ ಓಲುಂಡು.

ನನ ದಿಬ್ಬಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತೂಂಡ ದಿಬ್ಬಣೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆದ ಮಿತ್ತ್ ಬರ್ಪಿನ ತೂಕದ ಜನೊಕ್ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ದಿಬ್ಬಣೊಗು ಕಲೆ ಪೊರ್ದುಂಡು. ಮದ್ಮಲೆಗ್ ಬರಿಯರೆ ಡೋಲ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಮಂಚಿಲ್ ಮಾತ ಉಪ್ಪೆದ್‌ಂಡ ಮದ್ಮಯಗ್ ಸವಾರಿಗ್ ಕುದುರೆ ಉಪ್ಪೆದ್‌ಂಡ್. ರಾತ್ರೆಡ್ ಬರ್ಪಿ ದಿಬ್ಬಣ ಆಂಡ ಜೇಟಿಗೆ, ಹಿಲಾಲ್‌ದ ಬೊಳ್ಪುಡೇ ಬರೊಡು. ಬೇಂಡ್ ವಾಲಗದ ಶಬ್ದೊಡು ಕೆಬಿ ಕೆಂಪು ಆಪೆದ್‌ಂಡ, ಕದೊನಿ, ಗರ್ನಾಲ್‌ದ ಗೌಜಿಗ್ ಬರಿತ್ತ ಕಾಡ್‌ದ ಪಿಲಿ, ಪಂಜಿಲು ಕಾಡ್ ಬುಡ್ದು ಪಾರೊಡುತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜೀವನೊಡು ಒಂಜಿ ಮದ್ಮೆ; ಕೈ ಬುಡ್ದು ಕಾಸ್ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ಪೆದೆರ್. ಮದ್ಮೆದ ಮಂಟಪೊಡು ದೀತಿನ ಕಂಚಿಗ್ ಕಾಸ್ ದೀನಗ ಕಾಸ್ ದೀಪಿನಾಯನ ಪುರಾಪು ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತ್ ಪನೊಡು. ಕಾಸ್‌ದೀಪಿ ಪೊರ್ತುಡು ಸಭೆ ಗಪ್‌ಚಿಪ್, ದಾಯೆನ್ನಗ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಏರ್ ಏತ್ ಕಾಸ್ ದೀಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊನುನ ನಿರೀಕ್ಷೆ. ಕೆಲವು ಮದ್ಮೆಲೆಡ್ ಸೇಸೆ ಪಾಡಿನ ಅರಿಯೇ ಕಳಸೆ ಮಿಕ್ಕೆದ್‌ಂಡ್. ನನ ಆಸರ್ ಒಣಸ್‌ದ ಗಮ್ಮತ್ ಕೇಂಡ ತಿನಲಾತ್ ಹೋಳಿಗೆ ಲಾಡ್ ಕಜ್ಜಾಯ! ಏರ್ ಏತ್ ಪಾಯಸ ತಿಂದೆರ್, ಏತ್ ಹೋಳಿಗೆ ಮುದ್ದೆ ಆಪೆದ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಅಂಚಿನ ಮದ್ಮೆ ಕನೊಟ್ಟುಲಾ ತೋಜುಜಿ. ನಿಜೊಟ್ಟು ತೂವಂದಿನ ಕನೊಟಾಂಡ್ಲ ಬರ್ಪಿನಿ ಎಂಚ?

ನನ ಇನಿತ್ತ ಮದ್ಮೆದ ಚಿಂತನ ಮಲ್ಪುಗ ರಡ್ಡನೆ ಮಹಾಯುದ್ದದ ಪೊರ್ತುಡು ದೇಶೊಡಿಡೀ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯದ ಕೊರತೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬುಳೆಪಾಯಿ ದಾನ್ಯ ಪೂರ ಸರಕಾರೊಗೇ ಕೊರೊಡು. ಸರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬೊಗು ಕಾರ್ಡ್‌ದ ಮೂಲಕ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಒಂಜಿ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಬಂಜರ ಒಣಸ್‌ದ ಮದ್ಮೆಲು. ಊರುದ ಶಾಲೆಡ್, ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ನಡಪುನ ಕಾಲ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವುಲಾ ಒಣಸ್ ಕೊರೊಡ್ಡ ಸರಕಾರೊಗು ಬರೆದ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆವೊಡು. ಆೖಕ್ ದಾನ ಒಲ್ತು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಡಿಕ್ಲರೇಶನ್ ಕೊರೊಡು. ಅಂಚಾದ್ ಒಣಸ್‌ದ ಮದ್ಮೆದ ಗದ್ದಲ ಉಂತುದು

ಜಿಲ್ ಪರ್ಂದ್‌ದ ಮದ್ಮೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಪೇಂಟೆದ ಸಿನೆಮಾ ಟಾಕೀಸ್‌ಲೆಡ್ ಅಲ್ಪಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಛತ್ರ, ಸಾಲೆಲೆಡ್ ಮದ್ಮೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಮೂಜಿ ದಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಆಪೆದಿನ ಮದ್ಮೆ ಮೂಜಿ ಗಂಟೆದ ಉಲಾಯಿ ಮುಗಿದ್ ಕೈದ್ ಆಂಡ್. ಮದ್ಮೆಗ್ ದೀಪಿನ ದುಡ್ಡುದ ಸಂಖ್ಯೆ ಗೊತ್ತಾಯರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕವರ್‌ದ ಉಲಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಮದ್ಮಯನ ಅತ್ತ್‌ಡ ಮದ್ಮಲೆನ ಕೈಕ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕ್ರಮ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಮದ್ಮೆದ ಉಪಾಹಾರದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ತೊಟ್ಟೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಸುಲಭತಾದಿಲು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಪರಿಯರೊಂಜಿ ಕಾಫಿಯಾ ಚಾನ ಕೊರುಂಡ ಸೈ, ಕ್ರಮೇಣ ಕಾಫಿ ಚಾ ಬೆರಕೆ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ರಾಗಿ ಮಾಲ್ಟ್ ಚಲಾವಣೆಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಮದ್ಮೆದ ಹಾಲ್ ರಡ್ಡ್ ಗಂಟೆದ ಉಲಾಯಿ ಬುಡು ಕೊರೊಡು. ಮದ್ಮೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಏತ್ ಆಮಸರನ ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನಲಾ ಅಮಸರ. ಏರ್ ಮದ್ಮೆಗ್ ಬೈದೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ದಾಖಲೆ ಕೈಟ್ ಬತ್ತಿನ ಕವರ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡೆ, ಮದ್ಮೆಗ್ ಬೈದಿನಾಯಗ್‌ಲಾ ಮದ್ಮೆಗ್ ಲೈದಿನಾಯಗ್‌ಲಾ ಎದುರೆದುರಾಪಿನ ಸಂದರ್ಬೊಲೇ ಕಡಮೆ.

ಸಾರತ್ತ ಒರುಂಬನೂತ್ತ ಎಲ್ಪತ್ತಾಜನೇ ಇಸವಿಡ್ "ಉಳುವವನೆ ಹೊಲದೊಡೆಯ" ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಕಾನೂನು ಜ್ಯಾರಿಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಜನವೂತ ಸಮಾನೆರ್‌ಲಾ, ಸರ್ವಮಾನ್ಯರ್‌ಲಾ ಆಯೆರ್. ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸಾಲಮೂಲ ಮಲ್ತ್‌ದಾಂಡಲಾ ಅದ್ದೂರಿಡ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುನ ತಾಕತ್ತ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ತೊಟ್ಟೆತೆನೆಸ್‌ದ ಮದ್ಮೆ ಪ್ಲೇಟ್‌ದ ಒಣಸ್‌ಗ್ ಬಡ್ತಿ ಪಡೆಂಡ್. ಕಡಮೆ ಪನ್ಪಿ ಕಾರಣೊಗು ಸಲಾದ್ ಮದ್ಮೆಲು ಪೇಂಟೆಗ್ ವಲಸೆ ಪೋಂಡು. ಪೇಂಟೆಡ್ ಕಾಸ್ತ್ತಿನಕ್ಲು ಅದ್ದೂರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪೊಲೆನ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ತೆರ್.

ಅಂಚನೆ ಮದ್ಮೆ ದೆಪ್ಪುನಕ್ಲು ಕಡಕಟ್ಟ್‌ದ ಕಾಸ್‌ದ ಹಂಗಾಮಿ ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮದ್ಮೆದ ಕಾಕಜಿಡೇ "ತಮ್ಮ ಆಗಮನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳೇ ಉಡುಗೊರೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಮದ್ಮೆಗ್ ಬೈದಿನಕ್ಲೆ ದಾಖಲೆ ತಿಕ್ಕಿಯರೆ ಸಲಾದ್ ಒಂಜಿ ಮದ್ಮೆಗ್ ಒಂಜಿ ಜತೆ ಪಟ ದೆಪ್ಪುನಕ್ಲು ಒಂಜಿ ಜತೆ ವಿಡಿಯೋ ದೆಪ್ಪುನಕ್ಲು ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ್ ಒಂಜಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪಾದನೆದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯೆರ್. ಮದ್ಮೆದ ಮಂಟಪ ಶೃಂಗಾರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಲೆಗ್ ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪಾದನೆದ ಸಾದಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಆಸರ್ ಒಣಸ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ 'ಕೇಟರಿಂಗ್' ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಮದ್ಮೆದ ಒಣಸುಲ್ ಸಸ್ಯಾಹಾರೊಡ್ದು ಮಾಂಸಹಾರೊಗು ಬಡ್ತಿ ಪಡೆಂಡ್. ಮದ್ಮೆ ಪನ್ನಗ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ಬೋಡೆದೆ. ಇತ್ತೆದ ತಮಿಳುನಾಡ್‌ದ ಸ್ಯಾಕ್ಸೋಫೋನ್ ಕಲಾವಿದೆರ್ ಮದ್ಮೆದ ಸೀಸನ್‌ಗ್‌ಂದ್ ಬತ್ತಿನಕ್ಲು ನಾಲಾಜಿ ವರ್ಸ ಕರಿನಗ ಮೂಲೇ ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಪೇಂಟೆದ ಮದ್ಮೆಗ್ ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಡ್ದ್ ಆನಿಗಾನಿ ಬರಿಯರೆ ಬಂಗ. ಪೊರ್ತುಗು ಬರೊಡೇ; ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಮುಟ್ಟದ ಬಂಧುಲು ದುಂಬುನಾನಿಯೇ ಬತ್ತ್‌ದ್ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹಕ್ಕುಲೆಡ್ ಕೋಣೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೊಡಾದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಪೊರ್ತುಗು ಮದ್ಮಲೆನ್ ಮದ್ಮಾಯನ್ ಶೃಂಗಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಆವಂದಿನ ತೊಂದರೆ ನಿವಾರಣೆಗ್ ಪ್ರಸಾಧನ ಮಂದಿರ 'ಬ್ಯೂಟಿ ಪಾರ್ಲರ್' ಬುಲೇದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಮದ್ಮೆಗ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ವಾಹನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ಪೊಡಾದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಈ ಮದ್ಮೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡಪುನು ಗರಿಷ್ಟ ಮೂಜಿ ಗಂಟೆ. ಗಂಟೆದ ಖರ್ಚಿದ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತ್‌ದಿನಕ್ಲೆಗೇ ಗೊತ್ತು ಅತ್ತಂದೆ ತೂಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಯಂದ್.

ಈ ಮದ್ಮೆದ ಖರ್ಚಿದ ಲೆಕ್ಕಚಾರನೇ ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಇತ್ತೆದ ಸುಧಾರಿತ ಜವನ್ಯೆರ್ ಬದಿ ಬೊಡ್ಚಿ, ಮದ್ಮೆದ ಖರ್ಚಿ, ನಿಶ್ಚಯದ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಮಿ ಸಿಕೆತ್ತ ಖರ್ಚಿ ಮಾತ್ರ ತೂಯರ್‌ಡ ಯಾವುಂದು ಸುಧಾರಣೆ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ಆಂಡ ಮದ್ಮೆ ಪೈ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಹಾಲ್‌ಡೆ ಆವೊಡು. ಕೇಟರಿಂಗ್‌ಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದಕ್ಲು ಆವು. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪೊದ್ದೆ ಇಷ್ಟೆರ್ ಬಂಧುಬಳಗ ಜಾಸ್ತಿ ಎಂಕ್ಲೆ

ಲೆಕ್ಕೊಡು.... ಜನ ಆವು. ನಿಕ್ಲು ನೇನ್ ಮಾತ ಮಲ್ಪುವರ್‌ಡ ಪೊಣ್ಣು ಆವು ಪನ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟುದೆರ್.
ಆಂಡ ಇನಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪಿರ ಹಾಕೊಂದು ಉಂಡು. ಇನಿತ್ತ ಅಂಕೆಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಕಾರ ಆಣುಲೆ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ದ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಂಚನೆ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ತೂಂಡ ಆಣುಲೆ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ದ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ತೂದು ಒಪ್ಪುನೆಡ್ದ್ ಮುಖ್ಯ ಪೊಣ್ಣು ಆಣನ್ ಒಪ್ಪುವಲಾ ಪನ್ಪಿನ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದ್ ಮದ್ಮೆ ಇಜ್ಜಿಂಡಲಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ್ ಯಾನ್ ಬದ್ಕುವೆ ಕಡೆಕ್ಕಾಂಡಲಾ ಬೈದಿನ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸೈ.
ನನ ಎಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮದ್ಮೆದ ಕುರಿತ್ ಭವಿಷತ್ ಪನಿಯರೆ ಏರೆಗ್ಲಾ ಬಲ್ಲಿ. ಆಂಡ ಇನಿ ಸರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಮದ್ಮೆಲಾ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಉಂಡು. ಮದ್ಮೆ ದುಂಬು ಆದ್ ಅಗತ್ಯೊಗಾನಗ ಸುಳ್ಳು ದಾಖಲೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಮಲ್ತೊನುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಮಲ್ತೊನುನ ಎಡ್ಡೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಆಂಡ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆಗ್‌ಲಾ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಸರಕಾರದ ಪರವಾನಿಗೆ ಪಡೆವೊಡುಂದು ಕಾನೂನು ಕನತ್ತ್‌ಜೆರ್‌ಡ ನೆಮ್ಮದಿ. ಮದ್ಮೆ ಓಲೇ ಆವೊಡುಂದಾಂಡಲಾ ಬಂಧುಬಳಗದಕ್ಲು ಒಟ್ಟಾವೊಡು. ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸಮ್ಮಾನ ಆವೊಡು; ಇಂದೆಕ್ಕ್ ದಾದ ಪರಿಹಾರ.
ಪ್ರತಿ ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟೊಡುಲಾ ಒಂಜಿ "ವಿವಾಹನೋಂದಣಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ" ಶುರು ಮಲ್ಪೊಡು. ಅಯಿತ್ತ ಆಸ್ ಪಾಸ್‌ಡ್ ಹೆಚ್ಚಿ ಖಾಲಿ ಜಾಗ್ ಬೋಡು ಆ ಖಾಲಿ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಬೊಳ್ಳಿ ಹೊಟೇಲ್, ಮೂಜಿ ಬೊಳ್ಳಿ ಹೋಟೆಲ್, ಐನ್ ಬೊಳ್ಳಿ ಹೋಟೇಲ್ (ಸ್ಟಾರ್, ತ್ರಿಸ್ಟಾರ್, ಫೈವ್‌ಸ್ಟಾರ್ ಹೋಟೆಲ್) ಸರಕಾರನೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಆ ಹೋಟೇಲ್‌ಡ್ ಅಗತ್ಯೊಗು ತಕ್ಕ ಕೋಣೆಲು, ನ್ಯಾಯ ಬಾಡಿಗೆಗ್ ಬೋಡು, ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ರುಚಿತ್ತ ಅಡುಗೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫೀಸ್‌ಗ್ ಮದ್ಮೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಬಂಧುಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆ ಕಡೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಮುಟ್ಟದ ವಾಯಿದೆ ಇತ್ತಿನ ಕೂಪನ್ ಕೊರೊಡು. ಆಕ್ಲೆನ ತಾಕತ್‌ಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ವಾ ಸ್ಟಾರ್‌ದಲಾ ಆವು. ದಾಯೆನ್ನಗ ಒಂಜೇ ದಿನ ನಾಲಾಜಿ ಮದ್ಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಒಂಜೆದ. ಒರಿನ ಕೂಪನ್‌ನ್ ಮದ್ಮೆ ಇಜ್ಜಂದಿನಾನಿ ದುಂಬೊತ್ತ ತೆರಿಪಾದ್ ಪೋದು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊನಿಯರ ಅವಕಾಶ ಬೋಡು. ಇತ್ತೆ ಪೇಂಟೆಡ್ ಆಪಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪದ ಮದ್ಮೆಡ್ ಕಾಕಜಿ ಕೊರ್ತಿನಾತ್ ಜನೊಕ್ಕು ಒಣಸ್ ತಯಾರ್‌ಗ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ನಾಲಾಜಿ ಮದ್ಮೆಗ್ ಪೋಪಿನಕ್ಲು ಓಲಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಉನ್ಪಿನಿ. ಅಂಚಾದ್ ಮಲ್ತಿ ಒಣಸ್ ಅನಾವ್ಯಯ ಆಪುಂಡು. ವಾ ಸುಧಾರಣೆಲಾ ಒರಿಯನ ತರೆ ಖರ್ಚಿಡ್ ಆಪುಜಿ. ಕಲೊಕ್ಕು ಜತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿ ಅಡ್ಡಿಲೆನ್ ನಿವಾರಣೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಪಿನನೇ ಮುಖ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ ಆಪುಂಡು. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜೆರೆ ಕಾಲೊಡು ಈ ಮದ್ಮೆದ ವ್ಯವಹಾರ ಈತ್ ಮುಂದರಿದ್ ಪೋಪುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಏರ್ಲಾ ಎಣ್ಣ್‌ದ್‌ಲಾ ಉಪ್ಪಯೆರ್. ಇನಿ ನಂಕ್ ಬೆರಿಪತ್ಯೆರೆ ತೀರಂದಿನಾತ್ ವೇಗೊಡು ಸುಧಾರಣೆಲು ಆವೊಂದು ಪೋತುಂಡು. ಮದಿಮೆಲು ನಿರಂತರ ನಡತೊಂದು ಉಪ್ಪಡ್. ಸಂಸಾರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆದ್ ಬೆಳಗೊಂದು ಉಪ್ಪಡ್. •

ಒಂತೆ ತೆಲಿಪುಗ....

• ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ

• ಅಮ್ಮೆರ್ : "ತಥ್! ದರಿದ್ರ ಬ್ಲೇಡ್. ಇತ್ತಾತೇ ಕಂತಿನಿ. ಗಡ್ಡ ದೆಪ್ಪೆರ್ಲಾ ಬರ್ಪುಜಿ."
ಮಗೆ : "ಇತ್ತಾತೇ ಯಾನ್ ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಮುನೆ ಮನ್ಪುನಗ ಸರಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡತ್ತೇ?"

ಅಟ್ಟೆಮಿ

• ಭಾಸ್ಕರ ನೆಲ್ಲಿತೀರ್ಥ

ಅಟ್ಟೆಮಿದ ಮನದಾನಿ ದಾದೆಸಿ
ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ತಿನೊಡು ಗುಂಡ
ಪದೆಂಗಿದ ಗಸಿ.

ಯೇದಕ್ಕ ಕನ್ತ್‌ದಿ ಕೇದಗೆ ಒಲಿ
ಮುಲ್ಲು ಗೆತ್ತ್‌ದ್ ತೂಟು ಕರೆಂಟ್‌ದ್
ಸುರುಂಟು ಕಟ್ಟಂದಿ ಚಂದ್ರೊಲಿಗೆ

ಒಂಜಿ ಕಲಸೆಗ್ ಉರ್ದು ಏತ್ ಸೇರ್
ಮಾಮಿಡ ಮರ್ಮಲೆ ಪಿಸ್‌ರ್
ಕಡೆದ್ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಚೆರ್ಗಡ್
ಕಟ್ಟಿ ಕುಂಟುಡು ಉರ್ಗಿ ಬಂದವು
ಸೇರ್ದ್ ತೊಂದೂರು ತೂದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್
ಬೆಯ್ತಿ ಮೂಡೆದ ಅಟ್ಟಿ ಕೋಡಿಡ್

ಕರಿಯೆ ಪೋಂಕ್ರೆ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಿಲ್ಲದ
ಕಾತ್ ದುಂತುದೆರ್ ಧನಿಕ್‌ಲಿಲ್ಲಡ್
ತಿಕ್ಕು ಮರ್ಯಾದಿ ಗಾಂಡ್ ಗೌಜಿಡ್
ನುಂಗೆಲ್ ತಾರಾಯಿ ನಿಂಗಾಲ್ ಅರಿಯವು
ಅಕ್ಕೆ ದೊರಿತೆರ್ ಪತ್ತಿ ಕುಂಟುಗು ಜಾಲ ಕೋಂಟುಡು

ಕಾಂಡೆ ಪೋದು ಬಯ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್
ಚೆನ್ನೆ ಮನೆಕುಲು ಅಟ್ಟ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್
ಅಮ್ಮೆರಜ್ಜೆರ್ ಪಿಡಿನ್ ಪತ್ಯೆರ್
ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಯೆರ್
ಅಜ್ಜಿ ಪುಲ್ಲಿಲು ಒಟ್ಟಿಗುಲ್ಲೆರ್
ಕತೆತ ಕಟ್ಟೊಲೆ ಗಿರ್ತ್ ಪಾಡ್ತೆರ್

ಕಟಿಲ ಕೊದನಿದ ಸರೊನು ಕೇಂಡ್‌ದ್
ಕೊರ್ದು ಕಿಷ್ಣಗ್ ಅರ್ಘ್ಯ ಪೇರ್‌ದ
ಮಾಂತ ಸೇರ್‌ದ್ ಮುಗಿತ್ತೆರಟ್ಟೆಮಿ
ಪಿರಪ ಸುರುವಾಂಡ್ ದಾದೆಸಿದಟ್ಟನೆ

ಕಾಂಡೆ ಸುರುವಾಂಡ್ ಸಬ್ದೊ ಟೆರೆಟೆರೆ
ಪುತ್ತು ಸೇಸುನ ತಾಸೆ ಕಿಲೆಯೆರೆ
ಮಸುಲುಡ್ಕೆ ಜನ ನಿಲ್ಕೆ
ದರ್ತೆ ಕುಜಿಲ್‌ಗ್ ಕಾಸ್ ಪೆಜ್ಜೆರೆ
ಕಂಗ್ ಬಡ್ತ್‌ದ್ ಜಾರ್ ಬೂರುದೆ
ಕರಡಿ ಪಿಲಿಕ್‌ಲೆ ರಂಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್
ಅಜ್ಜೆ ಪಾಡ್ದೆರ್ ತಾಸೆ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್

ಪೂರ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಒರಿಯಿನೆಂಚಿನ!
ದೊಂಪ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕರುಂಬು ಕೊಜಂಟಿಲು
ದರ್ತಿ ಕುಜಿಲ್‌ದ ಒಟ್ಟೆ ಒರ್ಮೆಲು
ಮೂಡೆ ಗುಂಡದ ಪರಿದಿ ಒಲಿಕ್‌ಲೆ
ಮೂಸ್ ಮೂಸ್‌ದ್ ನಾಯಿಲೊಕ್ಕುವ
ಮುಗಿಂಡೆ ಅಷ್ಟೆಮಿ ಗುಂಡೆಮಿ
ಕಾಸ್ ಚಟ್ಟೆಮಿ ಕಷ್ಟೆಮಿ
ಇಂಚೆನೆ ಪರ್ಬೊಲು ಗೌಜಿಲು
ಪಿರಪ ಒರಿವುನಿ ಕಜವು ಕಯ್ಪೆಲು

ಒಂತೆ ತೆಲಿಪರಾ?

ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಸಿ. ಕುಂದರ್

ಅಪ್ಪೆ : ಯಾನ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಗುಂಡೊಗು ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬತ್ತೆ. ಈ ದಾನಿದೇ ರಡ್ಡೇ ಸುತ್ತು ಬತ್ತಿನಿ? ಈ ದುಂಬು ತೂಪಿನ ಬುಡ್ದು ಪಿರ ಓಡೆ ತೂಪಿನಿದೆ?

ಮಗಲ್ : ಆಯೆ ಜಗ್ಗು ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆಯೇ ಎನನ್.

ಅಪ್ಪೆ : ಓ ಓಲ್ಲೆದೆ ಜಗ್ಗು, ಏರ್ ಜಗ್ಗುದೇ?

ಮಗಳ್ : ಆಯೆ ಎನ್ನ ಪಿರವುಡು ಉಲ್ಲೆ. ಆಯೆ ಇತೊರ್ತು ಒಂಜೇ ಸುತ್ತು ಬತ್ತಿನಿ. ಆಯಗ್ ನನ ರಡ್ಡ್ ಸುತ್ತು ಬರಿಯೆರೆ ಉಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಯಾನ್ ಪಿರ ತೂಪಿನಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅಮ್ಮಾ ಈರ್ ನನ ರಡ್ಡ್ ಸುತ್ತು ಬಲೆ.

★ ★ ★

ಶಾಮಣ್ಣೆ : ಈ ದಾನಿಯ ರಾಮಣ್ಣ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ನಡಪುನಿಯಾ? ಎನನ್ ತೂಲ ಯಾನ್ ಏತ್ ಸರ್ತ ನಡಪುವೆ?

ರಾಮಣ್ಣೆ : ಈರ್ ಸರ್ತನೇ ನಡತ್ತಾರ್‌ಡ, ಒಂಜಿ ದಿನ ಎನ್ನ ಲೆಕ್ಕನೇ ತೋಡುಗು ಬೂರುವರ್.

ಶಾಮಣ್ಣೆ : ಯಾನ್‌ಲಾ ದುಂಬು ಸರ್ತ ನಡತ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಒಂಜಿ ರಿಕ್ಷದಾಯೆ ಎನನ್ ರಟ್ಟಾದಿನ ಕತೆಟ್ ಇತ್ತೆ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ನಡತ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲೆ.

ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್

• ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

ಜಾನಪದ ದಿಂಜ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಉಂದೆಟ್ ದೇಶ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಉಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ಜಾನಪದೊ ಸತ್ಯೊ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂನಗ ಉಂದು ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ್ ಗೆಣಿಪೊಡಾಯಿನ ಸಂಗತಿ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ ಅನುಮಾನ ಇಜ್ಜಿ.

ಜಾನಪದ ಒಂಜಿ ವಿದ್ವತ್‌ದ ವಿಷಯವಾದ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಿನಿ ಇಂಚೊಗು ರಡ್ಡ್- ಮೂಜಿ ದಶಕೊಡ್ದಿಂಚಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಸಂಶೋಧನೆಲೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆನ ಬೂಕುಲೆಡ್ದ್ ಪ್ರಭಾವಿತೆ ರಾಯಿನ ಮುಲ್ಪದ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಜಾನಪದೊದ ವಿಸ್ತಾರೊನು ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂದು ಐತ ಮಾತಾ ಶಾಖೆಲೆನ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಸುರುಮಲ್ತಿನವು ಮಹತ್ವೊದ ಸಂಗತಿ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಐತಿಹ್ಯೊಲು, ಪುರಾಣೊಲು, ಕಟ್ಟ್‌ಕತೆಕ್ಲು, ಪಾಡ್ದನೊ-ಪದೊ- ಲಾವಣಿಳ್, ಕಾವ್ಯೊ-ನಾಟಕೊಲು, ಒಗಟ್-ಗಾದೆ-ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಲು ಇಂಚ ಪಾಕ ವಿಷಯೊಲೆನ ನಿರೆಲ್ ಪತ್ತೊಂದು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೆರೆ ತೊಡಗ್ಯೆರ್. ಉಂದೆಡ್ದಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಕ್ಷೇತ್ರೊ ಕಾರ್ಯೊಲು, ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹೊನು ನಡಪ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಂಡ್. ಇನಿ ನಮ ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ನಡತ್‌ನಾತ್ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಗ್ರಹೊದ ಬೇಲೆಗ್ಲ್ ಭಾರತೊದ ಬೇತೆ ವಾ ಭಾಗೊಡ್ಲಾ ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಜ್ಜಿಂದ್ ಧೈರೊಡು ಪನೊಲಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ಲಾ ಈ ಬೇಲೆ ನನಲಾತ್ ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್ ನಡತ್ತೊಂದುಂಡು. ನೆಡ್ದಾದ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ದುನ್ನೊ-ಬನ್ನೊ ನೆಗತ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು.

ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನೊಳೆಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾತೆರೊಲು ತುಳು ಬಾಸೆನೇ ಅಂದ್‌ಂದ್ ತೀರ್ಮಾನ ಆಂಡ ಈ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಅವು ತೋಜಾವುನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾವಿರ ವರ್ಸೊದ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡೊಂದು ಪನೊಲಿ. ತುಳು ಇನಿಕ್ ಸುಮಾರ್ ಐವೊ ಲಕ್ಷೊಗುಲಾ ಮಿಕ್ಕ್‌ನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿ-ಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದಿ ಜನೊಕ್ಲೆ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ. ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆದ ಅನೇಕ ಎಡ್ಡೆ ಅಂಶೊಲೆನ್ ಪೊಟ್ಟೆದುಲಾಯಿ ದಿಂಜಾವೊಂದು, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಎಡೇನ ಬುಳೆಯಿನ, ನಮೂನೆವಾರ್ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆನೇ ಇತ್ತಿ ತುಳುಭಾಷೆ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತರೊತರೊತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೋನೆಲೆನ್ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಾಪಿನಾತ್ ತಾಕತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಮೃದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿ ಬಾಸೆ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಅಲ್ಮನ ಇಜ್ಜಿ.

ನಾಗಮಂಡಲ, ಭೂತಾರಾಧನೆ ಮುಂತಾಯಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ರಂಗಪ್ರಭೇದೊಲು, ಆಟಿಕಳೆಂಜ, ಮಾದಿರ ಮುಂತಾಯಿನ ನಲಿಕೆ, ಪಾಡ್ದನ-ಓಬೇಲೆ-ಪದೊ-ಕಬಿತೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಾಯ್ದಾರೆದ ಪ್ರಕಾರೊಲು, ಕಂಬುಳ-ಕೋರಿಕಟ್ಟ ಮುಂತಾಯಿನ ಜಾನಪದ ವಿನೋದೊಳು; ಪಲ್ಲಿಪತ್ತುನಿ, ಪೊಕ್ಕು ಗೊಬ್ಬು, ಕಲ್ಲಾಟ ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಳು; ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್‌ದಂಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟ್‌ಲು; ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ, ಮೀನ್ ಪತ್ತುನಿ, ಬೋಂಟೆ ಈ ಕಸುಬುಲು - ಇಂಚ ಪಾಕ ನಮೂನೆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯೊಲೆಡ್ದ್ ಕೂಡುದುಪ್ಪುನ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸತ್ವೊ ಈ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಐತ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುಂಡು. ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಟ್ಟುಗು ಕನ್ನಡ, ಮಲೆಯಾಳಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಳ್‌ಲಾ ಒಂತೊಂತೆ ಸೇರ್‌ದ್ ಈ ಬರಿತ ಒಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಜನಜೀವನೊಗು ಒಂಜಿ ರುಚಿ ಕಟ್ಟಾಯಿನ ರೂಪೊನು ಕೊರ್ತೊ.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸಮೃದ್ಧವಾದ್ ಬುಳೆದ್ ಬತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಸಂಧಿ -ಪಾಡ್ದನ, ಕಬಿತ, ಉರಲ್, ಗಾದೆಲು, ಒಗಟ್, ನಲಿಕೆದ ಪದೊ, ಬೆನ್ನಿತ ಪಾಟ್, ತಮಾಷೆ ಪದೊಕ್ಲು, ಅಜ್ಜಿಕತೆ, ಐತಿಹ್ಯೊಲು, ಮತೀಯ ಆಚರಣೆತ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಳ್ ಇಂಚ ವಿಂಗಡ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ತುಳುವೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಮಸ್ತ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದೇ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾಯಿನ ಪಾಡ್ದನ ಅತ್ತ್‌ಡ ಸಂಧಿಳೆನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣ ಸಮೂಹೊದ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ವಾ ರೀತಿದ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿಯೆರೆ ಇಂಚಿನ ಪದೊಕ್ಲು ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪುವೊ ಪಂಡ್ದ್ ಪಾಡ್ದನೊಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ತನ್ನ 'ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಪಿರಾಕ್‌ದ ಜನಜೀವನೊಗು ಸಾಕ್ಷಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಪಾಡ್ದನೊಳು ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿದಂಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಳೆಡ್ದ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರೊಳೆನ್ ಆತೇ ನಿಜ ರೂಪೊಡು ಬುಡ್ಪಾದ್ ತೋಜಾವೊ. ಯಜಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆದ ವಿರುದ್ಧ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತಿನ ಇರ್ವೆರ್ ಬಿರ್ಸೆರೆನ ಪುನೆಚ್ಚಿಲ್‌ದ ಕಥೆನ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ಸಂಧಿ ಬಣ್ಣಿಪುಂಡು. ವಿದ್ಯೆ, ಬುದ್ಧಿ ಯೋಗಿತೆಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತಿನ ಕೆಳಜಾತಿದ ಕೋಡ್ದಬ್ಬುಗು ಕೇಡ್ ಬಗೆಯರೆ ಪೊಂರ್ಬ್‌ನ ಮೇಲ್ವರ್ಗೊತಕ್ಲೆನ ಕುತಂತ್ರ ಒಂಜಿಮೈಟಾಂಡ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆದ ತೂತ ಬಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕೊರಗ ತನಿಯನ ದುರಂತ ನನೊಂಜಿ ಮೈಟುಂಡು. ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಳೊರ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊನು ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತಿನ ಪೆರ್ಮೆದ ಕಥೆನ್ ಸಿರಿನ ಸಂಧಿ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಗೋಮಟನ ಬಿಂಬ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಸೀಮೆತರಸುನ ಮುಂಡಾಸ್‌ದ ಕೊಡಿರಾಪಾಯಿನ ಶಿಲ್ಪಿ ವೀರ ಕಲ್ಕುಡನ ಕೈಕಾರ್ ಕಡ್ಪಾಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕ್ರೌರ್ಯೊದ ಪ್ರಸಂಗ ಬೇತೆನೇ ಒಂಜಿ ದುರಂತೊನು ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಕಾಮೊದ ರಕ್ಕಸ ಆಕ್ರಮಣೊಗು ಬಲಿಯಾಯಿನ ಪಾಪೊದ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆನ ಕಣನೀರ್‌ದ ಕತೆಕ್ಲೆಗ್ ಮದನಗ, ಮುಕಾಂಬೆ ಜೇವು - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾರ್ದನೊಳು ದನಿ ಕೊರ್ತೊ. ಇಂಚನೇ ನನಲಾತ್ ಬೇನೆ ಬೇಸರ್‌ದ, ಶೋಷಣೆ-ಸಂಕಟೊದ ಪುನೆಚ್ಚಿಲ್‌ದ ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್, ಆ ಬದ್‌ಕ್ ಮಾಯೊಡು ಮೈಮೆ ತೋಜಾಯಿನ ಆಚಿರೊದ ಸಂಗತಿಳೆನ್ ಪಾಡ್ದನೊಲು ದನಿ ದೆರ್ತ್ ಪನ್ಪೊ.

ಭೂತೊಳೆ ಸಂಧಿಡ್ ದೈವೊ-ದೇವೆರೆ ಮೈಮೆದ ವರ್ಣನೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಾಂದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನ ಜೀವನೊದ ವಿಷಯ, ನಂಬಿಕೆ-ನಡವಳಿಕೆ, ಆಹಾರ-ವಿಹಾರ, ಕಲೆ-ಧರ್ಮ, ಊರುದ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮೊ ಕೃಷಿ, ಕೈಕಸುಬು, ವ್ಯಾಪಾರ-ವೈವಾಟ್, ದುಸ್ತು-ಐತ, ಲಡಾಯಿದ

ಕ್ರಮೊ, ವಿದ್ಯೆ, ಕುಸಾಲ್-ಕುಸೇಲ್ - ಈ ಕೆಲವು ವಿವರೊಲಾ ತಿಕ್ಕುವ.

ತುಳು ಸಂಧಿಳೆನ ನಿರೂಪಣೆ ಮಸ್ತ್ ಪೊರ್ಲುಳ್ಳ. ಉದಾರ್ನೆಗ್ - ಮಹಾಪುರುಷೆರ್ನ ಸುರೂತ ಕ್ಷೌರೊದ ವರ್ಣನೆತ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಇಂಚ ಉಂಡು : ''ಆ.. ಬಲ ಕೆನ್ನಿ ಪತ್ಯೆ, ದತ್ತ ಕೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ, ದತ್ತ ಕೆನ್ನಿ ಪತ್ಯೆ ಬಲತ್ತ ಕೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ, ಪಣಿತ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ, ಕಡೆ ಮೀಸೆ ಕತ್ತೆರಿಯೆ, ಕೊಡಿ ಮೀಸೆ ಮುತ್ತೆರಿಯೆ, ಪುರ್ಬು ಧಾರೆ ಪುಟ್ಟಾಯೆ, ತಿಗಳೆಡ್ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ. ಬೆರಿಟ್ ಭೀಮರಕ್ಕಸ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ. ಮೆಯ್ಯ್‌ಕೈಟ್ ಪಲ್ಲಿ ಪರಣೆದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ. ಕೈ ಉಗುರು ದೆತ್ತೆ, ಕಾರ ಉಗುರು ಈಸಿಯೆ. ತರೆಕ್ಕ್ ಪತ್ತಿನ ಕಾರ್ ಮುಟ್ಟ ಮೈಸಿಂಗಾರ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆ...'' ಈ ಪಾತೆರೊಡು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ತಿರ್ಲ್ ಅರಳ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಂಡೊಳೆಡ್ ಸಮೂಹ ಗೀತೆಲು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಬುಳೆದ್ ಬೈದೊ. 'ಕಬಿತ' ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್ದ ಈ ಬೇಲೆದ ಪದೊಕ್ಲು ಸುಲಭ ಚಂಧಸ್ಸ್‌ಳೆಡ್ ರೂಪು ಪಡೆದ್ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಉಲ್ಲಾಸೊ ಕೊರ್ಪೊ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದೊಳೆಡ್ 'ಓ ಬೇಲೆ' ಪನ್ಪಿ ಪಲ್ಲವಿ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಪೊಂಜೊಳು ಸಾಮೂಹಿಕವಾದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಈ ಕಬಿತೆಳೆಡ್ ಸಂತೋಸೊ ಭಕ್ತಿ, ಆಸೆ, ವಿನೋದ, ವಿಡಂಬನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಹಜ ಭಾವನೆಳ್ ಮೂಡ್ದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. 'ಈಜೋ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಥನ ಕವನೊಲು ಉಂದೆಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕೇನ್ಯೆರೆ ಖುಷಿ ಆಪಿನ ಕೆಲವೇ ಶಬ್ದೊಳೆಡ್ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಚಿತ್ರೊ ಕೊರ್ಪಿ ಜನಪದ ಕವಿನ ಚಮತ್ಕಾರೊಗು ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ನೆ ಮೂಲುಂಡು :

ಪೊರ್ಲು ತೂಯನಾ... ಈಸ್ವರೆ । ಪೂ ಕೊಯ್ಯೆನಾ ॥
ಕೈಟ್ ಪೂ ಆಂಡೆ... ಈಸ್ವರಗ್ । ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ದುಃಖ ಆಂಡೆ ॥

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಬಿತೆಲ್ ನಮ್ಮ ಜನಪದೆರ್ನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಮನಸ್‌ಡ್ ಕಲ್ಮಶ ದೀವಂದೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತೆಲ್ಕೆ-ನಲ್ಕೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಜೀವನ ವಿಧಾನೊನ್ಲಾ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ.

ನಲಿಕೆತಕ್ಲ್, ಅಕ್ಲೆನ ಪುದಾರೇ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ನಲಿಕೆನೇ ಕಸುಬಾದ್ ಉಪ್ಪುನಕ್ಲ್. ಮುಕ್ಲು ಪನ್ಪಿ ಪದೊಕ್ಲು ಆಯಾಯ ನಲಿಕೆಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಲಯ ಬೊಕ್ಕ ದಾಟಿಡ್ ಬೇತೆನೇ ಒಂಜಿ ಅನುಭವ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಮಾದಿರೊಂದು ಪನ್ಪಿನಾಳ್ ಮಾಪೊರುಳೆದಿ ಮಾದಿರ ।
ಬೊಳ್ಳೆರಿ ಚೆನ್ನಗ್ ಅಡುವೆಂದುಳ್ಳೆನೋ ಮಾದಿರ ।
ಕಂಚಿದನೇ ತಟ್ಟೆಗೂಡು ಬಳಸೊಂದುಳ್ಳೆನೇ ಮಾದಿರ ॥

ಈ 'ಮಾದಿರ ಪದ' ನೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಉದಾರ್ನೆ. ಹರಿಜನೊ ಸಮುದಾಯೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಂಗಡೊದಕ್ಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭೊಳೆಡ್ ನಲಿತೊಂದು ಪನ್ಪಿನ 'ಲೇಲೇ' ಪದೊಕ್ಲು ನಾನಾ ರೀತಿರುಂಡು. ದುಡಿಯೋ ಡೋಲೊ ಬಾರ್ಸಾವೊಂದು ರಸಾವೇಶೊಡು ಪದ ಪಂಡ್ದ್ ನಲಿಪುನಗ ಉಂಡಾಪುನ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶೊದ ಪೊರ್ಲು ಅಪೂರ್ವವಾಯಿನವು.

ಕರಂಗೋಲು ಕರಂಗೋಲು ಮಾಯಿದಪುಣ್ಣಾಮೆ ।
ಕರಂಗೋಲು ಪುಟ್ಟಿನೆ ದೆವ್ವೊಂಜಿನಾಡ್‌ಡ್ ।
ಕರಿಯ ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಬೊಳಿಯನಾಡ್‌ಡ್‌ಯ ।
ಕರಂಗೋಲು ಕೊಂಡರ್ಪಿ ಕುಸೆಳ್ ಎಂಚಯಾ? ।

ಈ 'ಕರಂಗೋಲು ಪದ' ಹರಿಜನ ನಲ್ಕೆದ ಸಬಿನ್ ತೋಜಾವುಂಡು. 'ತಾನ ತಂದಾನ', 'ಲೇಲೆ ಲೇಲೆಲಾ' ಮುಂತಾಯಿನ ಪಲ್ಲವಿ ಸೇರ್ದಿತ್ತಿನ ಪಾಕೊ ಪದೊಳೆಡ್ ಜೀವನ ರಸಿಕತೆದ ವಿಧವಿಧೊತ ಮೋನೆಳ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪ.

'ಉರಲ್' ಪನ್ಪಿನವು ಚುಟುಕುದಂಚ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ರಡ್ಡ್ ವಾಕ್ಯೊಳು ಇತ್ತಿನ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ದನಿ. ಆಂಜೊಳು ಸುಮಾರಾದ್ ದಪ್ಪುನಗ, ಗಾಡಿ ದೇರ್‌ನಗ, ಗಟ್ಟಿ ಸ್ವರೊಟು ದೀರ್ಘ ಆಲಾಪ ಕೊರ್ದು ಉಂದೆನ್ ಪನ್ಪೆರ್. ''ಕುಮರಡ್ಕದ ಕುಡುವೊಕಾಳಗ್ ಕಾಯೆರಡ್ಕದ ಬಡುವೊ ಬೊಳ್ಳಗ್'' ಇಂದು ಎರು ಜಾತಿಗ್ ಸಂಬಂಧಿಸಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಉರಲ್. 'ಎಂಕೊಂಜಿ ಭೂತ ಉಂಡು ಲೆಕ್ಕೇ ಸಿರಿ, ಯಾನ್ ಮಲ್ತಿ ಬದ್ಕ್ ಮಾತ ಐಕೇ ಸರಿ' ಅತ್ತ್‌ಡ 'ಮಾನೊಗು ಬಲ್ಲಾಳ್ರೆಗ್ ಅಡಿಯೆನೆ, ಮಂದತೆಳಿಕ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಪರಿಯೆನೆ' ಮುಂತಾಯಿನ ಗಾದೆಳ್ ಕೂಡಾ ಉರಲ್ ಆದ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಪಿನಿಂದುಂಡು.

ತುಳು ಜನಪದೊಟ್ಟು ಗಾದೆಲ್ನ ಉಪಯೋಗಲಾ ಮಸ್ತ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮಾನ್ಯ ಸ್ವಭಾವೊನು, ಬದ್‌ಕ್‌ದ ವಿಡಂಬನೆನ್, ಸೊರ್ಕು-ಅಹಂಕಾರ, ಬೇನೆ-ಬೇಸರ್, ಲೋಕ ವ್ಯವಹಾರೊಳೆನ್ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಾವುನ ಈ ಅನುಭವೊದ ಪಾತೆರೊಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನೊಕ್ಲೆ ಕೊಟೆಕ್ಕೆನೊದ ನುಡಿಮುತ್ತುಲುಂದೇ ಪನೊಲಿ.

1. ಅಂಡೆದ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟೊಲಿ, ದೊಂಡೆದ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.
2. ಎಣ್ಣನವು ಮಣ್ಣಾಂಡ್ ಪೆದ್ದಿನವು ಪೊಣ್ಣಾಂಡ್.
3. ಕುದುರೆಗ್ ದುಂಬು ಕುಡು ಕಣತ್ತೆರ್‌ಗೆ.
4. ನಲ್ಪೆರೆ ತೆರಿಯಾಂದಿನಾಯೆ ಜಾಲ್ ಓರೆ ಅಂದೆಗೆ.
5. ಮೂಂಕುಡು ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವೊಲಿಯಾ.

ಇಂಚ ಗಾದೆಲೆಗ್ ಏತೋ ಉದಾರ್ನೆ ತಿಕ್ಕುವೊ.

ತುಳುಟು ಎದುರುಕತೆದ ಸಂಖ್ಯೆ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಿ. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಸಮಯ ನೂಕ್ಯೆರೆ ಈ ಎದುರು ಕತೆಕ್ಲ್ ಸಹಾಯೊ ಮಲ್ಪುವ. ಉಂದು ಒಂಜಿ ಚಮತ್ಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಂದೆಕ್ ಬುದ್ಧಿತ ಚುರುಕುತನ ಬೋಡು.

1. ಬ್ರಾಣೆ ಪೊತ್ತುಂಡಲಾ ಆಯನ ಜನಿಯಾರ ಪೊತ್ತುಜಿ (ತೂಬೂರಿ ಗುಡ್ಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾದಿ)
2. ತಿಂಗೊಳು ದೇವೆರೆ ಮಗಳ್ ಒಂಜಿ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಗೊಡ್ಡುಕಟ್‌ದೊಳು (ಕೈಲ್‌ಪಾಡಿ ಬಾರೆ)
3. ಕತ್ತಿಜ್ಜಂದೆ ಕಾಡ್ ಕಡ್ತೆ (ಬಚ್ಚಿರೆ ಕಿನ್ಕುನಿ)

ಅಮ್ಮೆಪಾಡಿ ಪಜೆ ಮಡಿಪೆರೆ ಆಪುಜಿ, ಅಪ್ಪೆ ಪಾಡಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಗೆನಿಪರೆ ಆಪುಜಿ (ಭೂಮಿ-ನಕ್ಷತ್ರ)

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಒಗಟ್‌ಳೆಡ್ ಕಲ್ಪಕತೆ, ಉಪಮೆ, ರೂಪಕೊ ಬೊಕ್ಕ ಲೋಕ ವೀಕ್ಷಣೆದ ದಿಟ್ಟಿ ಮೆಜ್ಜೊಡಾಯಿನವು. ಇಂಚನೇ ಬಪ್ಪರ್ ಪಾತೆರೊದ ಎದ್‌ರ್‌ಕತೆಕ್ಲುಲಾ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ತಿಕ್ಕುವ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಭೂತಸ್ಥಾನೊಳೆಗ್ ಸಂಬಂಧಿಸಾಯಿನ ವಿವಿಧ ಐತಿಹ್ಯೊ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣೊಳು ಉಲ್ಲೊ. ಏತೋ ಜಾಗೆಳೆಗ್ ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಳೆನ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪನೆಲಾ ಉಂಡು. ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯೊದ ದೈವೊ-ದೇವೆರ್‌ಗ್‌ಲಾ, ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂತೊಳೆಗ್ಲಾ ಸಂಬಂಧ ತೋಜಾಪಿನ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣೊಳೆನ ಕೆಲಸ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣೊಳು ಕೆಲವು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಒದಗಾದ್ ಕೊರ್ತೊ.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟೊ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಅವೆನ್ ಪೂರ್ತಿ ಜಾನಪದ ಪನ್ಯೆರೆಗಾಪುಜಿ. ಇಂಚೊಗು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಪುರಾಣೊಲು ಉದಾರ್ನೆಗ್

ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ ಬಪ್ಪನಾಡು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಶರವು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ; ಕೆಲವು ಜನಪದ ಕಥಾನಕೊಳು ಉದಾರ್ನೆಗ್-ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ, ದೇವುಪೂಂಜ ಪ್ರತಾಪ, ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ, ಕೋಡ್ದಬ್ಬು-ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಕಲ್ಕುಡ-ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣೆ ಕಾಂತಾಬಾರೆ-ಬೂದಾಬಾರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಟೊಳಾದ್ ಆ ಕಲೆತ ಜನಪದ ಅಂಶೊಳೆನ್ ಹೆಚ್ಚಿಸಾದ್'ಂಡ್. ಅಂಚನೇ ಕರಿದ್'ಪೋಯಿ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದೆರ್ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಕೊರಿನ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆದ ಮಾದರಿ ತುಳುಭಾಷೆದ ಸತ್ವೊ-ದುನ್ನೊ ಬನ್ನೊನು ಹೆಚ್ಚಿಸಾದ್'ಂಡ್. ಉಂದು ತುಳು ಭಾಷೆದ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಸಂಧಿ-ಪಾಡ್ದನ, ಉರಲ್-ಕಬಿತೆಳೆನ್ ಮೀರ್'ದ್ ಗದ್ಯೊ ರೂಪೊಡು ಎಂಚ ಬುಳೆದ್'ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾರ್ನೆ.

ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್'ದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ ಪಾತೆರ್ನಗ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಇದಮುಟ್ಟ ಆಯಿನ ಬೇಲೆಲೆನ್ ತೋರ ಮಟ್ಟ್'ಡ್ ಗೇಣಿಪ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ತುಳು ಜನಪದೊದ ಬೇರ್-ಮುದೆಲ್ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್'ಂಡಲಾ, ಆತ ಕೊಡಿ-ತೆಗ್ಳೆ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪೊಡು ತೋಜಿನವು ಕಮ್ಮಿಂದ್ ಪನ್ಯೆರೆಗಾಪುಜಿ. ತುಳು ಜಾನಪದ ವಿಚಾರೊಡು ಸುರುತ್ತ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನಕ್ಲು ಪರವೂರ್ದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಶನರಿಲು. ತುಳುವೆರ್ ಮಣೆಮಂಚ ದೀದ್, ತಾನೊ ಕಟ್ಟ್'ದ್ ಮಂಚಾವುಡು ಮಣಿಕಡ್ತಲೆ ಕೇರ್ಪಾದ್ ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಭೂತೊಳೆನ ಮಿತ್ತ್ ಕೈನೀರ್ದ್ ಬರೆಯಿನಕುಲು ವಿದೇಶಿ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನಕುಲು. ಎಂ.ಜೆ. ವಾಲ್'ಹೌಸ್ ಬರೆತಿನ 'On Behalf of the Bhutas Devil and ghost worship in western India (1875), ಎ.ಸಿ. ಬರ್ನೆಲ್'ರೆನ 'The Devil worship of the Tuluvas' (1894-97) ಪುದರ್'ದ ಪಾಡ್ದನೊಳೆನ ಕೋಪೆ, ಮ್ಯಾನರ್'ನ 'ಪಾಡ್ದನೊಳು' ಬೂಕು (1888), ಬಾಸೆಲ್'ಮಿಶನ್ ಅಚ್ಚಿಮಲ್ತಿನ 'ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ನಿಘಂಟು' (1866), ಐನೂದು ತುಳುಗಾದೆಲನ ಬೂಕು (1887), ಆರ್. ಕಾಲ್ಡ್'ವೆಲ್ಲರ್ ಬರೆತಿನ 'Demenology in South India' ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಅಧ್ಯಾಯೊ, 1894ಡ್ ತುಳುನಾಡ್'ಡ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಯಾದಿತ್ತಿನ ಜೆ. ಸ್ಟರ್ರಕ್ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಮುಲ್ಪದ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗೊದ ಬಗೆಟ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್'ದ್ ಕನತ್ತಿನ 'District Manual of South Kanara Vol-1' ಪನ್ಪಿ ಪುಸ್ತಕೊಡು 'The people' ಪನ್ಪುನ ಅದ್ದೆಯೊ - ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಬರಾವುಳೆಡ್ ಮುಲ್ಪದ ಮಾತ ಜಾತಿದಕುಳೆನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಆರಾಧನೆ ವಿಷಯೊ, ಭೂತೊಳೆನ ಕಲೆ-ಕಾರ್ನಿಕೊಳೆನ್ ಚರ್ಚೆಮಲ್ತ್'ದಿನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ತುಳುನಾಡ್'ಡೇ ಪುಟ್ಟು ಬುಳೆಯಿನ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಎಂ. ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ್, ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರೆರ್, ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ, ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು, ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆರ್, ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ತುಳು ಜಾನಪದೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಎಡೇನ ಬೆನ್ತೆರ್. ಬಾಯಾರ್ ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗವತೆರ್ನ ತುಳುಪಂಚವಟಿ, ಬಡಕಬೈಲ್ ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯೆರ್ನ ಕಿಟ್ಣರಾಜಿ ಪರ್ಸಂಗೊ-ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊತ ಆದಿ ಕೃತಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. ತುಳುನಾಡ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ (ನಂದೊಳ್ಗೆ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆ), ಅಳಿಯಸಂತಾನೊದ ಕಟ್ಟ್'ದ ಗುಟ್ಟು (ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ), ಕಾನಿಗೆ (ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆ), ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ, ಸತೀಕಮಲೆ (ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ), ಮದ್ಮಾಳತ್ತ್ ಮದ್ಮಾಯೆ (ಎಂ.ವಿ. ಹೆಗ್ಡೆ), ಜನಮರ್ಲ್ (ಮಾಧವ ತಿಂಗಳಾಯ), ತುಳು ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆ (ಗಂಗಾಧರ ರಾಮಚಂದ್ರ), ಮಿತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಕತೆ, ಬಂಗಾರ್ದಂಗಿತ ಕಥೆ (ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆ), ತುಳುನಾಡು (ಗುರುರಾಜ ಭಟ್) - ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಜನ ಪಂಡಿತೆರ್ನಕುಲು ತುಳುಬಾಸೆನ್, ತುಳು ಮಣ್ಣ್'ನ್ ಬಾಮಿತ್ತ್'ದ್ ಪುಗಾರ್ದ್ ಕೊಂಡಾಟೊಡು ಮಲ್ತಿ ಬೇಲೆಲೆನ್ ನಮ ಏನಿಗ್'ಲಾ ನೆಂಪು

ದೀವೊನೊಡಾಪುಂಡು.

ಇಂಚೊಗು ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ತುಳು ಜಾನಪದೊ ಪುದರ್‌ಡ್ ನಡತ್ತಿನ, ನಡತ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಲ ಮಟ್ಟ್‌ದವು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೊ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಇಡೀ ಭಾರತೊನೇ ಇಂಚೊರ ತೂಪಿಲೆಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯೊ ಆವೊಂದುಂಡು. ಸಂಧಿಲೆನ್, ಕತೆಕ್ಕುಲೆನ್, ಗಾದೆಲೆನ್ ಕೋರು-ಕೋರುದು ಕದಿಕೆ ಕಟ್ಟೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಂಚನೆ ಜಲ್ಲ್ ಪಾರಾವುನ ಕೆಲಸಲಾ ನಡತ್ತೊಂದುಂಡು. ಸೇವನಮಿರಾಜ ಮಲ್ಲ, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್, ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಸುಶೀಲ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ - ಮುಕುಲು ಕೋತುದು ಕೊರಿನ ಪಾರ್ದನೊಲು; ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ವಿವೇಕ ರೈ, ಪೆರುವಾಯಿ ಸುಬ್ಬಯ ಶೆಟ್ರ್, ನಾರಾಯಣ ಎಂ. ಮುಕ್ಲೆನ ಗಾದೆಲು ಬೊಕ್ಕ ಎದ್ರ್‌ಕತೆಕ್ಕುಲೆನ ಕೋಪೆಲು; ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್, ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಮುಕ್ಲೆನ ಅಜ್ಜಿ ಕತೆಕ್ಲೆನ ಜೊಂಕೆಲ್; ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪೂಂಜ, ಪೊಳಲಿ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಕಾರಂತ, ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ತಾರಾನಾಥ ವರ್ಕಾಡಿ ಮುಕ್ಲೆನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು; ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್, ಕೆ.ಬಿ. ಭಂಡಾರಿ, ಪಿ.ಯಸ್. ರಾವ್, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲ್, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಮಚ್ಚೇಂದ್ರನಾಥ ಪಾಂಡೇಶ್ವರ, ರತ್ನಾಕರ ರಾವ್ ಕಾವೂರು, ಕ್ಯಾಥರೀನ್ ರೋಡ್ರಿಗಸ್ ಮುಕ್ಲೆನ ನಾಟಕೊಲು - ಇಂಚ ಕೆಲವೆನ್ ತೂಂಡ ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಕೋರುನ ಅಜಪ್ಪುನ ಕೆಲಸ ನಡತ್ತಿನ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಳೆನ ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅನ್ವಯಿಕ ಜಾನಪದ ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳುವ ಅಧ್ಯಯನ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು; ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ನ ಅವಿಲು, ತುಳು ಬದುಕು, ತುಳುಪಾರ್ದನ ಸಂಪುಟ, ಯಕ್ಷಾಂದೋಲ; ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ ಬರೆತ್ತಿನ ಕರಾವಳಿ ಜಾನಪದ, ಎ.ವಿ. ನಾವಡ ಬೊಕ್ಕ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರೆರ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತಿನ ತುಳುವ ದರ್ಶನ; ಸಿರಿ ಅಧ್ಯಯನ; ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ರೆನ ಜಾನಪದ ಸ್ಪಂದನ, ತುಳುವರ ಜಾನಪದ ಕುಣಿತಗಳು, ವಾಮನ ನಂದಾವರ್ರೆನ ಜನಪದ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ, ತುಳುವೆರೆ ಕುಸಾಲ್-ಕುಸೆಲ್, ಸಿಂಗದನ; ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯೆಯೆರ್ನ ಜನಪದ ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ರಂಗಕಲೆ; ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆನ 'Bhuta worship aspects of a Ritualistic Theates; ಪಿ. ಪದ್ಮನಾಭೆರೆನ 'Special study Report on Bhuta cultin South Kanara District. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಟಿ. ಶೆಟ್ರೆನ ತುಳು ಸಂಪೊತ್ತು, ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೋಹನ ಕೋಟ್ಯಾನೆರ್ನ ತುಳುನಾಡ ಗರೋಡಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ; ಬೋಳ ಚಿತ್ತರಂಜನದಾಸ ಶೆಟ್ರೆನ ಕಂಬುಲ, ಬಿನ್ನದಿ, ಅಮರ್‌ಬೀರೆರೆ ಮಾಮಣ್ಣೆ; ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈಕುಲೆನ ಗಾದೆಗಳಿಗೊಂದು ಭಾಷ್ಯ, ತುಳು-ತುಳುನಾಡು; ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವೆರ್ನ ಮಂಗಳ ತಿಮರು; ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ನ ಭೂತಾರಾಧನೆ; ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡೆರೆನ ಭೂತಾರಾಧನೆ - ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಜಾಲಾಟ, ಭೂತಾರಾಧನೆ ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಪನಿಯಾರ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಬೂಕುಲು ತುಳುಜಾನಪದೊನು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ದ್ ತೂಯಿನವು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚನೇ ವೆಂಕಟ್ರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರೆನ ಸಂಶೋಧನೆಲು, ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ, ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್, ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರೆನ ಬೂಕುಲೆಡ್ದ್ ತುಳು ಜಾನಪದೊದ ಸತ್ವೊ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುಂಡು.

ತುಳು ಜಾನಪದ ವಿಷಯೊದ ಮಿತ್ತ್ ಎಂ.ಫಿಲ್, ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಡಿಗ್ರಿಗಾದ್ ಮಸ್ತ್ ತಿರ್ಲ್‌ತ್ತಿ ಪ್ರಬಂಧೊಳೆನ್ ಕೆಲವೆರ್ ಬರೆತ್ತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗೊಡು ಈ ಪ್ರಬಂಧೊಳೆ ಸಂಗ್ರಹೊನು ತೂವೊಲಿ. ಗಣಪತಿ ಭಟ್ ಅರಸಳಿಗೆ - ಮೆರೆನ ತುಳುನಾಡಿನ ಜಾನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಪುರ ವಾಸುದೇವ ಭಟ್ರೆ ನಾಗ ಜನಪದ, ಯದುಪತಿ ಗೌಡೆರ್ನ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳು, ಉಪೇಂದ್ರ ಪೆರಣಂಕಿಲೆರ್ನ 'ಪರಿವಾರ ಬಂಟರು ಜನಾಂಗ ಅಧ್ಯಯನ', ಗೀತಾ ಕೆ. ಬರೆತಿನ ಅಡುಗೆ ಜಾನಪದ, ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರೆರ್ನ Women in Paddganas - A Feministic study of text & performances, ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನೆರ್ನ 'ತುಳುನಾಡಿನ ಗರೋಡಿಗಳು' ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರ್ನ 'ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ-ಒಂದು ಜನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ', ಅಜಿತ್‌ಕುಮಾರೆರ್ನ ಜನಪದ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ, ಪ್ರಕಾಶ್ಚಂದ್ರ ಶಿಶಿಲೆರೆನ ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಪದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ರೆನ ಸಸ್ಯ ಜಾನಪದ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೂಕುಲು ಅಚ್ಚಾದ್ ಮಾತಾ ತುಳುವೆರೆಗ್ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ್ಕಾಂಡ ತುಳು ಜಾನಪದೊದದ ಮಿತ್ತ್ ನಡಪುನ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಪೊಸ ಸಾದಿಲು ನೆಗತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಿದ್ ಬರು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಜೆ. ಸ್ಟರ್ರಕ್ ಸುರುಮಲ್ತಿನ ಜನಾಂಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನೊಗು 1975ಡ್ ಎಡ್ಗರ್ ಥರ್ಸ್ಟನ್ 'Castes & tribes of South India' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುನು ಮುಂದುವರ್ಸಾಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಜನಾಂಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ದಿಂಜ ರೀತಿಡ್ ಬುಳೆತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೀಟರ್ ಜೆ. ಕ್ಲಾಸ್ ಪನ್ಪಿ ಕ್ಯಾಲಿಪೋರ್ನಿಯಾದ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಂಟ ಸಮಾಜ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನೊದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯೆರ್. ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ ಗೌಡ ಸಮಾಜೊದ ಬಗೆಟ್, ಡಾ. ಜಿ.ಆರ್. ಪಾಂಡುರಂಗ ಬೈದೆರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಉಪೇಂದ್ರ ಪೆರಣಂಕಿಲ ಪರಿವಾರ ಬಂಟ್ರೆ ಬಗೆಟ್, ಡಾ. ಅಭಯಕುಮಾರ್ ಮೇರೆರೆನ ವಿಷಯೊಡು, ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ನಲಿಕೆತಕ್ಲೆ ವಿಚಾರೊಡು, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಕೊರಗೆರ್ನ ಬಗೆಟ್ ಇಂಚ ಏತೋ ಜಾತಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ಬತ್ತ್. ಅತ್ತಂದೆ ಅಮೃತೆರ್ನ ತುಳು ಬುದುಕು, ಕೆ. ಕಮಲಾಕ್ಷೆರೆನ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರು, ಎ.ವಿ. ನಾವಡೆರ್ನ ಕುಡ್ವಿಯವರು - ಇಂಚ ನನಲಾತ್ ಜನಾಂಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನೊದ ಗ್ರಂಥೊಲು ಬತ್ತ್‌ದೊ.

ತುಳುತ್ತ ಕೆಲಸೊಡು ಹಿರಿಯೆರಾಯಿ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ತೋಜಾಯಿ ಸಾದಿಡ್ ನಡತ್ತೊಂದು ಪೊಸ ಪೊಸ ಸಾದಿಲೆನ್ ಪುಟ್ಟಾವೊಂದುಪ್ಪಿ ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ನಮ ನಡುಟುಲ್ಲೆರ್. ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನಪದ (ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ), ತುಳುನಾಡಿನ ಅವಳಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರರು (ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ), ನಲಿಕೆಯವರ ಕುಣಿತಗಳು (ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್), ಮೊಗೇರ ಜನಾಂಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ (ಅಭಯಕುಮಾರ್), ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಪದ ಆಟಗಳು (ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರು), ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತುಳುನಾಡು (ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗನ್) ಇಂಚ ಕನ್ನಡೊಡು ಪುದರ್ ದೀವೊಂದು ತುಳು ಜಾನಪದೊದ ಮಿತ್ತ್ ಬರೆಪಿನ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ಆವೊಂದುಂಡು. ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ 'ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಳೆ ಸಂಪುಟ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕೆಲವು ತೂವಂದಿ ಮೋನೆಳೆನ್ ನೆಗಪ್ಪಾದ್ ತೋಜಾದೆರ್.

ಉಡುಪಿದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಾನಪದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರೊ. ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರೆನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ತುಳುತ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಕೆ ಇತ್ತಿನಕ್ಲು

ಒರೊ ಆಡೆಗ್ ಪೋವೊಡೆ. ಬೂತೊ ಕೋಲೊ, ಪಾಡ್ದನೊ, ಯಕ್ಷಗಾನೊ, ಸಿರಿಜಾತ್ರೆ, ತುಳುನಾಡ ಗೊಬ್ಬುಲು, ಕಸುಬುಲು, ಕಜ್ಜೊಲು, ಕತೆಕ್ಕುಲು, ಕಟ್ಟಣೊಳು - ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸಂಬಂಧಿಸಾಯಿನ ಆಡಿಯೋ, ವೀಡಿಯೋ, ಫಿಲ್ಮ್, ಚಿತ್ರಕತೆ, ಮಾದರಿಲ್ ಅಲ್ಪ ತೂಯರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಉಡುಪಿದ ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಯೋಜನೆಡ್ದಾದ್ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿನ ಸಂಪುಟೊಲೆಡ್ ತುಳು ಶಬ್ದಕೋಶ ತುಳುಭಾಷೆದ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ತುಳುಪೀಠ-ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ದಾಖಲೆಲೆನ್ ಕೂಟುಪಾಡ್ದ್ ದೀವೊಂದ. ಕುಡ್ಲಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ, ತುಳುಪತ್ಯ, ತುಳುವೇತರರೆಗ್, ತುಳು ತರಗತಿ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಕಮ್ಮಟ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ - ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಪಾಡೊಂದು ತುಳುತ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಪುನೆವೊಂದುಂಡು.

ಅಂಚನೇ ಪಿದಯಿ ಊರುಡ್ಲಾ ತುಳುತ್ತ ಬೇಲೆ ನಡತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನವು ಸಂತೋಸೊದ ಸಂಗತಿ. ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಸಿರಿ' ಮಹಾ ಕಾವ್ಯೊದ ಗ್ರಂಥ ಯೋಜನೆದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ದ ಪ್ರೊ. ಲಾರಿಹಾಂಕೊ, ಕುಡ್ಲ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿದ ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ - ಮುಕ್ಲು ಮೂವೆರ್ ನಾಲೈನ್ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚ ಸಿರಿ ಸಂಧಿದ ಮಿತ್ತ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಉಜಿರೆದ ಮಾಚಾರ್ ಗೋಪಾಲ ನಾಯ್ಕೆರ್ ಸೊರ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡಿನ ಸಿರಿಸಂಧಿ ಪದಿನಾಜಿ ಸಾರ ಗೆರೆ ಉಂಡುಗೆ. ಅವು ಇತ್ತೆ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಆದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನ ಲೋಕೋಗ್ ಚೋದ್ಯ ಪುಟ್ಟಾದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಿನ ಬೇತೆ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯೊಲು ನಮಲ್ಪ ದಿಂಜ ಉಂಡು. ಇಂಚನೆ ಕೆಲವು ಒರ್ಸೊದ ಯೋಜನೆ ಪಾಡ್ದ್ ಪಣವುದ ಅನುಕೂಲೊಲಾ ಮಲ್ತೊಂಡ ಪತ್ತಿರ್ವ ಜನ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಬೆಂದ್‌ಂಡ ತುಳು ಜನಪದೊದ ಐಸ್ರೊನು ಲೊಕೊಗು ತೋಜಿಪ್ಪಾವೆರ ದಾಲಾ ಬಂಜ ಇಜ್ಜಿ.

ಇತ್ತೆ ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಅಧ್ಯಯನ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸ್‌ಡೇ ನಡತ್ತೊದುಂಡು. ಅವು ಆತೇ ತಳಸ್ಪರ್ಶಿಲಾ ಆದುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಅಭಿಮಾನೊದ ಸಂಗತಿ. ಉಂದು ನನಲಾತ್ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಬುಳೆವೊಡುಂದಾಂಡ ಮಸ್ತ್ ಜನೊತ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮೊಳೆನ ಬೆರಿಸಾಯ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಆಕಾಶವಾಣಿ, ದೂರದರ್ಶನ, ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಲು ನೆಕ್ಕಾತ್ರ ನನಲಾ ಒಂತೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೆದನ್ಕೆ ಗೆತೊನೊಡು. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಳೆಡ್, ಸರಕಾರೊದ ಅಡಿಟ್, ಕ್ರೀಡೋತ್ಸವ, ಜಾನಪದ ಉತ್ಸವೊಳೆಡ್ - ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರೊಳು, ವಾರ್ತಾ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಳು, ಜಾನಪದ ಉತ್ಸವೊಳೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಲೆಡ್ ತುಳುಕ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನೊ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಅಂಚನೇ ತುಳುತ ಬರವು ತುಳುಟೇ ಆಪುನ ಕಾಲೊಲಾ ಬರೊಡು. ಆತಾನಗ ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಪಂಚದ ವಾ ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ದುಲಾ ಕಮ್ಮಿಜ್ಜಿಂದ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ತೆರಿಪುನಂಚ ಆವು.

(ಈ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ತಾಂಗ್‌ಕೊರ್ನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನ ಬರವುಳೆಗ್ ಲೇಖಕನ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದುಂಡು.)

•

ಸತ್ಯದೈವೊಲು ಗಟ್ಟ ಸೇರಿಯನ

● ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ

ಮಿತ್ತ ಲೋಕೊರ್ದು ದರ್ಮ ರಚ್ಚನೆಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತನ...
ಪತ್ತೆನ ಇಂಬುಡು ಬಲಿಬಾರ್ನೆ, ಹೋಮನೇಮ ಗೆತೊಂಡನ...
ಒಲಿತ ಸತ್ತಿಗೆತ ನಿರೆಲ ಸಂಪುಡು ನಿಚ್ಚ ಮದ್ಮೆಯೊ ಆಯನ...
ತುಳುವ ನಾಡ್‌ದ ಸಾರ ಸಾನೊಲೆಗ್ ದೈವ ತಾನೊರಿಂದ್ ಪನ್ವಾಯನ... ॥

ಅರೆದಿ ಅರದಲ, ಕೋಲು ಮಯಿ, ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು ಪಾಡಿಯನ
ಕೊರೆದಿ ಗಗ್ಗರ ಸಿರಿ ಪಾಲೆದ, ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ಐತ ಬಲ್ಮಾನ ಆಯನ
ಉಂತುದಿ ದಿಸ ಮಕ್ಕಲ ಕಾಯ ಪೊಗ್ಗುದು ಅಬ್ಬರದ ಗಗ್ಗರದೆಚ್ಚಿಡಾಯನ
ಮೊರೆದಿ ಪೊರಿ ಪೊದ್ದೊಲು, ತೆಲ್ಲವುದ, ಬಲಿ ಬಾರ್ನೆಡೀ ಸಲ್ಮಂತಾಯನ ॥

ಕಟ್‌ದಿ ಕಲಸ ಕನ್ನಡಿದ ಜಲಕೊಡು ಅಮೃತೊನು ಒರಗಾದ್ ಕೊರ್ತುಜನ...
ಕಟ್‌ದಿ ಮಂತ್ರದ ಬ್ರಹ್ಮಕಲಶೊಡು ಮೀಯೊಡ್‌ಂದ್ ಇತ್ತೆ ಈ ನುಡಿ ಕೊರ್ಪನಾ...
ಸುದ್ದದ ಹೋಮೊಡು ಸುದ್ದ ಆತಿನಾಯೆ, ಬಟ್ರೆನ ಸುದ್ದೊನು ಇತ್ತೆ ಬಯಕುವನಾ...
ಸುದ್ದ ಮುದಿರ್ಗೆದ ಕಟ್ಟ್‌ನಿಟ್ಟ್, ಬಣ್ಣ ದುನ್ನದ ಪೊರ್ಲುನಿತ್ತೆ ಬುಡಿಯನಾ... ॥

ಒಲಿತ ಸಿರಿ, ಪಾಲೆದ ಅಣೆ, ಕಂಚಿದ ಮುಗೊನು ಅಟ್ಟ ಸೇರಾಯನಾ...
ಪಿಲಿತ ಗತ್ತ್.... ನುಡಿತ ಮುತ್ತು, ಪತ್ತೆನ ಮದಿಪು ಮೀರಿಯನ...
ಬೊಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ್ದ ದುನ್ನ ತುಂಬರಾವಂದೆ, ಅಜ್ಜ ಗೆಪ್ಪುನಗಿತ್ತೆ ಮಾಲುವನ...
ಬೊಲ್ಲಿ ಕುದ್ರೆ ಬೊಲ್ಕುಡೆ ಸತ್ತಿಗೆ, ಬಂಡಿದ ಬಲಿನೇಮ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ದೆನಾ...॥

ಪತ್ತ್ ಸೇರ್ದ್ ಏರಾವು ಚಪ್ಪರ ದೊಂಪೊನು ಗಟ್ಟ ಬೊಟ್ಟುಗು ಗಿಡತನ...
ಸಿಮೆಂಟ್‌ದ ದೊಂಪೊಡು ಕಡಪ್ಪದ ಮತ್ತಮೆರ್ಡ್ ಬಾಲ್ ಬಂಡಾರ ಕೆರ್ಪಾಯನ...
ಆಕಾರ ಬುಡ್ದು ಮಾರ್ಬುಲ್‌ಡ್ ಉಂತೊಂದು ಮಾನೆಚ್ಚಿದ ಬಿರ್ದ್ ತೋಜಾಯನ...
ಅರದಾಲೊಗು ಬರಗಾಲ... ಪೆಯಿಂಟ್ ತೊಡೆತ್‌ದ್ ಪಿಲಿತ ಏಸ ಪಾಡಿಯನ... ॥

ನಾಗಸೊರ, ಕೊಂಬು ಬ್ಯಾಂಡ್‌ದ ಗತ್ತ್‌ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಮದತನ...
ಚೋಲಿಕ ಪೀಚೆ ಉರ್ತುಜಿಡ ಇತ್ತೆ ಅಜ್ಜ ಗೆಪ್ಪರೆಲ ನರ್ಗುವನ...
ಪತ್ತ್ ಕೂಡ್ದಿ ಪತ್ತೆರಿ ಕೂಟೊಗು ಬಲತ್ತ ಕಾರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪೊಗ್ಗಿಯನ...
ತುಳು ಬಾಸೆದ ನಗ ಬುಡ್ದು ಇಂಗ್ಲೀಸ್‌ಡ್ಲಾ ನುಡಿ ಕೊರ್ರೆ ಪತಿಯನಾ...॥

ಸುತ್ತೆದೀದ್ ಪಣಿಯಾರ ಬಲಸ್‌ದ್, ಪತ್ತ್ ಬಿರೆಲ್ ಒಪ್ಪ ಪತ್‌ನಗಲ
ಪತ್ತೆನ ಮದಿಪು ಮಾಣಕ್ಯಂದ್... ಇತ್ತ ಚಾವಡಿದ ಮರನೆ ಕಾಯಿಡ್‌ಲ...
ಇತ್ತೆ ಮಡೆ ಮಯಿಲಿಗೆದ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್.... ಚಾವಡಿ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ಡಾಯನ......
ಬತ್ತಿಕಾಲದ ಗೊಂತು ಮದತ್‌ದ್... ಮತ್ಸ್ಯಗಂದೊಡು ಬೊಂಬಯಿಗ್ ಪಾರಿಯನ... ॥

ಆನಿದ ಎನ್ನ ಆ ಸತ್ಯದೈವೊಲು, ತೆಂಬರೆದೊಟ್ಟುಗು ಪಿರ ಗಟ್ಟಗೇ ಪೋಯನ...
ಇನಿತ ಈ ಸಿನೆಮ ನಲ್ಕೆದ... ಕಂಡು ಕಪಟದ ಪೊಸ ಬೂತದ ಏಸನಾ...?
ಬೋಡಾ ನಂಕಿಂಚಿ.. ಕೋಲಬಲಿ ತುಳುವೆರೆ ಮಾನ ಮರಿಯಾದಿ ಕಲೆಪಿನ..
ಭಯ ಭಕ್ತಿನೇ ನಾಶ ಮಲ್ಪುನ... ಇತ್ತೆದ ಈ ಕೋಲ ಬಲಿ ನಂಕ್ ಬೋಡೆನಾ...?

●

ಜೋಕುಲೆ ಪದ

ಯಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
ಮಂಗಳೂರು

ಅಂಚಿಂಚಿ ಹೂವಡ ಬುಲಿತೊಂದು ಪುರೆಲಡ
ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುಂಡಿತ್ತೆ ಪುದೆತ್ತ್ ಚೇಚೆನ್ನ ಬಾಲೆ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ

ಸುತ್ತೊಂದು ಪುರೆಲಡ ಪಿರಹಟ ಮಲ್ಪಡ
ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುಂಡಿತ್ತೆ ಪುದೆತ್ತ್ ಚೇಚೆನ್ನ ಬಾಲೆ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ॥

ಚೇಚ್ ತೊಟಿಲ್ದ ಸಿರಿಯೆ ದೇವೆರಂಚ
ಚೇಚ್ ಮೋಕೆದ ಗಿಳಿಯೆ ಚೇಚ್ ಮೋಕೆದ ಬಂಗಾರ್

ಚಂದಿರನ ಊರುಗು ಪೋವರುಂಡು
ಚಂದಿರನ ಊರುಗು ಪೋವರುಂಡು

ಅಂಚಿಂಚಿ ಹೂವಡ ಬುಲಿತೊಂದೆ ಪುರೆಲಡ
ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುಂಡಿತ್ತೆ ಪುದೆತ್ತ್ ಚೇಚೆನ್ನ ಬಾಲೆ. ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ॥

ಬೊಳ್ಳಿಲೆನ ಜರಿಯಂಗಿ ನಿಕ್ಕ್ ಪಾಡುವೆರ್ಗೆ
ಚಂದಿರನ ತಂಗಡಿಲು ನಿನನೆ ಲೆತೊಂದು

ಪೂದೀವೆರ್ಗೆ, ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್ಗೆ
ವೀಣೆ ಬಾರ್ಸಾವೆರ್ಗೆ, ಸುತ್ತ ಉಂತೊಂದು
ವೀಣೆ ಬಾರ್ಸಾವೆರ್ಗೆ ಸುತ್ತ ಉಂತೊಂದು
ಅಂಚಿಂಚಿ ಹೂವಡ ಬುಲಿತೊಂದು ಪುರೆಲಡ
ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುಂಡಿತ್ತೆ ಪುದೆತ್ತ್ ಚೇಚೆನ್ನ ಬಾಲೆ.. ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ॥

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕನ ಪಿರಿಯೊಂದು ಬನ್ನಗ
ಮೋಡೊಲೆ ಮದ್ಯೊಡು ಬೊಲ್ಪು ಹೋಜಿನಗ

ಬಂಗಾರ್‌ದಂಬಾರಿಡೆ ನಿನನ್ ಕಡಪ್ಪುಡುವೆರ್ಗೆ
ಪಟ್ಟದಾನೆದ ಮಿತ್ತ್ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲೆ ಎನ್ನ
ಪಟ್ಟದಾನೆದ ಮಿತ್ತ್ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲೆ ಎನ್ನ
ಅಂಚಿಂಚಿ ಹೂವಡ ಬುಲಿತೊಂದೆ ಪುರೆಲಡ
ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುಂಡ್ ಇತ್ತೆ ಪುದೆತ್ತ್ ಚೇಚೆನ್ನ ಬಾಲೆ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ॥

ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರ

ಎಚ್.ಎಸ್. ಬೊಳ್ಮಾಡಿ

ಯಾನ್ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಎತ್ತ್‌ನಗ ಪೊರ್ತುರ್ಜ ಬಯ್ಯದ ಐನರೆ ಗಂಟೆ. ಸೂರ್ಯದೇವೆರ್ ದಿನೊತ್ತ ತನ್ನ ಬೇಲೆ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್‌ಡ್ ಕಂತೆರೆ ಪೊರ್ತುರ್ಜ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಪಿನ ಅಮಸರೊ. ಇಡೀ ದಿನ ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡ್ದು ಬುಡ್ದು ಎನ್ನ ಮೈ-ಕೈ ಪೂರಾ ಒಯಿತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಎಂಕ್ ಪೊಸತ್ತ್ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ನಮ್ಮ ಊರುದ ಮಾರ್ಗೊಲೇ ಅಂಚ ಉಲ್ಲೊ. ಒಂಜಿ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ರಿಕ್ಷಾಡ್ ಕುಲ್ಲುಂಡನೇ ಬೆರಿ ಬೇನೆ ಬರಿಯೆರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಅಂಚ ಇಪ್ಪುನಗ ಇಡೀ ದಿನ ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡ್ಪಿನ ಎನ್ನಂಚಿನ ಡ್ರೆವರ್‌ನಕ್ಲೆನ ಅವಸ್ಥೆ ಎಂಚ ಇಪ್ಪು ಅತ್ತೇ?

ಯಾನ್ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಪೋಯರೆಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ದ ಒಂಜಿ ಚೈನ್ ಮಲ್ತ್ ದೀಲೆ. ಪತ್ತ್ ಪದಿನೈನ್ ದಿನೊತುಲಾಯಿ ದೆತೊನುವೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾರಾಯಣ ಆಚಾರ್ಲೆಡ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ತಿಂಗೊಲು ರಡ್ಡ್ ಕರಿಯೊಂದು ಬತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಅಡೆಗ್ ಪೋಯೆರೆ ಆದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಡೆಗ್ ಪೋಯರೆಗ್ ಪುರುಸೊತ್ತು ಇಜ್ಜಂದೆ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್; ಕಾಸ್‌ದ ವೈವಾಟ್ ಆನಗ ಒಂತೆ ತಡ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಆತೆ.

ತನ್ನ ಏಪೊಲದ ತೆಲಿಕೆ ಮೋನೆಡೇ ಎನನ್ ಎದುಕೊರಿನ ನಾರಾಯಣ ಆಚಾರ್ಲು ಕುಲ್ಲೆರೆಗ್ ಕುರ್ಸಿ ತೋಜಾಯೆರ್. ಎನ್ನ ದಪ್ಪ ಕಿಸೆತಂಚಿ ಒರ ದಿಟ್ಟಿ ಪಾಡ್‌ದ್, ಬೊಕ್ಕ ಎಚ್ಚ ದಾಲಾ ಪಾತೆರಂದೆ ಉಲಾಯಿದ ಅದೆಕ್ಕ್ ಪೋದು ಒಂಜಿ ಕರಡಿಗೆ ಕಂತ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಕೈಟ್ ದೀಯೆರ್. ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗೇ ಒಂಜಿ ರಸೀದಿನ್‌ಲಾ ಸರೊಡ್ದ್‌ಲಾ ದುಂಬು ಎನ್ನ ಕಣ್ಣ್ ರಸೀದಿದಂಚಿಗ್ ಬಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಪದಿನಾಲ್ ಸಾರತ್ತ ಇರ್ವೊತ್ತ ಎಲ್ಪ ರೂಪಾಯಿ! 'ಏತ್ ಎಲ್ಯ ಚೈನ್ ಆಂಡಲಾ ಪದಿಮೂಜಿ-ಪದಿಮೂಜರೇ ಸಾರಡ್ದ್ ಕಮ್ಮಿಡ್ ಆವಂದ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಚಾರ್ಲು ಸುರೂಟ್ಟೇ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ತತ್ಕಾಲಗ್ ಇಪ್ಪಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪದಿನೈನ್ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿ ಪತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆನೇ ಆಂಡ್. ಅಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅವು ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟ್‌ದ್ ಪೈಸೆ-ಪೈಸೆ

ಕೊಟುದು ದೀತಿನ ಕಾಸ್ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ಮೀಟರ್ ಬಡ್ಡಿದ ದುಡ್ಡು ಸಾರ ರೂಪಾಯಿಗ್ ತಿಂಗೊಲುಗು ನೂದು ರೂಪಾಯಿ. ಪಂಡ ತಿಂಗೊಲುಗು ಒಂಜರೆ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿ ಬಡ್ಡಿಯೇ ಕಟ್ಟೊಡು! ಆ ಇಚಾರನ್ ಎನ್ನ್‌ದೇ ಎನ್ನ ಮೈ ಬೆಗರಿಯೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್.

ಆಚಾರ್ಲೆನ ಕೈಟ್ ಕಾಸ್ ದೀದ್ ಕರಡಿಗೆದ ಬಾಯಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್, ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊನು ಅಂಗೈಟ್ ಪಾಡೊಂದು ಅವೆತ್ತ ಪೊರ್ಲುನೊರ ಕಣ್ಣ್‌ನಿಲಿಕೆ ದಿಂಜಾವೊಂಡೆ. ಸಂತೋಸುಡು ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಪುಗೆಲ್‌ದ ಒಂಜೊಂಜೇ ಪುದೆನ್ ಜಾವೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಏತ್ ಕುಸಿ ಆಪುಂಡತ್ತೇ? ಈ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಮಗಲೆನ ಬಾರೀ ವರ್ಸೊದ ಕನ. ಅಲೆನ ಮಾತ್ರೊ ಅತ್ತ್, ಅಲೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಕನೊಲಾ ಅವ್ವೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಇಪ್ಪುನಾಲ್ ಒರ್ತಿಯೇ ಪೊನ್ನು ಮಗಲ್. ಪುದರ್ ನಂದಿನಿ, ಕೋಡೆ ಮುರಾನಿ ಮುಟ್ಟ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಪಜ್ಜೆ ದೀವೊಂದು ಬೂರೊಂದು ಲಕ್ಕೊಂದು ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನಾಲ್ ಏತ್ ಪಕ್ಕ ಎನ್ನ ತಿಗಲೆದತ್ತರ್‌ಗ್ ಬುಳೆದ ಉಂತಿಯಲತ್ತಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ್‌ನಗ ಅಚ್ಚರಿ ಆಪುಂಡು.

ಅಲೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಪದಿಮೂಜಿ ಕರಿದ್ ಪದಿನಾಲ್ ಮರ್ಸೊ ನಡತೊಂದು ಉಂಡು. ಕುಡ್ಲದ ಒಂಜಿ ಗೋರ್ಮೆಂಟ್ ಸಾಲೆಡ್ ಒಂರ್ಬನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ ಕಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೊಲ್. ಪೊನ್ನು ಪೋದು ಪೊಂಜೋವು ಆಂಡಲಾ ಅಲೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗೊಂಜಿ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡುನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಎಂಕಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಕೆಬಿತ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಗುಂಡು, ಮೂಂಕುಡೊಂಜಿ ಬೊಟ್ಟು ಬುಡುಂಡ ಬಂಗಾರ್‌ದಂದ್ ಪನ್ಪಿನವು ಅಲೆಡ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಎನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಲಾ ಅವ್ವೇ. ಒಂಜಿ ನಿಮಿಷಲಾ ಬುಡಂದಿಲೆಕ್ಕೊ ಖೆಕ್-ಖೆಕ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಮ್ಮ ಲತ್ತೊಂದೇ ಇಪ್ಪುನ ಬುಡೆದಿ, ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಮಗಲೆನ್ ಬುಡುಂಡ ಎನ್ನಕುಲುಂದು ಪನ್ಪಿನ ಜನಕುಲುಲಾ, ಎನ್ನವುಂದು ಪನ್ಪಿನ ಸೊತ್ತುಲಾ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಬಾಡಿಗೆದ ಇಲ್ಲ್, ಬಾಡಿಗೆದ ರಿಕ್ಷಾ, ತುತ್ತು-ತುತ್ತುದು ಪರಿದ್ ಪೋತಿನ ಪರಕುಂಟು, ಇಕ್ಕೆ ಆತಿನ ಒಂಜಾತ್ ಬಾಜನ... ಈತೇ ಎನ್ನ ಆಸ್ತಿ!

ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ರಾತ್ರೆ ಪತ್ತ್ ಗಂಟೆ ಮುಟ್ಟ ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡುಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕುನ ಕಾಸ್ ಇಲ್ಲದ ಬಾಡಿಗೆ, ಬುಡೆದಿನ ಮರ್ದ್, ಮಗಲೆನ ಸಾಲೆದ ಕರ್ಚಿ, ಇಲ್ಲದ ಕರ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಲ್ತುಡ್ದು ಆಡೆಗೇ ಆಪುಂಡತ್ತಂದೆ ಕೈಟ್ ದಾಲಾ ಒರಿಯುನಿಂದ್ ಇಜ್ಜಿ. ಹೈಸ್ಕೂಲುಗು ಪೋಪಿನ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್ ಕಾಲಿ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ದಾದ ಪೊರ್ಲು? ಕರಿಸಲ ಕೊಂಡಾನದ ಬಂಡಿ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪೋದಿತ್ತಿನಪಗ ಇರುವ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರ್ದು ಒಂಜಿ ಸರ ಕಂತ್‌ದ್ ಮಗಲೆನ ಕೈಟ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆ. ಆನಿ ತೂವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಲೆನ ಸಂಬ್ರಮೊನು! ಅವೆನ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕನ್ನಡಿದ ಎದುರುಡುಂತುದು ತೂಪಿನಿ ದಾನೆ, ನೆರೆಕರೆತಕ್ಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾವುನಿ ದಾನೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಲೆನ ಸಂತೋಸುನು ತೂದು ಎಂಕ್‌ಲಾ ಬಾರೀ ಸಂತೋಸು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಆಂಡ, ಬೊಕ್ಕ ದಾದ ಆಂಡಾ ದಾದನಾ? ಮೂಜನೇ ದಿನೊಕ್ಕೇ ಅಲೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ಆ ಸರೊ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ದಾನೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಲೆಡನೇ ಕೇಂಡೆ. 'ಅವು ಸಂತೆದ ಸರೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣುಲು ಪೂರಾ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಪಪ್ಪಾ. ಅವೆನ್ ಪಾಡುನ್ಯೆಡ್ದ್ ಕಾಲಿ ಕೆಕ್ಕಿಲೇ ಎಡ್ಡೆ!' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಲ್ ಪನ್ನಗ ಕರ್ಲ್‌ಗ್ ಚೂರಿ ಪಾಡ್‌ದ್ ತಜತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾದ ಮಲ್ಪುನಿ? ದೋಸ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಎದುರುಡು ಎಲ್ಯಾಯೆರೆ ಅಲೆಗ್ ಮನಸ್ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾಂದ್ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ದು ಮಗಲ್‌ನೆದುರು ಮಲ್ಪಾವುನಾತ್ ತಾಕತ್ತ್ ಎನಡ ಇಜ್ಜಿ! ಅಂಚಿ ವಿಚಿತ್ರ ನಮ್ಮ ಬದ್‌ಕ್. ಆಂಡ ಆನಿಯೇ ಯಾನ್ ನಿಚ್ಚಯ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆ. ಅವು ದಾದನೇ ಆವಡ್ ಸಾಲ ಸೋಲ ಮಲ್ತ್‌ದಾಂಡಲಾ ಸರಿ, ತಿಂಗೊಲುದ ಉಲಾಯಿ ಮಗಲೆಗೊಂಜಿ

ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರ ಖಂಡಿತಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡುವೆ. ಆ ಎಡ್ಡೆ ಗಳಿಗೆ ಇನಿಕ್ ಕೂಡುದು ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಬಂಗಾರ್‌ದ ಕಟ್ಟೆಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಎನ್ನ ರಿಕ್ಷೊಡು ಕುಲ್ಲೊಂಡೆ. ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ ಇತ್ತಿನ ಕರಡಿಗೆನ್ ಹ್ಯಾಂಡಲ್‌ಗ್ ನೇಲ್ಪಾದ್ ಪಾಡ್‌ದಿನ ಚೀಲಡ್ ದೀದ್ ಕಿಸೆಟ್ ಒರಿದಿತ್ತಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಗೆನ್ತೆ. ಚಿಲ್ಲರೆ ಪೂರಾ ಸೇರ್‌ದ್ ಸಾರತ್ತನಲ್ಪ ರೂಪಾಯಿ. ಮುನ್ನೂದು ರೂಪಾಯಿ ರಿಕ್ಷೊದ ದನಿಕ್ಕ್ ಕೊರೊಡು, ಬುಡೆದಿನ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಏತ್ ಕಡಮೆ ಪಂಡಲಾ ನೂತ ಐವ ರೂಪಾಯಿ ಆವು; ಇಲ್ಲಲ್ ಸಾಮಾನ್ ಮುಗಿದ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿಡ್ ದಾದ ಮಾತಾ ಮಲ್ಪೊಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೊಂದು ರಿಕ್ಷಾ ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಪಿದಡಿಯೆ.

ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊನು ಮಗಲೆನ ಕೈಟ್ ದೀನಗ ಅಲೆನ ಸಂಬ್ರಮೊ ಎಂಚ ಇಪ್ಪು? 'ಇಡೀ ಲೋಕೊಡೇ ಇರೆನಂಚಿನ ಪೊಪ್ಪ ಇಪ್ಪಯೆರ್'ಂದ್ ಪನೊಂದು ಎನ್ನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ದ ಸುತ್ತ ಕೈಪಾಡ್‌ದ್ ಉಜ್ಜಾಲ್ ಗೊಬ್ಬುನಗ ನನಲಾ ಆಲ್ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊದ ಕಿನ್ನಿ ಬಾಲೆದ ಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜುವಲ್. ಅಲೆನ ಮೋನೆಡ್ ದಿಂಜಿನ ಕುಸಿ ತೂವೆರೆ ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣುಲು ಯಾರಂದ್. ಅಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಗೋಡೆಗ್ ಒರಗ್‌ದ್–'ಎಂಕ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಭಾಗ್ಯೊ ಎನ್ನ ಮಗಳೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡತ್ತಾ'ಂದ್ ಸಮಾದಾನ ಮಲ್ತೊನುವಳ್. ಮಗಳ್ ಸರ ಪಾಡೊಂದು ಒರ ಕನ್ನಡಿದೆದುರು ಉಂತೊಂದು, ಕುಡೊರ ನಿರೆಕರೆತಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತಾ ತೋಜಾವೊಂದು ಸಂತೋಸು ಪಡೆಯೊಡಾಂಡ, ಅವೆರ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಸಂತೋಸು ಅಮ್ಮೆ ಆಯಿನ ಎಂಕ್ ದಾದ ಬೋಡು?'

ಮಗಲೆನ ಸಂತೋಸುನು ಎನ್ನೊಂದು ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡೊಂದು ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗನೇ ಅಚಾನಕ್ ಆದ್ ಒಂಜಿ ಘಟನೆ ನಡತ್ತ್ ಪೋಂಡು. ಏರೋ ಒರಿ ನರಮಾನಿ ಮಾಲೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಎನ್ನ ರಿಕ್ಷಾಗ್ ಎಡ್ತ್‌ದ್ ನೆಲಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದು ಬುಡಿಯೆ. ದಾದಾಂಡ್‌ಂದ್ ತೂಯೆರೆ ರಿಕ್ಷಾ ಉಂತಾದ್ ಯಾನ್ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪೊಡಾಂಡ, ಎಸ್ಸೆಂಟ್ ಆಯಿನ ಸುದ್ದಿ ತೆರಿದ್ ನಾಲ್ ಕೋಡಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಜನ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತೆರ್.

ಬವುಶ ಆಯೆ ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟ ಪರ್ದ್ ಇಪ್ಪೊಡು. ಬೂರ್ದಿನಲ್ತ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತೆರೆ ಬಂಜ ಬರೊಂದಿತ್ತೆ. ಡಾಮರ್ ಮಾರ್ಗೊಗು ಬೂರಿನ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕಾರ್‌ದ ಚೋಲಿ ತರೆದ್ ಮೆಲ್ಲ ನೆತ್ತೆರ್ ಒಸರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪರ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಿಕ್ಷೊಗು ಎಡ್ತಿನಿ ಆಯೆನೇ ಆಂಡಲಾ ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡೊಂದಿತ್ತಿನಾಯೆ ಯಾನತ್ತಾ? ಅಂಚಾದ್ ಸೇರ್ದಿನ ಜನ ಪೂರಾ ಯಾನೇ ಅಪರಾಧಿ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಎನನೇ ಕೋಪಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಯಾನ್ ಬೂರ್ದಿನರೆನ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ಉಂತಾಯೆ.

ಆತ್ ಪೊರ್ತಾನಗ, ಆಯೆ ಒರಿ, ಜನಕ್ಲೆನ ನಡುಡ್ದು ನುರ್ಕೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಎದುರುಡು ಉಂತಿಯೆ. ಮೋನೆ ನಿಲಿಕೆ ಗಡ್ಡ, ದಪ್ಪ ಮೀಸೆ, ಬರ್ಚಾಂದೆ ಬುಡ್ತಿನ ಗುಂಗುರು ಕುಜಲ್, ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣ್ ಒಂತೆ ಮಿತ್ತ್ ಮುಂಡಡ್ ಏಪೊನಾ ಆತಿನ ಗಾಯೊದ ಗುರ್ತ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಲ್ಲ ರೌಡಿ ಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜೊಂದಿತ್ತೆ. ಎನ್ನೆದುರು ಉಂತಿನಿಯೇ ಎನ್ನ ಅಂಗಿದ ಕೋಲರ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್, ರಡ್ಡ್ ಸಲ ಎನನ್ ಅಂಚೆಂಚಿ ಬೀಜ್‌ದ್ ಜೋರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆ. "ದಾನೆಂಬೇ? ರೋಡು ದಾನೆ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿನನಾ? ಅತ್ತ್ ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟ ಪರ್ದ್ ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡೊಂದುಲ್ಲನಾ? ದಾನೆ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣ್ ಪುಡಾದ್‌ಂಡಂಬೇ?"

ಆಯನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಸಂಟ್ ವಾಸನೆ, ಆಯೆ ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟ ಪರ್ದೆ ಬೈದೆ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ಪನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನನ ಆಯೆ ಪೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಕೊರುವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೋನೆಗ್ ಕೈ ಅಡ್ಡ ಪತ್ತೊಂಡೆ.

''ಇಜ್ಜಿ... ಇಜ್ಜಿಂಬೇರೆ... ಎನ್ನ ದಾಲಾ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ. ಆರ್.... ಆರೇ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಎನ್ನ ರಿಕ್ಷೊಗು ಎಡ್ತಿನಿ'' ಯಾನ್ ಮೆಲ್ಲ ಸೊರೊಟು ಪಂಡೆ.

''ಈ ಏರೆಡ ಪನೊಂದುಲ್ಲಂಬೇ? ಯಾನ್ ದಾನೆ ನಿಕ್ಕ್ ಬುದ್ದಿದಾಂತಿನ ಪೆಂಗ ಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜುವೆನಾ? ಅಲ್ಪರ್ದ್ ಬನ್ನಗನೇ ಯಾನ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಇಡೀ ರೋಡು ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಆಸ್ತಿ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಒಟಾರೆ ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡೊಂದು ಬರೊಂದುಲ್ಲ. ನಿನ್ನಂಚಿನ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ದಕ್‌ಲೆನ್ ಅಂಚೆನೇ ಬುಡಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂಬೇ. ನಡಪು ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗ್.''

ಆ ಜನ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ದ ಸುದ್ದಿ ದೆಪ್ಪುನಗನೇ ಎನ್ನ ಕೈಕಾರ್ ಮೆಲ್ಲ ದರಿಪೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಒರ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ದ ಉಲಾಯಿಗ್ ಪೊಗ್ಗ್ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಕತೆ ಆತೆನೇ! ಒರ ಸೇರ್ದಿನ ಜನಕ್ಲೆನಂಚಿ ತೂಯೆ. ಏರ್‌ಲಾ ಎನ್ನ ಸಹಾಯೊಗು ಬರ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜಿಜಿ. ಪೂರಾ ತಮಾಸೆ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆರ್!

''ಪೊಲೀಸ್-ಗೀಲೀಸ್ ದಾಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ ಅಣ್ಣ. ಇರೆನ ದಮ್ಮಯ್ಯ! ನಮ ಇಂಬೇರೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಸೀದಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋಕ. ಅರೆನ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಏತ್ ಕರ್ಚಿ ಬರ್ಪುಂಡಾ ಪೂರಾ ಯಾನೇ ತೂಪೆ'' ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಇಚಾರ ಪಂಡೆ.

''ಅವು ದಾಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ ಇಂಬೇರ್ ಎನ್ನ ಬಾವೆ. ಅರೆಗ್ ಆವೊಡಾಯಿನ ಮರ್ದ್ ಪೂರಾ ಯಾನೇ ಮಲ್ಪುವೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಕೇಸ್ ಆಪಿನ ಬೊಡ್ಚಿಂದಾಂಡ ಐನ್ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿ ಇಂಚಿ ಕೊರು.'' ಆಯೆ ಅಧಿಕಾರೊದ ಸೊರೊಟ್ಟ್ ಕೇಂಡೆ.

''ಏತ್? ಐನ್ ಸಾರನಾ?'' ಯಾನ್ ಅಚ್ಚರಿಡ್ ಕೇಂಡೆ. ''ಇಂಬೇರೆಗ್ ಈತ್ ಒಂತೆ ಪೆಟ್ಟ್ ಆತಿನಿ. ಐಕ್ ಐನ್ ಸಾರ ದಾಯೆ. ಈರ್ ಮೂಲೇ ಉಂತುಲೆ. ಯಾನೇ ಇಂಬೆರೆನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪೆ.'' ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಪಿದಾಡ್‌ದ್ ರಿಕ್ಷಾದಂಚಿಗ್ ತಿರ್‌ಗಿಯೆ. ಆಯಗ್ ಒಲ್ತು ಪಿಸ್‌ರ್ ಏರ್‌ಂಡಾ ದಾದನಾ? ಆಯ ಕೈ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಕೆಪ್ಪೆದಂಡೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಕೊರಿಯೆ. ಮೋನೆಗ್ ಸೂ ದೀಲೆಕ್ಕೊ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಆಯಿನ ಬೇನೆ, ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಬೇನೆಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಲಾ ತಪ್ಪು ಮಲ್ಪಂದೆ ಪತ್ತ್ ಜನತ್ತ ಎದುರು ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡ್‌ದ್ ಉಂತುಲೆಕ್ಕೊ ಆಂಡ್. ಆ ಗೂಂಡೆ ಆತ್ ಅನ್ಯಾಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಎನ್ನ ಪರವಾದ್ ಪಾತೆರುನಾಯೆ ಅವುಲು ಒರಿಲಾ ಇಜ್ಜಾಂಡ್.

ಆಯೆ ಎನ್ನ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್, ಎನ್ನ ಕಿಸೆಕ್ ಕೈ ಪಾಡ್‌ದ್ ಆಯಿಟತ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಪೂರಾ ದೆತೊಂಡೆ. ರಿಕ್ಷೊದ ದನಿಕ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕಾಸ್, ಇಲ್ಲದ ಸಾಮಾನಂ, ಬುಡೆದಿನ ಮರ್ದ್... ಪೂರಾ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ನೀರ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಗೊಬ್ಬು ಪೂರಾ ಮುಗಿನ ಬೊಕ್ಕೊ ಜನ ಪೂರಾ ಜಾಗೆ ಕಾಲಿ ಮಲ್ತೆರ್. ನಡತೊಂದು ಇಪ್ಪುನವು ನಿಜನಾ ಹಾಳ ಕನನಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಯಾನ್ ಕಲ್ಲಾದ್ ಉಂತುದಿತ್ತೆ.

ಯಾನ್ ರಿಕ್ಷೊಡು ಕುಲ್ಲೊಂಡೆ. ಅಲ್ತುಡ್ದೇ ಎನ್ನ ರಿಕ್ಷಾಗ್ ತಾಗಿನ ಕುರ್ಚೆಲನ್‌ಲಾ ಆ ಗೂಂಡನ್‌ಲಾ ತೂಯೆ. ಗೂಂಡೆ ಬೀಸ ಬೀಸ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆ. ಆ ಕುರ್ಚೆಲೆ ಆಯನ ಬೆರಿಯೇ ಪೋವೊಂದು ಆಯಡ ಕಾಸ್ ನಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆ. ಕಡೇಕ್ ಕುರ್ಚೆಲನ ಕಿರಿಕಿರಿ ತಡೆಯರೆ ಆವಂದೆ ಆಯೆ ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಉಂತುದು, ಎನ್ನ ಕಿಸೆಡ್ದ್ ಒಯಿತ್‌ದ್ ಕೊಂಡೋಯಿನ ಕಾಸ್‌ಡ್ದ್ ಐವ ರೂಪಾಯಿದ ಒಂಜಿ ನೋಟು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಆಯನ ಕೈಟ್ ದೀಯೆ. ಕುರ್ಚೆಲನ ಮೋನೆ ಅರಳ್‌ಂಡ್. ತಿಕ್ಕಿನವೇ ಪರಮಾನ್ನಂದ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಸೀದಾ ಒಂಜಿ ಬಾರ್‌ದ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗಿಯೆ!

ಯಾನ್ ಬಾನದಂಚಿ ತೂದು ಮನಸ್‌ಡೇ ಕೇಂಡೆ. ''ದೇವೆರೇ, ಯಾನ್ ಒಂಜಿ

ಬನೊಲಾ ಕುಸಿಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪೆರನೇ ಬಲ್ಲಿಯಾ? ಮಗಲೆಗೊಂಜಿ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ ಮಲ್ಪಾದ್, ಅವೆನ್ ಅಲೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕುಸಿ ಪಡೆಕ ಪನ್ನಗ ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬು ಪೂರಾ ಬೋಡಿತ್ತ್ಂಡಾ?'' ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ! ಅಂದ್ ಅಪಗನೇ ಎಂಕ್ ನೆನಪಾಯಿನ ಎನ್ನ ಮಗಲೆನ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ. ಈ ಗಲಾಟೆದ ನಡುಟು ಎಂಕ್ ಅವೆತ್ತ ನೆಂಪೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಎನ್ನ ಕೈಕಾರ್ ದರಿಪೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಮೈ-ಕೈ ಬೆಗರರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ದೇವೆರೇ ಎನ್ನ ಮಗಲೆನ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರ... ಕರಡಿಗೆ ದೀದಿತ್ತಿನ ಚೀಲದುಲಾಯಿ ದರಿತೊಂದಿತ್ತಿನ ಕೈ ಪಾಡ್‌ದ್ ಪರಡಿಯೆ. ಇಜ್ಜಿ! ಕುಡೊರ ನಾಡಿಯಿ. ಇಜ್ಜಿ. ಎದುರುದ ಸೀಟ್, ಪಿರಾವುದ ಸೀಟ್, ಸೀಟ್‌ದ ಮಿತ್ತ್, ಸೀಟ್‌ದ ಅಡಿಟ್, ರಿಕ್ಷೊದ ಅಂಚಿ-ಇಂಚಿ, ಮಿತ್ತ್-ತಿರ್ತ್ ಪೂರಾ ಕೋಡಿಡ್‌ಲಾ ಮರ್ಲೆರೆಲೆಕ್ಕೊ ನಾಡಿಯೆ. ಆಂಡ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಸರೊ ತಿಕ್ಕಿನೇ ಇಜ್ಜಿ!

●

ದೇವೆರೆ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್ದ್ ಪೋಂಡು

ಕೈ ಕಾರ್ ಕಾಯ ಬುಡುದು
ಮಾಯ ಆಯಿ ಜೀವ ತೂದು
ಕನನೀರ ಕಟ್ಟೆ ಕಡಿದ್
ಬುಲಿಪಡೆ ನಿಕ್‌ಲ್ ಬುಲಿಪಡೆ

ಮುಕ್ಕೋಟಿ ಕಾಯ ಬುಡುದು
ನರಮಾನಿ ಜೀವ ಪತ್‌ದ್
ನೆಲತ ನೀರ್‌ದ ಋಣನ್ ಮುಗಿತಿ
ನೆನೆತ್ ನೆನೆತ್ ಬುಲಿಪಡೆ

ಮೆಗ್ಯೆ ಪಲಯೆ ಸಮ್ಮಲರ್ವತ್ತೆ
ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲು
ಪೂರ ಆಟೊದ ವೇಷೊಲು
ಬಣ್ಣೊದಿಲ್ಲ್‌ದ ಚೌಕಿಡುಲ್ಲೆರ್

ದೇವೆರೆ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್ದ್ ಪೋಂಡು
ಬದ್‌ಕ್ ಭಾಗ್ಯ ಬುಡುದು ಪೋಂಡುಯೆ
ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆದ ಕೀರ್ತಿ ರೆಂಕೆಡ್
ಪತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ಗೆ ಪೋಂಡುಯೆ
ಬುಲಿಪಡೆ ತೂದು ಬುಲಿಪಡೆ

ದೇವೆರೆ ಪಕ್ಕಿದ ಸಾಲ್‌ಡುಲ್ಲಯೆ
ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಡವುದ ನುರ್ಕು ಬೊಡುಚಿಯೆ
ಎಡ್ಡೆಪ್ಪು ಉಡಲ್‌ದ ಪೊದಿಕೆ ಕಟ್ಟ್‌ಗ
ಮನಸ್ ಮನಸ್‌ಗ್ ಪಾಪು ಕಟ್ಟ್‌ಗ
ಬುಲಿಪಡೆ ಬಲೇ ಬುಲಿಪಡೆ

●

ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ

●

ಧರ್ಮ ತಿಂಗೊಳ್ದೇ ಈ ಸೋಣ

• ಪ್ರವೀಣ ಕಾಟೂರು, ಸುಳ್ಯ

ನಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಆಟಿ ಕರಿದ್ ಸೋಣ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಆಟಿ ಅನಿಸ್ಟತ ಕಾಲ ಆಂಡ ಸೋಣ ಶುಭ ಕಾಲೊಗೆ. ಕರ್ಮ, ವ್ಯಾಧಿ ಮುಗಿದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಜ್ಜೊ ಶುಭ ಕಾರ್ಯೊ, ಸೋಣೊಡು ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಈ ತಿಂಗೊಳ್ದು ಘಟ್ಟಗ್ ಬರ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತಿನ ದೈಯೊಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪುವಗೆ. ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಒಡರ್ ಮೂಲೊ. ತಂಬಿಲ ನಡಪಾವೆರ್. ನೆಟ್ ಮುಪ್ಪೊ ನಿನೆ ದೀಪೆರ್‌ಗೆ. ಇಡೀ ಒರ್ಸೊಡು ಏಪಾಂಡಲಾ ಸೂತಕಡ್ದಾವರ ಬಾಕಿ ಆಯಿನ ತಂಬಿಲ ಈ ಮುಪ್ಪೊ ನಿನೆಟ್ ಸರಿ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬುಗೆ ಉಂಡು.

ಅಂಚನೆ ತುಳುವೆರ್‌ಡ ಕುಡೊಂಜಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಅವು ದಾದಂದ್ ಪಂಡಾ ಆಟಿ ಒಂಜೆಗ್ ಸ್ವರ್ಗೊದ ಬಾಕಿಲ್ ಮುಚ್ಚಿಂಡಾ ಅಯಿನ್ ದೆಪ್ಪುನೆ ಸೋಣೊ ಒಂಜೆಗ್‌ಗೆ. ಅಯಿಕ್ಕಾವರೆ ಈ ತಿಂಗೊಳುನು ಧರ್ಮೊದ ತಿಂಗೊಳುಂದುಲಾ ಪನ್ಪೆರ್.

ಆಟಿಡ್ ಕಲ್ಕುಡ-ಕಲ್ಲುರ್ಟಿಗ್ ಅಗೆಲ್ ಪಾಡೊಲಿಗೆ; ಆಂಡ ಅವು ಸೋಣೊಡು ಬಲ್ಲಿ ದಾನೆಂದ್ ಪಂಡಾ ಧರ್ಮ ತಿಂಗೊಳು ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಈ ತಿಂಗೊಳ್ದು ಮಧು-ಮಾಸ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ಸೋಣೊಡು ಮಸ್ತ್ ಜನೊ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗ್ ಪೋಪೆರ್. ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಸೋಣ ಶನಿವಾರೊಗು ನನಲಾತ್ ವಿಶೇಷತೆ ಉಪ್ಪುಂಡು.

ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿನ್ ಪಾತಾಳೊಗ್ ತಳ್ಳಗ ಆಯೆ ಪನ್ಪೆಗೆ, "ಆಟಿಡ್ ಆಳ್ ಕಡಪುಡ್ವೆ, ಸೋಣೊಡ್ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕಡಪುಡ್ವೆ, ಬೊಂತೆಲ್ಡ್ ಮೂಜಿ ದಿನೊ ಯಾನೇ ಬರ್ಪೆ" ಪಂದ್. ಮೂಲು ಆಳ್ ಪಂಡ ನಾಗೆ, ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡ ಗೌರಿ. ಅಂಚ ಆಯ್ನೆಡ್ದಾವರ ಆಟಿಡ್ ನಾಗರ ಪಂಚೆಮಿ, ಸೋಣಡ್ ಗೌರಿ ಪರ್ಬ ಒಟ್ಟುಗ್ ಚೌತಿ, ಬೊಂತೆಲ್ಡ್ ದೀಪಾವಳಿ ಬರ್ಪುಂಡು.

ನಮ್ಮ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗೊಳ್‌ಲಾ ಏತೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲು. ಅಯಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಕತೆ, ಉಂಡೇ ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ಮಾತೆರ್ಲ ತೆರಿಯೊಡಾಪುಂಡು. •

ಒಂತೆ ತೆಲಿಪರಾ?

• ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಸಿ. ಕುಂದರ್

ಅನಿತ : ಅಮ್ಮಾ ಇನಿ ಎಂಕ್ಲೆ ಆಫೀಸ್‌ಡ್ ಬಾರಿ ಕೆಲಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಯೆನ್ನ ಬೆರಿ ಬೇನೆ ಲಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ವಂತೆ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ತೂಪಿನಾತ್‌ಲಾ ಟೈಮ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ.

ಅಲ್ನ ಅಪ್ಪೆ : ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ದೇಗ್ ತೂಪಿನಿ ಮಗಾ. ಸರ್ತ ಕುಲ್ಲುದು ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೆರೆ ಆಪುಜಾ. ಅಂಚ ಆದೇ ಬೆರಿ ಬೇನೆ ಲಕ್ಕ್‌ದಿನಿ ತೋಜೊಡು. ವಂತೆ ಜಂಡುಬಾಮ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಜೆಪು ರಾತ್ರೆಡ್. ಎಲ್ಲೆ ಸರಿ ಆಪುಂಡು ನಿನ್ನ ಬೆರಿ.

★ ★ ★

ಗುಂಡಣ್ಣೆ : ಕಡ್ಲೆ ಕೊರ್ಲೆಯೇ ಅರ್ಧ ಕಿಲೋ.

ಅಂಗಡಿದಾರ್ ಕೇಂಡೆರ್ : ವಾ ಕಡ್ಲೆ ಕೊರೊಡು?

ಗುಂಡಣ್ಣೆ : ಎಡ್ಡೆ ಬೈಪಿನ ಕಡ್ಲೆ ಕೊರ್ಲೆ. ಸರಿ ಬೈತ್‌ಜಿಡ ಕಡ್ಲೆದ ಕೈಪುನೇ ಪಿರ ಕಣತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆ ಈರೆಗೆ.

ಅಂಗಡಿದಾರ್ : ಆವಣ್ಣ, ಐತ ಒಟ್ಟುಗು ನಾಲ್ ಚಪಾತಿಲಾ ಕಣಲೆ.

ಬದ್‌ಕೇ ಮೂಜಿದಿನ

• ರಾಜಾರಾಮ ಪಿ.

ನವೀನ್ ಪುಟ್ಟುದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಲೆಡ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆದ ಮೊನೆನ್ ತೂಪಿನಯ್ಕಿದುಂಬೆ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕಳೆವೊಂದಿತ್ತೆ. ತನ್ನ ದುಂಬುದ ಬದ್‌ಕ್‌ಗಾದ್ ಪೊಪ್ಪನೆ ದೇವೆರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ಡ್ರೈವರ್. ನವೀನ್, ನವ್ಯ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಜೋಕ್ಲುಲಾ ಶಾಲೆ ಕಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನವೀನ್‌ನ ಅಮ್ಮ ಮಾರಕ ಎಂಡೋಸಲ್ಫಾನ್ ರೋಗೋಡ್ದಾತ್ರ ತೀರ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಬೆಚ್ಚಡೆ ನವೀನ್‌ನ ಪೊಪ್ಪ ಗಂಗಸರ ಪರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಸಹಿಸರಾವಂದಿನ ನವೀನ್‌ನ ಮಾಮುನಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆನ್ ದೂರಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಅಂಚನೆ ಕೆಲವು ವರ್ಸ ಕರಿಂಡ್. ನವೀನ್ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಡ್; ಕಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ ನವ್ಯ ಡಿಗ್ರಿಡ್ ಕಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್. ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಓದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನವೀನ್‌ನ ಪೊಪ್ಪ ದೂರೊಡು ಬೇತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ವಾರೊಗು ಒರ ಇಲ್ಲಾಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಸುಖ ದುಃಖ ತೂದು ಬೋಡಾಪಿನ ಕಾಸ್‌ಲಾ ಕೊರ್ದು ಪೊವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಜೋಕ್ಲು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಇತ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ರವೀಂದ್ರೆ (ನವೀನ್‌ನ ಪೊಪ್ಪ) ಇಲ್ಲಾಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಜೋಕ್ಲೆನ್‌ಲಾ. ತಾನ್ ಕೆಲಸೊಡಿತ್ತ್‌ನ ಊರುಗು ಲೆತೊಂದು ಪೋದು ಮಾಂತೆರೆನ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪುವೆ. ಬಯ್ಯಗ್ ಇಲ್ಲಾಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಕರಿದ್ ರವೀಂದ್ರೆ 'ನನ ರಡ್ಡ್ ವಾರೊ ಕರಿದ್ ಬರ್ಪೆ' ಪಂದ್ ತನ್ನ ರೂಮುಗು ಪೋಪೆ.

ನವೀನ್ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪಾಸಾದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಸೇರೊನುವೆ. ಎಡ್ಡೆ ದಿನತ್ತಾನಿ ರವೀಂದ್ರೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪೋದು ಬರ್ಪೆರ್. ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ರವೀಂದ್ರೆ ಜೋಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿದಾಡೆ ರಿಕ್ಷಾಡ್ ಪೋದು ಬುಡ್ದು 'ಎಂಕ್‌ಲಾ ತೀರುಜಿ. ನನ ಬೆನಿಯರೆ ಆಪುಜಿ. ನಿಕ್ಲೆನ ತಾದಿಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಕಾಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀತೆ. ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡೆ ಕಲ್ಪುಲೆ' ಪಂಡ್ದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಿರ ಪೋಪೆ.

ಒಂಜಿ ದಿನ ರವೀಂದ್ರೆ ಬಸ್ಸ್ ಬುಡೊಂದು ತನ್ನ ದುಂಬುದ ಜೀವನನೇ ನೆನೆತೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಂಡ ರವೀಂದ್ರನ ಬದುಕೇ ಮುಗಿದ್‌ಂಡ ದಾದನ. ಎದುರುಡ್ದು ಬರೊಂದಿತ್ತಿನ ಲಾರಿ ರವೀಂದ್ರನ ಜೀವೊನೇ ದೆತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯೆ ಪೆಟ್ಟಾದ್ ಮಾರ್ಗೊಗು ಬೂರ್ದು ಪುಡೆರುವೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಕೊನೊಪುನ ಮಧ್ಯೊಡು ರವೀಂದ್ರೆ ಪರಲೋಕೋ ಸೇರೊನುವೆ. ವಿಷಯೊನು

ಇಲ್ಲಾಗ್ ತೆರಿಪಾವೆರ್. ಬದ್ಕ್ ಪಂಡ ಎಂಚಿನವುಂದು ತೆರಿಯಂದಿನ ಜೋಕ್ಲು ವಿಷಯೊ ತೆರಿದ್ 'ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ನನದುಂಬುಗು ಏರ್ ಉಲ್ಲೆರ್' ಪಂದ್ ಬುಳಿತೊಂತ್ತೆರ್. ಊರ್ದಕ್ಲು ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ಸೇರ್ದ್ ರವೀಂದ್ರನ ದುಂಬುದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯೊನು ಮಾತಾ ಮಲ್ತೆರ್.

ದಾನೆ-ದಾದಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಕಂಗಾಲಾಪೆರ್. ಕೈಡಿತ್ತಿನ ಕಾಸ್‌ಲಾ ಖಾಲಿ ಆಪುಂಡು. ನವೀನೆ ತನ್ನ ಕಷ್ಟೊನು ಏರೆಡ ತೆರಿಪಾವೊಲಿ ಪನೊಂದು ಅಕ್ಕಡ (ನವ್ಯಡ) ಕಷ್ಟೊನು ಪಟ್ಟೊಂದು ಶಾಲೆಗ್ ಪೋವಂದೆ ಕೈತಳ್‌ದ ಅಂಗಡಿಡ್ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರೊನುವೆ. ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆದ ಮೋನೆನ್ ತೂವಂದಿನ ನವೀನ್ ಆ ಮೋನೆನ್ ತನ್ನ ಅಕ್ಕಡ ತೂವೊಂದಿತ್ತ್. ಮಸ್ತ್ ಆಶೆದೀದ್ ಅಕ್ಕಗ್ ಕಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತ್. ಬದ್‌ಕು ಪನ್ಪಿನ ಪಾಠೊನು ನವೀನ್ ತೆರಿಯೊನುವೆ.

ಪೊಪ್ಪ ತೀರ್‌ಪೋದು 2 ವರ್ಸೊ ಕರಿಯೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನವೀನ್ ಪೊಪ್ಪನ್ ನೆನೆತೊಂದು ಕಣನೀರ್ ದೀವೊಂದು ಫ್ರೆಂಡ್‌ನಕ್ಲೆಡ ಪಾತೆರೊಂದು ಕಷ್ಟೊನು ಮರತೊಂದಿತ್ತ್. ನವ್ಯನ ಮೂಜಿ ವರ್ಸದ ಡಿಗ್ರಿಲಾ ಆಂಡ್. ನನ ಕಲ್ತಿನ ಯಾವುಂದು ನವೀನ್ ನವ್ಯಡ ಕೇನುವೆ. 'ಕಲ್ಪೋಡು ಪನ್ಪಿನ ಆಶೆ ಉಂಡು ಆಂಡ. ಇರ್ವೆರ್‌ಲಾ ಕಷ್ಟೊನು ಪಟ್ಪೊನುಗ' ಪಂದ್ ಆವುಂದು ಒತ್ತೊನುವಳ್.

ನವ್ಯಗ್ ಡಿಗ್ರಿ ಕರಿನ ವಿಷಯೊನು ನವೀನ್ ಅಂಗಡಿದ ದನಿಡ ತೆರಿಪಾವೆ. ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗೊಳುಡು ನವ್ಯಗ್ ಬೇಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ನವ್ಯಗ್ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕಿನ ವಿಷಯೊನು ಫ್ರೆಂಡ್‌ನಕ್ಲೆಡ ತೆರಿಪಾದ್ ಸ್ವೀಟ್ ಪಟ್ಪೊನುವೆ. ನವೀನ್ ಪನ್ಪೆ 'ಎನ್ನ ಬದ್ಕ್ ಇಡೆಗ್ ಸಾರ್ಥಕ ಆಂಡ್. ನನ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪುನಿ ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಬದುಕ್ಕುನಿ ತೈಪುನಿ ಎನ್ನ ಕೈಟ್. ಅಮ್ಮನ ಪ್ರೀತಿದ ಮೋನೆನ್ ತೂಪಿನಯ್ಕಿದುಂಬೆ ಅಮ್ಮನ್ ಕಳೆವೊಂಡೆ. ಆ ಮೋನೆನ್ ಅಕ್ಕಡ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆ. 'ಆಳ್ ಎನ್ನ ಆಶೆನ್ ಒರಿತಲ್ದ ಯಾವು' ಪನ್ಪೆ.

ನವ್ಯ ದಿನೊಲಾ ಬಸ್‌ಡೆ ಬೇಂಕ್‌ದ ಕೆಲಸೊಗು ಪೊವೊಂದಿತ್ತಳ್. ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಳು ಕರಿಂಡ್. ನೆವ್ಯಗ್ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕಾರ್‌ಡೆ ಉಂತ್ಯೆ ಪನ್ಪಿನ ಅಹಂಕಾರೊ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಬಸ್‌ಡ್ ಡ್ರೈವರ್ ಆದಿತ್ತಿನ ಹರೀಶ್‌ನ ತೆಲಿಕೆ, ಫ್ಯಾಷನ್ ಪಾತೆರೊಗು ಬಲಿಯಾಪಲ್. ಹರೀಶ್ ನವ್ಯನ್ ಮೋಕೆ ಮಲ್ಪೆರ ಸುರುಮಲ್ತೆ. ಈ ಪ್ರೀತಿ ಮೋಕೆಗ್ ಬೂರ್ನ ನವ್ಯ ತನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ನವೀನನ್ ದೂರ ಮಲ್ಪರೆ ಸುರುಮಲ್ತಳ್.

ಹರೀಶ್ ನವ್ಯ ಮೋಕೆದ ಬಲೆಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದು ಮೋಕೆದ ಪಕ್ಕಿಲಾದ್ ಆಕಾಶೊಡೆ ರಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನವೀನ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆದ ಮೋನೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಅಕ್ಕಲ ಮೋನೆ ಕೆಂಪಾಯೆರೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಹರೀಶ್‌ನ ಇಲ್ಲಾಲ್ ದುಂಬೆ ಮದಿಮೆ ಆವೊಡುಂದು ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ನವ್ಯಡ ಬಾಷೆ ದೆತೊಂದಿನೆಡ್ದಾದ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಹರೀಶ್ ಇಲ್ಲಾಲ್ ವಿಷಯೊ ತೆರಿಪಾದ್ 'ಯಾನ್ ಮದಿಮೆ ಆಪುನಿಂದಾಂಡ ಆಳೆನೆ ಬೇತೆ ಆಪೂಂಜೆಂದ್ ಪಂಡೆ. ಪೊಪ್ಪ ಪಂಡೆರ್ 'ಪೊಣ್ಣನ್ ಒರ ತೂವೊಡು ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿಕ್ಕ್ ಬುಡ್ನವು'ಂದು. ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ನವೀನ್ ಬಗೆ ಬಗೆತ ಆಶೆ ದೀವೊಂದು ಅಕ್ಕಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಇಲ್ಲಾದ ಗತ್ತ್‌ದ ಆನನ್ ತೂದು ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪೊಡ್ಡು,ಎ ಅಕ್ಕನ ಪೊರ್ಲುಡು ತೂವೊಡು ಪಂದ್ ಖುಷಿಡಿಪ್ಪುವೆ. ಅಂಚನೆ ನವ್ಯಡ ವಿಷಯೊ ತೆರಿಪಾದ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲದ ಆನನ್ ಹಿರಿಯಕುಲುನೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಾಗ್ ಬರ್ರೆ ಪಂದುಪ್ಪುವೆ. ಅಕುಲು ಬರ್ಪಿನ ದಿನೊನುಲಾ ನವ್ಯಡ ಪನ್ಪೆ.

ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪಿನ ದಿನೊ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ನವ್ಯ ಕಾಂಡೆ ನವೀನ್‌ಡ 'ಯಾನ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪೋದು ಬರ್ಪೆ' ಪಂದ್ ಪೋಯಳ್. ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಹರೀಶ್ ಕಾತೊಂದಿಪ್ಪುವೆ. ಪೂರಾ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಮಲ್ತ್‌ದುಪ್ಪುವೆ. ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪೆ. ಇಂಚಿಗ್ ನವ್ಯನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬೈದೆರ್. ನವೀನ್ ಪನ್ಪೆ 'ಇತ್ತೆ ಬರುವಳ್ ವಂತೆ ಕಾಪುಲೆ'ಂದ್! ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕರಿಂಡಲಾ ನವ್ಯ ಬೈಜಳ್. ಬೈದಿನ ಬಿನ್ನೆರ್ ನವೀನ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಪಿನಾದ್ ನೆರ್ದ್ ಪಿರಪೋಯೆರ್. ನೇಸರ್ ಪೋದು ಚಂದ್ರೆ ಬಾನೊಡು ತೋಜೊಂದುಲ್ಲೆ ನವೀನ್ ಅಕ್ಕ ಬರ್ಪಳ್ ಪಂದ್ ತಾದಿ ತೂವೊಂದೆ ಉಲ್ಲೆ.

ಹರೀಶ್ ನವ್ಯನ್ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪೆ. ನವ್ಯಗ್ ಭವ್ಯವಾಯಿನ ಸ್ವಾಗತ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ನವೀನ್ ಇಡೀ ಊರು ಸುತ್ತುದು ಕಡೆಗ್ ಅಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನ ಬೇಂಕ್‌ಗ್ ಪೋಪೆ. ಅವುಲು ವಿಷಯೊ ತೆರಿಯುಂಡು. ನವೀನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕಣನೀರ್ ದೀವೊಂದು ಇಲ್ಲಗ್ ಬರ್ಪೆ. ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಒಂಜಿ ಆದೆ ನುಪ್ಪು ನೀರ್ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ಆಶೆ ಬುಡ್ದು ತಿರುಗೊಂದುಪ್ಪುವೆ.

ಹರೀಶ್‌ನ ಇಲ್ಲಲ್ ಮನದಾನಿಕಾಂಡೆ ಹರೀಶ್‌ನ ಪೊಪ್ಪ ಹರೀಶ್‌ನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಬದಿತ್ತ ಕೊದಿ ಪುಟ್ಟಾವೆರ್. ಹರೀಶ್ ಪನ್ಪೆ 'ಬದಿ ದಾದೆಗ್ ಪೊಪ್ಪ ಕೆಲಸ ಉಂಡತ್ತೆ'ಂದ್. 'ಯಾನ್ ತೂಯಿನ ಪೊಣ್ಣನ್ ಈ ಆತಿಜ' ಯಾನ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಕೇನ್. ರಡ್ಡ್ ಲಕ್ಷ ಕಾಸ್ ಪತೊಬರಡ್. ಇಜ್ಜಾಂಡ ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಪೊಗ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಹರೀಶ್ ನವ್ಯಡ ವಿಷಯ ತೆರಿಪಾವೆ. ನವ್ಯ ಬೇಂಕ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಲಕ್ಷ ಕಾಸ್ ದೆತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಕೊರ್ಪಳ್. ನನ ಒಂಜಿ ಲಕ್ಷ ಒಂಜಿ ವಾರೊ ಕರಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊರ್ಪೆ ಪಂಡಳ್. ಒಂಜಿ ವಾರೊ ಅರಾಮೊಡೆ ಕರಿಂಡ್. ಹರೀಶ್ ನವ್ಯಡ ಪಂಡೆ 'ಒಂಜಿ ಲಕ್ಷ ಕನತ್ತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ಬಲ, ಇಜ್ಜಂಡ ಬೇತೆ ತಾದಿ ತೂಲ' ಪಂದ್ ನವ್ಯಗ್ ಓಡೆಗ್ ಪೊವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ತೆರಿಯುಜಿ. ಅಂಚಿಗ್ ಬೇಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ ಬೇತೆ ಕಡೆಕ್ ತನ್ನ ಇಲ್ಲದ ನೆನಪಾದ್ ಬರ್ಪಳ್. ಬದುಕೆ ಮೂಜಿ ದಿನಂದ್ ತೆರಿನ ನವೀನ್ ನುಪ್ಪು ನೀರ್ ಬುಡ್ದು ಅಕ್ಕನೇ ದೇವೆರ್ ಪಂದ್ ಆಳೆ ನೆಂಪುಡೇ ಕಡ್ಡಿ ಆತೆ.

'ಬದ್‌ಕೇ ಮೂಜಿ ದಿನ; ಇಂಚಿನ ಆವಸ್ಥೆ ರೀತಿ, ಏರೆಗ್ಲಾ ಆವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ' ಪಂದ್ ಬೊಲ್ದು ಪೇಪರ್ದ್ ಕಪ್ಪು ಶಾಯಿಡ್ ಬರೆದೀದ್ ಎಂಡೋಸಲ್ಫಾನ್ ವಿಷ ಪರ್ದ್ ಬೂರ್ದಿಪ್ಪುವೆ. ನವೀನ್‌ನ ನೆನಪಾದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತಿನ ನವ್ಯ ಮೆಗ್ಯನ ಅವಸ್ಥೆನ್ ತೂದು 'ಯಾನ್ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತೆ ಯಾನ್ ಬದ್‌ಕ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂದ್ ಮೆಗ್ಯೆ ಪರ್ದ್ ಒರಿದಿತ್ತಿನ ವಿಷದ ಬಾಟ್ಲಿ (ಎಂಡೋಸಲ್ಫಾನ್) ದೆತೊಂದು. ನವೀನ್‌ನ ತಾದಿನೇ ಪತ್ತುವಳ್.' ಬದ್‌ಕೇ ಮೂಜಿ ದಿನ.....

●

ದೇವೆರ್

ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕಣ್ಣ್ ದೀದ್
ಕಾಪುನ
ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರೇ..
ನಿಜ ದೇವೆರ್...
ಅಕ್ಲೆ ಪಾತೆರ
ತಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ
ನಮ ಜೋಕ್ಲು!

ಪೊರ್ಲುದ ನುಡಿ

ನಮ್ಮ ನಾಡ್
ಜನ್ಮಭೂಮಿ
ತುಳುನಾಡ್‌ಲಾ
ನಮ್ಮ ಉಡಲ್ದ
ಪೊರ್ಲುದ ನುಡಿ
ತುಳು ಬಾಸೆಲಾ!

● ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

●

ಭೂಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾನ

ಈ ಮೋಕೆ ಪುಟ್ಟುದು ಬುಳೆದ್
ಕಬಿತೆಯಾಯಿನಿ ಈ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್
ಈ ಭೂಮಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ್ ಒರಿನಿ ಮುಲ್ಪನೆ

ಭೂಮಿ - ಬಾನದ ನಡುಟು ಉಂಡು ಮೋಕೆ
ಈ ಮೋಕೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ತೂತ ಚೆಂಡ್
ಸಹಿಸೆರೆ ಆವಂದಿನಪಗ ಭೂಕಂಪ

ಭೂಮಿಗ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ ಈ ಬಾನೊನು ಮುಟ್ಟಯೆ ಪಂದ್
ಬಾನೊಗು ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ ಈ ಭೂಮಿಗ್ ಆಸರೆ ಯಾನ್ಂದ್
ತೂ ಇತ್ತಿನ ಭೂಮಿ ತಂಪಾತ್ಂಡ್
ಮೋಕೆನ್ ಉಡಲ್ಡ್ ದಿಂಜಾವೊಂದ್
ಬಾನೊನೆ ಎನ್ನ ಉಸಿರ್ ಪಂದ್ ನಂಬೊಂದ್

ಭೂಮಿ - ಬಾನೊ ಸೇರಂದಿ ಕತೆಕ್
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರೆರೆನ ಪಗೆಕ್
ಇರ್ಲ್ ಪಗೆಲ್ದ ರಡ್ಡ್ಗೋಡೆ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ಂಡ್

ಪಗೆಲ್ನ್ ಆಳುನ ಸೂರ್ಯಗೊಂಜಿ ಬಾನೊ
ಇರ್ಲ್ನ್ ಕಾಪುನ ಚಂದ್ರಗೊಂಜಿ ಬಾನೊ
ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಲಡಾಯಿದಾಂತೆ ನಿಯತ್ತ್‌ಡ್ ಆಳುನ ಯಜಮಾನೆ

ಈ ಭೂಮಿ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಲತ್‌ದ್ ಪೊತ್ತಿನಿ
ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ಆರತ್‌ದಿನಿ ಈ ಬಾನ ಉಪ್ಪುನಗನೆ
ಈ ಬಾನೊದ ಅಡಿಟ್ ಉಸಿರ್‌ದಾಂತಿನ ಪಗೆನೆ

ಉಪ್ಪಡ್ ಭೂಮಿ ಉಪ್ಪಡ್ ಬಾನ ಇಂಚೆನೆ
ದುಂಬಗ್ ಪೊತ್ತಂದೆ ಉಪ್ಪಡ್ ತೂತ ಚೆಂಡಾದ್
ಜೀವ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸೈತ್‌ದ್ ಜೆಪ್ಪಂದೆ ಒರಿಯಡ್

ಶೋಭಾ ಪದ್ಮರಾಜ್

ಆಸೆದ ತಾದಿ 'ಅಭಿಮನ್ಯು ಕೋಟೆ'ನೇ

• ಎಚ್. ಮಾಧವ ರಾವ್

ರಾಮಾಪುರೊಟು 'ಲಕ್ಕಣ್ಣ' ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್ ತೆರಿಯಾಂದಿನಾಕುಲ್ಲ ಬಜೀ ಕಡಮೆಂದೇ ಪನೋಳಿ. ಅಂಚ ಮೇರ್ನ ಪುದಾರ್ ಪೊಯೆರೆ ಕಾರಣಾಂಡಲ ದಾನೆ ಪಂಡ್ದ್ ನಿಕ್ಲು ಕೇನುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ, ಐತ ಇಸಯು ಯಾನೇ ಪಂಡ್ದ್ ಬುಡುಂಡ ರಗಳೆ ಉಪ್ಪಾಂದ್.

ಆರ್ ಈ ಊರುಡೇ ಭಾರೀ ಮಲ್ಲ ಕುಳ. ಅಂಚನೇ ಶ್ರೀಮಂತೆರ್ಲಾ! ಎಂಚ ಪಂಡ, ಕಾಡ್‌ಡ್, ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಲ್ಪು ದಿಂಜ್‌ದ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ! ಏರಾಂಡಲಾ.. ಎಂಚಿನಾಂಡಲಾ ವಂತಿಗೆ, ಸಹಾಯೊ, ಕಾಸ್‌ದ ಧರ್ಮ ಕೇನೆರೆ ಬರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್ದೇ ಆರೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ 'ಮುದೋಳ್ದ' ನಾಯಿ ತಾಂಕ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ಇಲ್ಲದೆದುರು ಬುಡ್ಡು ಬೇತೆ ಓಡೆಗ್‌ಲಾ ಪೋವೊಂದು ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಆರ್ನ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್ ದೀಯೆರೆ ಏರೆಗ್ಲಾ ಅವು ಬುಡಂದ್.

ಇಲ್ಲೊಳು ಬುಡೆದಿ ಲಚ್ಚಮ್ಮಗ್‌ಲಾ... ಮೇರ್ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಖರ್ಚಿ ಮನ್ಪೆರೆ ಬುಡಾಯೆರ್. ತಾನ್ ಲತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಅಟಿಲ್‌ದ ವಸ್ತ್‌ಳೆನ್ ದಿನೊತ ಖರ್ಚಿಗ್ ದೀವೊನೊಡು.. ಪೊರ್ತಾದ್ ಬಾಕಿ ಸಾಮಾನ್ ದಿಂಜಾದ್ ಇತ್ತಿನ ಕೋಣೆಗ್ ಬೀಗ ಪಾಡೊಂದು, ಐತ ತರ್ಕೋಲುಲುನು ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ ತನ ಕೈತಳೇ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್! ಅಂಚ ದಾಸ್ತಾನ್ ಕೋಣೆ ಏಪಲಾ ಮುಚ್ಚಿದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ನನೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕೋಣೆ ನಗ, ನಾಣ್ಯ ಕಾಸ್‌ದ. ತಾನ್ ಐತ ಉಳಾಯಿ ಪೊಗ್ಗ್‌ದ್ ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್ಡ ಪಿದ್ಯಾಡ್ದ್ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ತೆರಿಯಂದ್ ಆರ್ನ ಉಳ್ಳಾದ ಜಂಬರ ಎಂಚಿನಾ ಪಂಡ್ದ! ಉಳ್ಳಾ ಇಡೀ ದಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಗೆಣ್ತೊಂದು, ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ದ ವಸ್ತ್‌ಳೆನ್ ತೂದು, ಅವೆನ್ ಮುಟ್ಟುದ್, ಸಂತೋಸೊಡೆ ಕುಡ ಐತ ಜಾಗೆಡೇ ದೀದ್ ಕೈ ಮುಗ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಆರೆಗ್ ಪಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಐಶ್ವರ್ಯೊನು ತೂದೆ ಬಂಜಿ ದಿಂಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾಸ್‌ನ್ ಗೆನ್‌ಪುನೆ ಪಂಡ, ಸೀಪೆ ತಿಂದಿನಾತೇ ಕುಸಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್!

ಲಕ್ಕಣ್ಣಗ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಭಾರೀ ಪಂಗಾಂಡ್. ಒಂಜಿ ಬೊಂಡ ಪರೋಡುಂದು ಆಸೆ ಆಂಡ್. ಏಕಾತ್ರೆ ಆರ್ ಕಾಸ್ ಖರ್ಚಿ ಮನ್ಪೆರೆ ತಯಾರಿಜ್ಜೆರ್. ಒಂಜಿ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ತೂಯಿ ಬೊಕ್ಕ, ಮಸ್ತ್ ಬೊಂಡ ದೆತೊಣ್ಪೆ ಪಂಡ್ದ್ ಅಂಗಡಿದಕ್ಲೆಗ್ ಪಟಾಕಿ ಬುಡ್ದು ಧರ್ಮದ ಬೊಂಡ ಪರಿ ಬೊಕ್ಕ 'ಅವು ದಾಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಇಜ್ಜಿ... ನಿಕ್ಲೆನ ಬೊಂಡ ಎಂಕ್ ಆವಂದ್' ಪಂಡ್ದೇ, ಒಟ್ಟೆನ್ ಅಲ್ಪನೇ ದೀದ್, ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಜಾರೊಲಿ ಅತ್ತಾ ಪಂಡ್ದ್ ಯೋಚನೆ ಮನ್ತೆರ್.

ಆರೆ ಉಪಾಯ ತೂದು ಆರ್ನ ಮನಸ್ ತೆಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗನೇ ಆ ಮನಸ್ ಆರ್ಡ ಕೇನ್‌ಂಡ್. 'ಅಂದಯೇ ಈರೆಗ್ ಬೊಂಡ ಪರೊಡತ್ತೇ. ಈರ್ನ ಬಂಜಿಗ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ದುಂಬು ಪಿರ ತೂಪಾರ್ ದಾಯೆಗ್? ತರ್ಕೊಲ್ ಉಪ್ಪುನೆ ಈರ್ಡನೇ. ನಾಲ್ ನೋಟುನ್ ಪತೊಂದು ಪೊಲೆಯೇ. ರಾಜ ಮರ್ಜಿಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಗೆಂದಾಲಿನೇ ಗೆತೊನ್ಲೆ. ಹೆಚ್ಚ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು ಬಂಜರ ನೀರ್ ಪರ್ದ್ ಸೀಪೆದ ಬಾವೆನ್‌ಲಾ ಸೀಂಟ್ಲೆಯೇ!'

ಆರ್ನ ಮನಸ್‌ಗೇ ಆರ್ ಅಡ್ಡ ಸವಾಲ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್! 'ಕಪಾಟ್‌ಡ್ ಖಾಲಿ ಆಯಿನ ಜಾಗೆನ್ ಈ ಭರ್ತಿ ಮನ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪನಾ...! ಆ ಪಾತೆರ ನಡಪಂದ್ ಈ ಮನಿಪೊಡ್ಚಿ, ಎನ್ನ

ತಾದಿ ಎಂಕ್' ಪಂಡ್ದ್ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್.

ಪೇಂಟೆಡ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬೊಂಡದ ಅಂಗಡಿ ತೂದು ಧರ್ಮೊದ ಬೊಂಡ ತಿಕ್ಕುಂಡಾ ತೂಕ ಪಂಡ್ದ್ ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ ಮಾರ್ಗ ಮಾರ್ಗ ತಿರ್‌ಗ್ಯೆರ್. ಒಂಜಿ ಬೊಂಡದಂಗಡಿ ತೋಜಿ ಪೆಟ್‌ಗ್ ಅಡೆಗ್ ಪಾರ್‍ಯೆರ್. ಅವು ಸೀನಣ್ಣನ ಅಂಗಡಿ. ಅಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮನ್ತೆರ್. 'ಎಳ್ಯ ಬೊಂಡೊಗು ಏತ್ ರೇಟ್? ಮಲ್ಲ ಬೊಂಡೊಗು ಏತ್. ನನ ಗೆಂದಗ್ ಏತಾತ್‌ಂಡ್ ರೇಟ್?' ಮಸ್ತ್ ದೆತೊನುನಕ್ಲೆನ ಮರ್ಜಿ ಆರ್ನ ಪಾತೆರೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್?

ಸೀನಣ್ಣಗ್‌ಲಾ ಸಂಸಯಾಂಡ್. ಬೊಂಡ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯರೆ ಪನಂದೆ ಬಜೀ ರೇಟ್ ಕೇನ್ವೆರತ್ತಾ.. ಉಂದು ದಾದೆಕ್... ಪಂಡ್ದ್ ಲಕ್ಕಣ್ಣನ ಮೋನೆ ತೂಯೆರ್. ಆರ್ನ ಸಂಸಯೊ ಲಕ್ಕಣ್ಣನ ಗುಟ್ಟು ಪಿದ್ಯಾ ಪಾಡುಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಎಂಕ್ಲು ಮಾರುನ ಬೊಂಡ, ಅಂಚಿಂಚಿನ ಚಪ್ಪೆ ಬೊಂಡ ಅತ್ತ್. ದೂರೊಡ್ದು ಯಗಟಿ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿ, ತರಿಕೆರೆ, ಅರಸಿನಕೆರೆತ, ಇಂಚ ನಮಡ, ಸೀಪೆದ ಬೊಂಡೊಲೇ ಉಂಡು. ರೇಟ್‌ಲಾ ಕಮ್ಮಿಜ್ಜಿ ಐವೊಡ್ದು ಮಿತ್ತೇ!'

'ಸೀನಣ್ಣಾ.. ಎಂಕ್ ಮಸ್ತ್ ಬೊಂಡ ಬೋಡು. ಆಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಧರ್ಮೊದ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಕೊರಿಯರ್ಡ ಅವೆನ್ ಪರ್ದ್ ಐತ ಬಾವೆದ ರುಚಿ ತೂದ್, ಬೊಕ್ಕೊನೇ ಏತ್ ಬೊಂಡ ಬೋಡಾವು... ಬೊಂಡ ಬೋಡಾ.. ಬೊಡ್ಚಾ ಪಂಡ್ದ್ ಪಣ್ಪೆ ಆವಂದೇ?'

'ಪೊಕ್ಕಡೆ ಈರ್ನ ರಂಗ್‌ದ ಪಾತೆರ, ಮೂಲು ನಡಪಾಂದ್. ಬೊಂಡ ಬೋಡುಂದು ಆಂಡ ಕೆತ್ತಾಲೆ. ಕಾಸ್ ಕೊರ್ಲೆ. ಬೊಕ್ಕದ ಪಾತೆರ ಬೊಕ್ಕೊಗೇ ಉಪ್ಪಾಡ್. ಈರ್ನಂಚಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಮುಳ್ಪ ಬೊಂಡ ತಿಕ್ಕಾಂದ್. ಈರ್ ದುಂಬುದ ನಂದಿಮಾರ್ಗೊಗ್ ಪೋಲೆ. ಅಲ್ಪ ಪುರಿ ಪತ್ತಿನ ಬೊಂಡ ಮಾರುನಕ್ಲು ಈರೆಗ್ ಧರ್ಮೊಗ್ ಒಂಜಿ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಕೊರುವೆರ್... ತೆರಿಂಡತ್ತಾ..' ಪಂಡೆರ್ ಸೀನಣ್ಣೆ.

'ಅಂದಾ..! ವಿಸಯ ಗೊಂತಾಂಡ್. ತೆರಿಪಾಯಿನೆಕ್ ಈರೆಗ್ ನಮಸ್ಕಾರ.. ಬರ್ಪೆ ಯಾನ್...' ಪಂಡ್ದ್ ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಗಾಡಿ ಬುಡಿಯೆರ್... ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ..

ನನ ನಂದಿಮಾರ್ಗ ಓಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕ್ಲೆಡ ಮೊಕ್ಲೆಡ ಕೇನೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ನಂದಿ ರಸ್ತೆ ಪಂಡ ಹನುಮಂತನ ಬೀಲದಲ್ಕ ನಡತಿನಾತ್ ಉದ್ದ ಇತ್ತಿನ ಮಾರ್ಗೊ ಅವು. ಓಲುಲಾ ಗಾಡಿದಾಕ್ಲು ತೋಜುಜತ್ತಾ. ಸೀನಣ್ಣೆ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರ ನಿಜವಾಯಿನ ಅತ್ತ್, ಕುಸೇಲ್‌ಗ್... ಮಸ್ಕಿರಿ ಮನ್ಪೆರೆ ಪಂಡೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ಎನ್ನೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್ ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ.

ಉದ್ದೊದ ಮಾರ್ಗೊ ದೂಲು ದಿಂಜ್‌ದಿನ... ತೋಜುಂಡು; ಒಂತೆ ಪೊರ್ತಾದ್ ಆ ಮಾರ್ಗೊಡೆ ಬತ್ತಿನಾಕ್ಲೆನ್.. ತಿಕ್ಕಿನಾಕ್ಲೆನ್ ಕೇನ್‌ಂಡಲಾ ಉತ್ತರ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನಿ 'ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ' ಮಂಡೆ ಮೈ ಪೊತ್ತುನ ದೊಂಬುಡೆ ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟೊಂದು, ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟೊಂದು, ನಡತೆರ್ ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ!

ಬೊಂಡದ ಧರ್ಮಣ್ಣನ ಅಂಗಡಿ ತಿಕ್ಕಿಪೆಟ್‌ಗೇ ಅಲ್ಪ ಉಂತ್ಯೆರ್. ತನ್ನ ಪ್ಲಾನ್‌ನ್ ಪಂಡೆರ್; ಧರ್ಮೊದ ಒಂಜಿ ಬೊಂಡ ತಿಕ್ಕುಂದೇ!

'ಅಂದಾ ಮಾರಾಯ್ರೇ... ಈ ಕಾಲೊಡ್ ಧರ್ಮ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ ಪಂಡ್ದ್ ಏರೆಗ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಧರ್ಮದ ಬೊಂಡ ಈರೆಗ್ ಬೋಡತ್ತೆ!? ತಾರೆ ಮಿತರ್‌ನಾಕ್ಲೇ ಮರೊಕು ಐವ ಯಾವಂದ್ ನೂದ್ ಕೊರೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ನಾಟಕ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮರ ಮಿತಾರ್‌ನಕ್ಲೇ ನನ ತಿಕ್ಕಾಯೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪೋಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಾವುನ ಈ ಕಾಲೊಡು... ಈರೆಗ್ ಧರ್ಮದ ಬೊಂಡ ಬೋಡತ್ತೇ? ಮುಲ್ಪ ತಿಕ್ಕಾಂದ್... ಸುರುಕ್ ಮುಲ್ತುಡ್ದ್ ನಡಪುಲೆ...' ಪಂಡ್ದ್ ಪಾತೆರೊಡೇ ಚಾಟಿ ಬೀಜಾಯೆರ್.

'ಆಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ. ಈರೆಗ್ ಧರ್ಮೊದ ಬೊಂಡ ಕೊರ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಜನ ಉಂಡು. ಆಜನ ಬೇತೆ ಏರ್ಲಾ ಅತ್ತ್. ಪಿದ್ಯಾ ಊರುಡ್ದೆ ಇನಿ ಕೋಡೆ ಬತ್ತಿನ ಸನ್ಯಾಸಿ ಆರ್. ಈ ಮಾರ್ಗೊಡೆ

●ಲಾ ಆತ್ ದುಂಬು ಪೋಲೆ. ದತ್ತಮ್ಮೆ ಬಲತ್ ಮೈ ತೂವೊಂದೇ ಪೋಲೆ. ಅನಂತೆರ್ನ ಕತ್ತೆರಿ ಪನ್ಪಿ ಜಾಗ್‌ಡ್ ದತ್ತ ಮೈಟ್ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಗೋಲಿಮರತ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಆರ್ ಕುಳೊಂದು ಉಳ್ಳೆರ್. ಈರ್ ಆಡೆಗ್ ಪೋಲೆ. ಈರೆಗ್ ಖಂಡಿತಾ ಧರ್ಮೊದ ಬೊಂಡ ತಿಕ್ಕು.'

ಲಕ್ಕಣ್ಣನ ಮೋನೆಡ್ ತೆಲ್ಕೆ ಮೆಂಚ್‌ಂಡ್. 'ಆವು ಅಪಗ ಅಂಚನೇ ಯಾನ್ ಅಡೆಗ್ ಪೋದು ತೂಪೆ. ವಿಸಯ ತೆರಿಪಾದಿನೆಕ್ಕ್ ಈರೆಗ್ ಕೈ ಮುಗ್ಯೊಡೇ' ಪಂಡ್ದ್ ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಜಾರ್ಯೆರ್ ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ.

ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ತೂವೊಂದು ದುಂಬು ಪೋಯೆರ್. ಆ ಸನ್ಯಾಸಿನ್ ತೂದು ಎಂಚ ಪಾತೆರೊಡು ಪನ್ಪಿನೆಟ್ಟೇ ಆರೆಗ್ಲಾ ಆರ್ನ ಮನಸ್‌ಗ್ಲಾ ಲಡಾಯಿ ಆದ್.. ತಾನ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಸರಿಯಾದುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ದುಂಬು ಪೋಯೆರ್.

ಸನ್ಯಾಸಿ ತೋಜಿನಾಡೆಗ್ ಪೋದು ಆರ್ನ ಎದ್ರುಡೆ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆರ್. ಬತ್ತಿನ ವಿಚಾರ ತೆರಿಪಾಯೆರ್. ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗ್ ಮೇರ್ನ ಮೋನೆ ತೂದೆ ಪಿಟ್ಪಾಸ್‌ದ ಜಾತಕ ತೆರಿಂಡ್.

ಆರ್ ಮನಿಪಂದೆ ಒಂಜಿ ಗಲ್ಗೆ ಕಣ್‌ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕೈಟತ್ತಿ ಜಪಮಾಲೆನ್ ತಿರ್ಗಾದ್, ಮಣಿನ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಮಣ ಮಣ ಮಂತ್ರ ಪಂಡೆರ್.

'ಈರೆಗ್ ಬೊಂಡ ಬೋಡತ್ತಾ? ಅವುಲಾ ಕ್ರಮೊತ ಧರ್ಮೊನೇ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಈ ಕಾಲೊಡು, ಅಕ್ರಮ ನಡಪುನ ಪೊರ್ತುಡೇ ಈರೆಗ್ ಧರ್ಮದ ಬೊಂಡ ಬೋಡತ್ತೆ? ಉಂದೆಕ್ ಈರ್ ಒಂಚೂರು ಬೆನೊಡು, ನನಲ ಒಂಜಾತ್ ದೂರ ಈ ಮಾರ್ಗೊಡೇ ಪೋವೊಡು, ಒಂಜಿ ದಾಯೆ! ಐವ ಅಜಿಪದ, ಬೊಂಡ ಉಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಜೊಂಕಿಲೆನೇ ಈರೆಗ್ ಧರ್ಮೊಗು ತಿಕ್ಕುಂಡು! ಪೋಲೆ' ಪಂಡ್ದ್ ಕೈದೆರ್ತೆರ್. ಲಕ್ಕಣ್ಣೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಆಕಾಸ ಕೈಕೇ ಮುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ಸಾದಿಡೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ತಾರೆದ ತೋಟೊ ಎದ್‌ರಾಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಗೆಣಿಪೆರೆ ಆವಂದಿನಾತ್ ತಾರೆಳು ಬುಳೆದ್ ಉಂತ್‌ದ್, ಗಾಲಿಗ್ ಮಡಲ್‌ನ್ ಆಡಾವೊಂದು ಇತ್ತ್. ಅಳ್ಪನೇ ಆ ಬಿತ್ತಿಲ್ದ ಯಜಮಾನೆ ವಾಸಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್ ಉಂತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ ತಾನ್ ಬತ್ತಿನ ವಿಚಾರ ಆರ್ಡ ಪಂಡೆರ್. ಓಹೋ ಈರ್ ಆತ್ ದೂರ ಪೇಂಟೆಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಾರತ್ತೇ... ಈರೆಗ್ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನಯೆ! ಅಲೆ ಮಿತ್ತ್ ತೂಲೆ; ಮರೊಟ್ ಈರೆಗ್ ಒವು ಬೋಡು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಜೊಂಕಿಲೆನೇ ಈರೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಕಂಡಿಷನ್. ಅವು ಕಾಸ್‌ದ ಅತ್ತೇ ಅತ್ತ್. ಈರೇ ಮರೊಕು ಮಿತಾರ್ದ್, ಈರೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿ ಲತ್ತ್ ತೂದು, ಮಲ್ಲ ಜೊಂಕಿಲೆನೇ ಕಡ್ತ್‌ದ್, ಜಪ್ಪಾದ್.. ಈರ್ನ ಇಲ್ಲಾಡೆಗ್ ಈರೇ ತುಂಬೊದು ಕೊನೊಲೆ. ಇಂದೆಕ್ ಈ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಏರ್ಲಾ ಅಡ್ಡಿ ಮನ್ಪಾಯೆರ್!' ಪಂಡ್ದ್ ತೆಲ್ತ್‌ದೇ ಪಂಡೆರ್ ಪಾಸಪ್ಪ ಗೌಡೆರ. ಹಳ್ಳಿ ಪಿರಿತಿದ ಗತ್ತ್‌ಡೇ ಇತ್‌ಂಡ್ ಆರ್ನ ಖಡಕ್ ಪಾತೆರ.

ಕೇನ್ನಗ ಲಕ್ಕಣ್ಣಗ್ ತೆಡಿಲ್ ಹಾಕಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್.. ಧರ್ಮೊಗ್.. ತೂಯೆರೆ ಬೊಂಡ ಉಂಡು. ಜೊಂಕಿಲು ಜೊಂಕಿಲು ಬೊಂಡೊನು ತೂದು.. ಕಣ್ಣ್‌ಲಾ ಪರಿನಾತೇ ಕುಸಿಟುಂಡು. ಆಂಡ ಬಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಬಡವುಡು ಸೋತ್‌ದ್ ಪಿರ ನಡಪೆರೆಲಾ ಮರೆತ್‌ಪೋದು, ಶಕ್ತಿ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ದಮ್ಮುಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಲ್ಪನೇ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಲಕ್ಕಣ್ಣೆ ತರೆಕ್ ಕೈದೀದ್ ಸೂರ್ಯೆ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಆಕಾಸೊನು ತೂಯೆರ್.

ಕತ್ತಲೆ ಬಲೆ ಬೀಜೊಂದುಂಡು. ಬಾನೊಡು ಚುಕ್ಕಿಳು ತೆಲ್ಪೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ. ಲಕ್ಕಣ್ಣಗ್ ಬುದ್ದಿ ಬನ್ನಗ... ಪುಲ್ಯ ಆದಿತ್‌ಂಡ್.

●

ನೇಮೊದ ಪಾರಿ

• ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತೆನ್‌ಕೈ ರಾಜ್ಯೊದ ಕಾರ್ನಿಕ ಬೂತದೊಂಜಿ ಸಾನೊಡು ವರ್ಸೊಗೊರ ನೇಮದಚ್ಚಿಲ್ ಆನಗ, ಅರದಲ ಪಾಡ್ದೊತ್ತಿನ ಬೂತದ ಪಾತ್ರಿಗ್ ಸರ್ರೊಡು ಆ ಬೂತ ವಸಯ ಆವೊಡುಂದಾಂಡ, ಪೂಜಾರಿ ಪಾರಿ ಪನ್ಪು ಕ್ರಮ ಇಂಚೊಂಡು -

ಒರ್ಸೊ ಪೋದು ಕಾಲಾದಿ ಬನ್ನಗ
ಪೂರ್ವಕಟ್ಟ್ ಪಿರ್ಕಾರ ಆರ್ಸೊಡು ದೀದಿಂಚಿನ ಬಲಿ.
ತೂಯಿ ದಿನೊಟು ಪಾಡಿ ಸಾರಿಡ್ ಕಡ್ಪಾಯಿ ಕೈಲ್‌ಡ್
ಊರಾಯಿ ಕುಂಟೊಡು ಮನ್ಸ ಮಾತ್ರೊಡು ಸಾರ ಬಗೆತ ತಪ್ಪು ಬತ್ತಿಪ್ಪು!
ದೈವ್ವ ನಿದೆವೊಂದು ರಾಸಿಡೊಂಜಿ ಗಾಸಿ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕೊನೇ
ಅಮುರ್ತೊಡು ಇಸೊ ಪೊರ್ದಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೇ
ಮದಿಪುದ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜವೊಂದಿತ್ತಿನಲೆಕ್ಕೊನೇ
ದೈವ್ವೊ ನೆರೆವೊನೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಮಲ್ತೊನುಬಿ ಬಿನ್ನಯೊ !!!

ಪೆರಿಯಕ್ಲು ಮಲ್ತಿ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್,
ಬಲ್ಲಾಕುಲು ಮಲ್ತಿನಾಯೊಡು
ಕಾಲಾದಿ ಪೋದು ಒರ್ಸಾದಿ ಬನ್ನಗ
ಒರ್ಸಾದಿ ಪೋದು ಕಾಲಾದಿ ಬನ್ನಗ
ಸೀಮೆ ಕೂಡಿ ಕಳಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್
ಒಂಜಿ ಬುದ್ದಿಯಾದ್
ವರ್ಸೊ ನಿಚ್ಚ ನಡಬುಡ್ಪಿ ಪಿರ್ಕಾರೋ....
ಇನಿತ ದಿನತಾನಿ ದೇಬೆರೆ ಸನ್ನಿದಾನೊಡು
ಪಗ್ಗು ಪದಿನೆಣ್ಮೊಗು ಕೈಲ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್
ಇರ್ವತ್ತರಡ್ಡೆಟ್ ಕಳಕ್ಕ್ ಜತ್ತ್‌ದ್
ಒರ್ಬ ದಿನೊತ ಬೋಳಾದ್
ಸರಿ ಮುಪ್ಪೆಗ್ ಕೊಡಿ ಏರ್ದ್
ಐನ್ ದಿನೊತ ಉಡಾರ ಬಲಿ
ಒಂಜಿ ದಿನೊತ ದೊಂಪದ ಬಲಿ
ಒಂಜಿ ದಿನೊತ ನೀರಾರಾಟೊಡು
ಪಲ್‌ಪತ್ತ್ ಬಗೆತ, ಸಾರ ಬಗೆತ ತಪ್ಪುಪ್ಪು...

ಬತ್ತಿಂಚಿ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಲೆನ್ ದೈವ್ವೊ ಸಾರ್ತೊಂದು
ಇಸೊನು ಬಂಡಾರೊಗು ಅದೆರ್ತೊಂದು
ಅಮುರ್ತೊನು ಊರುಗು ದೊರ್ತೊಂದು
ಪತ್ತ್ ಬಿರೆಲ್ ವಂದನೆ ಮಂತೊಂದು... ಪೂರ್ವಾದಿ ಪೂರ್ವ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ಪಾಯಿ ಎಣ್ಣೆಡ್, ಮೀಪಾಯಿ ನೀರ್‌ಡ್, ಬರೆಯಿ ಮಂಡಲೊಡು, ದೀಡಿ ಸೋಮೊಡು, ಲೆಪ್ಪಾಯಿ ಬೀರೊಡು, ಕಟ್ಪಾಯಿ ನೇಮೊಡು, ದೀಪಾಯಿ ಗಗ್ಗರೊಡು, ನೇಮ ದಚ್ಚಿಲ್ಡ್ ಆವೊನ್ಲಾ....

ಪನಿ ಬರ್ಸದ ನಡುಟು
'ಒರಿಯದರ್ೊರಿ ಅಸಲ್'

• ಎನ್. ಕುಮಾರ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು

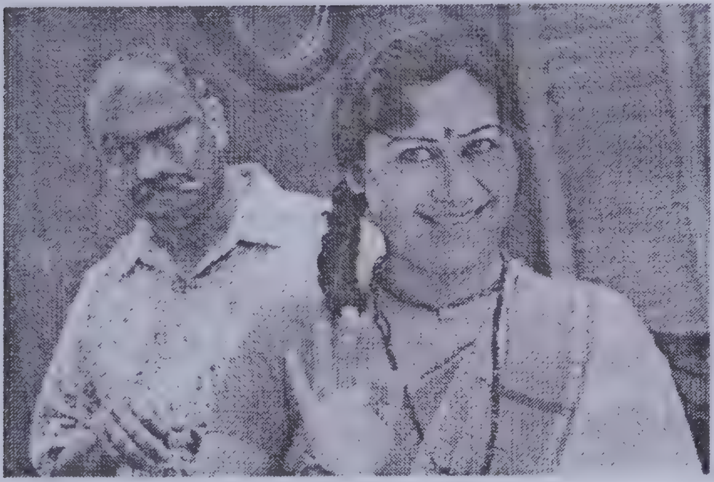

ಇದಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಿನ ತುಳು ಸಿನೆಮೊಲೆಡ್ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾಯಿನ ಚಲನಚಿತ್ರ 'ಒರಿಯದರ್ೊರಿ ಅಸಲ್'. ನಾಟಕಕರ್ತೆ ವಿಜಯ ಕುಮಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ನಿರ್ಮಾಣ–ನಿರ್ದೇಶನ ಮಲ್ತಿನ ಈ ತುಳು ಸಿನೆಮ ನೂದುದಿನ ಪಾರ್‌ನೆದ ಪಿರವುಡು ದಾದ ಉಂಡು? ಚಿತ್ರ ತೂಯಿನಕ್ಲೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಲುಂಡು. – ಸಂ.

ಕೋಡೆ ಮುಟ್ಟ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆಡ್ ಮಿನ್ನೊಂದಿತ್ತಿನ ನೀಲಿ ಬಾನೊಡು ಇನಿ ಕಪ್ಪು ಮುಗಲುಲ್ ದಿಂಜಿದ್ ಪನಿಬರ್ಸ ಪಿರಿಪಿರಿ ಪಂದ್ ದೊರಿಯರೆ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್.

ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಬರ್ಸದ ಪಡಿಕ್ ಅಡಿಲಕ್ಕಿನ ಕಡಲ್, ಪೊಯ್ಯೆದ ರಾಶಿನ್ ಗರ್ತ್ ನಿಂಗೊಂದು ದುಂಬು ಬರೊಂದುಂಡು. ಕುಡೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ತೋಡುದಾಂತಿ ಜಾಗೆಡ್ ಬರ್ಸದನೀರ್ ಬೊಲ್ಲ ಆದ್ ಉರ್ಕರೊಂದುಂಡು. ನೆತ್ತ ನಡುಟು ಅಸಲ್‌ದ ತೆಲಿಕೆದ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಜನಮಾನಿ ಮರ್ಲಾದ್ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬಾನೊಗು ಚಪ್ಪರ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕ ಕೊಡೆ ಪತ್ತ್‌ದಿನ ಸಾರ ಸಾರ ಜನಮಾನಿ ಜ್ಯೋತಿ, ಅಡ್‌ಲ್ಯಾಬ್ ಅಮರಶ್ರೀ, ಅರುಣಾ ಟಾಕೀಸ್‌ದ ಎದುರು ಅಂಗಲಪ್ಪುಡು ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಎಕ್ಕಾದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ 'ಎಂಕೊಂಜಿ ಟಿಕೇಟ್ ತಿಕ್ಕುವಾ' ಪಂದ್.

ಅಂದ್ 'ಅಸಲ್' ಮುಗಲ್ ರಾಪಾದಾಂಡ್. ಚಂಡಿ ಆದ್ ಕೂರೊಂದಿತ್ತಿನ, ತುಳು ಸಿನಿಮಾರಂಗೊಗು ಸಿಕೆ ನೀರ್‌ದ ಬೆಪ್ಪು ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಪಿಕ್ಚರ್ ಪಂಡ ಈತೆನಾ ಪಂದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಪಿಂಟಾವೊಂದಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನ್ ತಂಕೊಡು ಉಂತಾಂಡ್. ಅಡೆಮುಟ್ಟ ಅಸಲ್ ಕುಸಲ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

1970ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬೊಳ್ಳಿ ಪರದೆಡ್ ಮೆನ್ಕಿನ ತುಳುತ ಸುರುತ ಸಿನಿಮಾ ಎನ್ನ ತಂಗಡಿಡ್ದ್ 2011ನೇ ಇಸವಿದ ಅಸಲ್ ಮುಟ್ಟ 40 ವರ್ಸೊಡು 41 ಸಿನಿಮಾ, ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಒಂಜೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಆದ್ ಮೂಡುದು ಬರೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾತಾ ನಿರ್ಮಾಪಕೆರ್ಲಾ ಆಸೆ ಪಡೆಯೆರ್. ಪೊಸ ದೇಕಿಡ್ ಎನ್ನ ಪಿಕ್ಚರ್‌ನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆ ಪಂದ್ ದುಂಬು ಬತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ರಡ್ದ್ ಸೀನ್ ಶೂಟ್ ಮಲ್ಪುನಗನೇ ಯಾವಪ್ಪ ಪಂದಾಂಡ್. ಪರಿಣಾಮ ಅಕ್ಲೆನ ಅಸಡ್ಡೆ ತುಳು ಸಿನಿಮಾದ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುಂಡು. ನಾಟಕನಾ? ನಟನೆನಾ? ಪಿಕ್ಚರಾ? ಪನ್ಪಿನ ಸಂಶಯೊಡು ಜನ ಪಿಚ್ಚರ್ ತೂದು ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ತ್ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದೇ ತುಳುವೆರೆನ್ ತೂದು ತೆಲುಗುದಕುಲು. ಮಳಯಾಳಿದಕುಲು, ಅಂಚಿಡ್ ಕನ್ನಡದಕುಲಾ ತೆಲಿಪೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದೆ 40 ವರ್ಸೊಡು 40 ಪಿಕ್ಚರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನಮ ನಾಟಕದಕುಲಾದೆ ಒರಿಯ...

ನೆತ್ತ ನಡುಟು ಕುಡೊಂಜಿ ಸಂಗತಿ ನಡತ್‌ಂಡ್, ಎಂಕ್ ಪುದರ್ ಬರೊಡು, ಎನ್ನ ಕಥೆ ಸಿನೆಮಾ ಆವೊಡು, ಎನನ್ ಜನ ಪುಗರೊಡು, ತುಳು ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗ್ ಮಲ್ಲಪುದರ್ ಕಂತಿನಾರ್‌ಂದ್

ಪೇಪರ್‌ದಕುಲು ಬರೆವೊಡು ಪಂದ್ ಅಂಚೆನೆ ಎನ್ನ ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬರೊಡೇ ಪನ್ಪಿ ಅಂಗಲಪ್ಪುಡ್ ಏತೋ ಜನ ಪಿಕ್ಚರ್ ಮಲ್ತೆರ್, ಆಂಡ ಜನಕುಲು ತೂಪಿನಂಚಿನ, ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗ ಮದಪಂದಿನಂಚಿನ ಪಿಕ್ಚರ್ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂದ್ ಅಕುಲು ಎನ್ನಿನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್, ತುಳು ಸಿನಿಮಾರಂಗ ಮಿತ್ತ್ ಬರಂದೆ ಪತ್ತೆಟ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂಜಿ ಆದ್ ನಾರ್‌ದ ಗೋಣೆಡ್ ಅಟ್ಟ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಸಿನಿಮಾರಂಗದ ಅಪವಾದ, ಅಪವಾದ ಆದೇ ಒರಿದ್ ಪೋಂಡು.

ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತಿನ, ಕೋರಿ ರೊಟ್ಟಿದ ತೀಪೆ ಕೊರಿನ, ಮಸಾಲೆದೋಸೆನ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾಯಿನ, ವಿಶ್ವೊಗೇ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕೊರಿನ, ರಾಜ್ಯೊಗು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿನ್ ಕೊರ್ತಿನ, ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಕಮ್ಮೆನೊಗು ಮೂಂಕು ಅರಳಾವುನಂಚ ಮಲ್ತಿನ ತುಳುವೆರೆಗ್, ಪೊರ್ಲುದ ಸಿನಿಮಾ ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಗೊತ್ತುಂಡು ಪಂದ್ ಕಲ್ಪಾದ್ ಕೊರಿನಾರೇ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್ ಪನ್ಪಿನ ನಾಟಕೊನು ಬರೆದ್, ಮೇಲ್ಲತ್ತ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಕನತ್‌ದ್ ನಾಟಕ ರಂಗದ ದಿಕ್ಕ್‌ನೇ ಬದಲ್ ಮಲ್ತಿನ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬೇ ಒಂಜಿ ಕನ ಕಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತೆರ್; ಒರಿಯರ್ದೊರಿ ಅಸಲ್‌ನ್ ಪೊಸ ದೇಕಿದ ಸಿನೆಮಾ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂದ್. ಆರ್ನ ಕನೊಕು ಕರಿನ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡು ಒಂಬರ್ ಸರ್ತಿ ಮೂರ್ತ ರೂಪ ತಿಕ್ಕುನ ಕಾಲ ಬತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಾರಣೊಡು ಅಸಲ್ ಪಿಕ್ಚರಾಪಿನ ಅವಕಾಶ ಕೈತತ್ತ್ ಪೊವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿಕ್ ಅವಕಾಶ ಕೈತತ್ತ್ ಪೋಯಿನವೇ ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್. "ದಾಯೆ ಪಂಡ ಆನಿ ಅಸಲ್, ಸಿನೆಮಾ ಆದ್ ಪೋತುಂಡಾ ಅವೆನ್ ಈ ರೀತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ಪರೆ ನಿರ್ಮಾಪಕೆರ್, ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ದುವಯೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಸಲ್‌ಲಾ ಪತ್ತೆಟ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂಜಾದ್ ಪೋತು. ಆಂಡ ಇನಿ ಅವು ಎನ್ನ ಕೈಟೆ ಸಿನೆಮಾ ಆದ್ ರೂಪು ಆವರೆ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಐಕ್ ನಿರ್ಮಾಪಕೆರ್ಲಾ ಪೊಸ ರೂಪು ಕೊರಿಯೆರೆ ದುಂಬು ಬತ್ತೆರ್. ತುಳುವೆರ್ನ ಕನತ್ತ ಲೆಕ್ಕನೇ ಅಸಲ್ ಮೂಡುದು ಬರಿಯರೆ ಸಾದ್ಯಾಂಡ್" ಪನ್ಪಿ ವಿಜಯೆರ್‌ನ ಪಾತೆರ ಸತ್ಯ ಪಂದೇ ತೋಜುಂಡು.

ಅಸಲ್... ಕಲೆಕ್ಷನ್‌ಡ್ ಆಪ್ತರಕ್ಷಕನ್ ಬೀಟ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಂಡು, ಆನ್ ಲೈನ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಬುಕ್ಕಿಂಗ್ ತುಳು ಸಿನೆಮೊಗ್ಲಾ ಬರ್ಪಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಸಾಲ್‌ಸಾಲ್‌ಡ್ ಜನ ಕಾತ್‌ದ್ ತೂಪಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್, ಈತಾಂಡಲಾ. ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗ ಬುಲೆವೊಡು, ಪಂದ್ ವೇದಿಕೆಡ್ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಪಾತೆರುನಕುಲು, ಅಸಲ್‌ನ್ ತೂಯಿನೇ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳು ಸಿನೆಮಾ ರಂಗ ಸೋತುಂಡು ಪಂದ್ ಜನ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು ಸತ್ಯ ಪಂದ್‌ಲಾ ತೋಜುಂಡು.

ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಭಾಷೆಲೆಗ್ ಐತನೇ ಆಯಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಲು ಉಲ್ಲ. ಐತ್ತ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಲೆನ ಹೋರಾಟ ನಡಪುಂಡು. ಸಿನೆಮಾರಂಗ ಬುಲೆಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೆ ತುಳು ಭಾಷೆಗ್ಲಾ ಐತನೇ ಆಯಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂಡಳಿ ಬೋಡು, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂಡಳಿದ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆ ಆದಾಂಡಲ ಒಂಜಿ ಛೇಂಬರ್ ಬೋಡು. ಐತ ಮೂಲಕ ತುಳು ಸಿನೆಮೊಲೆಗಾದೆ ಯೂನಿಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಘಟಕ, ಐತ ತಂತ್ರಜ್ಞೆರ್, ಸ್ಟುಡಿಯೋ ನಿರ್ಮಾಣ ಆವಡ್. ಅದಗ ಸಿನೆಮಾ ನಿರ್ಮಾಣದ ಖರ್ಚಿಡ್ ಮಸ್ತ್ ಭಾಗ ಒರಿಯುಂಡು. ಅವ್ವೊಂಜಿ ರೀತಿದ ಸಬ್ಸಿಡಿ ತಿಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಕಾಲ ಕಾಲೊಗು ಪಿಕ್ಚರ್ಲಾ ಮುಗಿಯುಂಡು. ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟೊಗು ಬಲ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಸಲ್‌ದಂಚಿನ ಸಾರಸಾರ ಎಸಲ್‌ಲ್ ಮೂಡೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು...

ಆಟಿದ ಮಲಂಕತ

ಲೆನೆಡ್ ಕುಳ್ಳುದು ಆಟಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್
ಮೋನೆದ ಮುಗುರು ಮಾಜಿಂಡ್ ॥
ಬೇಲೆದ ಬಾಕಿಲ್ ಮುಚ್ಚಿಂಡ್
ಕಾಲೆ ಕರ್ಚಿಮೆ ನೆಗತ್‌ಂಡ್ ॥೧॥

ಚಿರಿಪಿರಿ ಬರ್ಸ ಉಳ ಉಳೊ ದೊಂಬು
ಕರೆಕರೆ ಕಟಿಪಿಟಿ ದಿಂಜಿಂಡ್ ॥
ಕಿರಿಕಿರಿ ಜೋಕುಲು ಪಿರಿಪಿರಿ ಪರಬೆರ್
ತರತರ ಸೀಕ್‌ಲು ಪರಡ್‌ಂಡ್ ॥೨॥

ಅಟ್ಪೊಡಿತ್ತಿನ ಅರಿಬಾರ್ ಮುಗಿಂಡ್
ಕಷ್ಟೊದ ತಿಂಗೊಳು ಬತ್ತ್‌ದಾಂಡ್ ॥
ಆಟಿದ ದೊಂಬುಗು ಆನೆಬೆರಿಕಾಯಿಂಡ್
ಕಾಟೊದ ಕನಕ್ ಬರ್ಸೊಗು ಬೊದ್‌ಲ್‌ಂಡ್ ॥೩॥

ಬಂಜಿದ ಬಡವುಗು ಕೇನೆಲ ಕನಿಲೆ
ನಂಜಿನ್ ಕಳೆಯೆರೆ ಪಾಲೆದ ಪೇರ್ ॥
ಪುಲಿಂಕೊಟೆ ಸಾಂತಣಿ ನಮ್ಪಾಯೆರ್
ಪತ್ರೊಡೆ ಚಂಗುಳಿ ತಿನ್ಪಾಯೆರ್ ॥೪॥

ಚೆನ್ನೆದ ಗೊಬ್ಬುಡು ಕಾಲೆಸಪೋಂಡು
ಬಿನ್ನೆರೆ ಕುಲೆಕ್ ಅಗೆಲ್ ಬಳಸ್‌ಂಡ್ ॥
ಮಾರಿ ಕಳೆಯೆರೆ ಕಳೆಂಜೆ ಎತ್ತೊಂಡೆ
ಭಾರಿ ಕುದುರೆಡ್ ಸೋಣ ಬತ್ತ್‌ಂಡೆ ॥೫॥

ಆಟಿದ ಮಲಂಕತ ಇಂಚ ಕಡೆಯಾಂಡ್ ।
ಸೋಣೊತ ಸೋಬಾನೆ ಬೊಕ್ಕ ಸುರುವಾಂಡ್ ॥

•

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

ಥ್ಯಾ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒರಿತ್‍ನ ಥ್ಯಾಲೇಂಡ್

• ಕುದ್ರೆಪ್ಪಾಡಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಆಳ್ವ

ಹಿಂದೂ ರಾಜೆ ಒರ್‌ಂಬನೇ ರಾಮೆ ಆಳ್‍ನ ಎಲ್ಯ ದೇಶೊ ಥ್ಯಾಲೇಂಡ್. ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾಯಿನ ದೇಶೊಡು ಬೌದ್ಧರ್, ಹಿಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತದಾಕ್ಲೇ ಜಾಸ್ತಿ ಉಳ್ಳೆರ್. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಡ್ದಾದ್ ಈ ದೇಶೊ ಇತ್ತೆ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಆಂಡ್. ಪ್ರವಾಸಿಯೆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಸೌಕರ್ಯ ಕೊರ್ಪುನ ಜನೊಕ್ಲೆನ ತೆಲಿಕೆದ ಪೊರ್ಲುಗು ವಿಶ್ವೊತ ಶ್ರೀಮಂತೆರ್ ಆಕರ್ಷಣೆಗ್ ಒಳಗಾಯೆರ್. ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್ ಬೊಕ್ಕೊ ಪಟ್ಟಾಯ ರಡ್ಡ್ ಮುಖ್ಯ ನಗರೊ. ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್‌ಡ್ ಭಾರೀ ಮಲ್ಲ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನೊ ನಿಲ್ದಾಣೊ ಉಂಡು. ಈ ವಿಮಾನೊ ನಿಲ್ದಾಣೊಡು ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ಸಮುದ್ರ ಮಥನೊತ ಕೆತ್ತನೆತ ಕಲಾಕೃತಿ ಉಂಡು. ಬಂಗಾರ್ದ ಕಿರೀಟೊದೀನ ದೇವತೆಕ್ಲ್‌ಲಾ ರಾಕ್ಷಸೆರ್‌ಲಾ ಸಮುದ್ರ ಮಥನೊ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಕಲಾಕೃತಿನ್ ಒರೊತೊಂಡ ಏಪೊಗುಲಾ ನೆನೆಪುಗು ಬರ್ಪುಂಡು. ಈತ್ ಮಲ್ಲ ಅದ್ಭುತ ಕಲಾಕೃತಿ ಭಾರತೊ ದೇಶಡೇ ಇಜ್ಜಿ. ದುಂಬು ಥ್ಯಾಲೇಂಡ್ ಒಂಜಿ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೊ ಆತಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೌದ್ಧ ಮತೊಗ್ ಮತಾಂತರ ಆತ್ ಹಿಂದೂ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಲ್ಪ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ್.

ಯಾನ್ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ಪುನ ಎಚ್.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿ. ಸ್ಟೇಂಡರ್ಡ್ ಲೈಫ್‌ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆತ್ ಥ್ಯಾಲೇಂಡ್‌ಗ್ ಪೋಯೆ. ರಾತ್ರಿ ಒಂಜರೆ ಗಂಟೆಗ್ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಇಂಟರ್‌ನೇಶನಲ್ ಏರ್ಪೋರ್ಟ್‌ಡ್ ಥ್ಯಾ ವಿಮಾನೊಡು ಕುಲ್ಲಿಯೆ. ಇಂಪಾಯಿನ ಥ್ಯಾ ಸಂಗೀತೊಗು ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ಖುಷಿ ಪಡೆಯೊ. ಬೊಲ್ಪಾನಗ ಎಂಕ್ಲೊ ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟಿಯೊ. ಬೊಂಬಾಯಿತ ವಿಮಾನೊ ನಿಲ್ದಾಣೊಗು ಸರಿಸಾಟಿ ಆಯಿನ ಮಲ್ಲ ಏರ್ಪೋರ್ಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್. ಎನ್ನ ಕಂಪೆನಿತ 28 ಜನೊ ಇತ್ತೆರ್. ಆಕ್ಲೆನ ಪರಿಚಯೊ ಎಂಕ್ ಇಜ್ಜಿ. ಏರ್ಪೋರ್ಟ್‌ತ ಪಿದಾಯಿ ವೆಲ್ಕಂ ಫ್ರಮ್ ಎಚ್.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿ. ಬೋರ್ಡ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಸ್ವಾಗತೊ ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಕಂಪೆನಿ ಬೋರ್ಡ್‌ತ ಬಸ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಟ್ಟಾಯಗ್ ಒಂಜರೆಗಂಟೆ ಸಾದಿ. ವಿಶಾಲವಾಯಿನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ಮಾರ್ಗೊ; ಪ್ರಯಾಣೊಗು ಎಡ್ಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಪಟ್ಟಾಯಡ್ ಹಾರ್ಡ್‌ರಾಕ್ ಹೋಟೆಲ್‌ಡ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ವಸತಿ ರಿಸರ್ವ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಡ್ಡೆ ನಿರ್ಮಲವಾಯಿನ ಹೋಟೆಲ್. ಅಲ್ಪದ ಹೋಟೇಲ್‌ಡ್ ಚಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ನಿಂಬೂ ಜ್ಯೂಸ್ ಪರಿಯೊ. ಬ್ರೆಡ್ ಆಮ್ಲೆಟ್, ಇಡ್ಲಿ ಸಾಂಬಾರ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಚಾ ಪರ್ಯೊ.

ಪತ್ತರೆ ಗಂಟೆಗ್ ಎಚ್.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿ. ಬಸ್‌ಡ್ ಎಂಕ್ಲೊ 28 ಜನೊ ಕುಲ್ಲಿಯೊ. ಗೈಡ್ ಬ್ರೆಟ್ಟಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ವಿವರೊ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಲ್. ಪಟ್ಟಾಯ ಟೌನ್ ಮಸ್ತ್ ನಿರ್ಮಲವಾಯಿನ ಊರು. ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಯಿನ ಅಂಗಡಿ, ಹೋಟೆಲ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರೊ. ವಾಹನೊ ಸಂಚಾರೊಗು ಎಡ್ಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಪೋಲಿಸ್‌ದಾಕ್ಲೆನ ನಿಯಂತ್ರಣೊ ಇಜ್ಜಿ. ಕಾರ್, ಬಸ್ ಪೂರಾ ಶಿಸ್ತ್‌ಡ್ ಮಾರ್ಗೊಡು ಸಾಗುಂಡು. ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಜಾಮ್ ಇಜ್ಜಿ ಆ್ಯಕ್ಸಿಡೆಂಟ್ ಇಜ್ಜಿ ನೂಕುನುಗ್ಗಲು ಇಜ್ಜಿ ಕಜವು ತೂಯೆರ ಇಜ್ಜಿ ಶಿಸ್ತ್‌ಡ್ ಪೋಪುನ ಜನೊ ಶಿಸ್ತ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ನ ಊರು. ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಯಿನ ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಪ್ರವಾಸಿ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಸಾಲ್. ಕಳ್ವ ಕಾಕೆರೆನ ಭೀತಿ ಇಜ್ಜಿ. ದರೋಡೆ ಇಜ್ಜಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಕುಟ್ಟು ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ದೇಶೊಡು ಶೇ. 75 ಪೊಂಜೋಳು; ಬಜೀ ಶೇ. 25 ಆಂಜೊವು. ಪ್ರವಾಸಿಗೆರೆಗ್

ಲಿತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಸೇವೆ. ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸೊಡುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಅಂಚ ಪ್ರವಾಸಿಗರೆನ ಸ್ವರ್ಗೊ ಥ್ಯಾಲೇಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ದೆತೊಂದ್‌ಂಡ್.

ಎಂಕ್ಲೆನ ಬಸ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ನವರತ್ನೊದ ಗನಿತ ಪ್ರದೇಶೊಗು ಪೋಯೆ. ಉಲಯಿ ಪೋಯೆರ ಟಿಕೆಟ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ಲೊ 28 ಜನೊಲಾ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ರೈಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಿಯೊ. ಕತ್ತಲೆಡಿತ್ತಿ ಗನಿತ ಉಲಯಿ ಎಂಕ್ಲೆನ ಟ್ರೈನ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಪೋಂಡು. ಎಂಕ್ಲೆನ ಗೈಡ್ ಬ್ರೆಟ್ಟಿ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಯೆಲ್. ನೇಚುರಲ್ ಆದಿತ್ತ್‌ನ ಗನಿಟ್ ಸುತ್ತ ನವರತ್ನೊ ನಕ್ಷತ್ರೊದಂಚನೆ ಮೆನ್ಕೊಂದುಂಡು. ಆ ಗನಿಟ್ ಎಲ್ಯ ಬೊಲ್ಪು ಮಾತ್ರೊ ಉಂಡು. ನವರತ್ನೊದ ಪೊರ್ಲು ತೂಪುನವು ಒಂಜಿ ಅದ್ಭುತ ಅನುಭವೊ. ರೈಲ್ ಧುಂಬು ಪೋನಗ ಬರಿಟ್ ಗನಿಟ್ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ಪುನ ಕಾರ್ಮಿಕೆರೆನ್ ತೂಯೊ. ಆಕ್ಲ್ ಇತ್ತ್‌ನಾಡೆಗ್ ಒಂತೆ ಬೊಳ್ಪು ದೀತೆರ್. ತೂನಗ ನಿಜವಾಯಿನ ಕಾರ್ಮಿಕೆರೆನಂಚನೆ ತೋಜುಂಡು. ಆಂಡ ಅವು ಕೈಕಾರ್ ಪಂದವುನ ಬೊಂಬೆ ಆತಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಚಿರೊ ಪುಟ್ಟಾವುನ ರಚನೆ. ಎಂಕ್ಲೆನ ಗೈಡ್ ಪಂಡ್‌ನೆರ್ತ್ ಬುಕ್ಕೊ ಅವು ಬೊಂಬೆಂದ್ ತೆರಿಂಡ್. ಮಸ್ತ್ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಇಂಚಿನ ಚಲನೆತ ಬೊಂಬೆ ಉಂಡು. ಅಯಿನ್ ತೂಪುನವೇ ಒಂಜಿ ಖುಷಿ. ಬೊಕ್ಕ ನಿಜವಾಯಿನ ಗನಿನ್ ತೂದ್ ಮಸ್ತ್ ಸಂತೋಷ ಆಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಎಂಕ್ಲೊ ಒಂಜಿ ವರ್ಕ್ ಶಾಪ್‌ಗ್ ಬತ್ತೊ. ಬಂಗಾರ್ ಮುತ್ತು ವಜ್ರೊ, ನವರತ್ನೊದ ಕೆತ್ತನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತರಾವಳಿ ಪದ್ಮೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ಲುತ ವರ್ಕ್ ಶಾಪ್. ಕೈತ ಬಳೆ, ಬೊಕ್ಕೊ ತರತರೊತ ಆಭರಣೊಲು ತಯಾರ್ ಆಪುನ ಪೊರ್ಲು, ಬಂಗಾರ್‌ತ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸೊನು ತೂದು ಸಂತೋಷಾಂಡ್, ಯಾನ್ ಒಂಜಿ ಮುತ್ತುದ ಸರೊನು ಖರೀದಿ ಮಲ್ತೆ, ಕೆಲವೆರ್ ಬಂಗಾರ್‌ತ ಆಭರಣೊ ಖರೀದಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪ ಪೊರ್ಲುತ ಪೂತೋಟೊ ಉಂಡು. ಬಸ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ಇಂಡಿಯಾ ಹೋಟೆಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತೊ. ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ನಾಕ್ಲ್ ಈ ಹೋಟೆಲ್‌ಗ್ ಬರ್ಪೆರ್, ಕನ್ನಡ ತೆರಿನಾಕ್ಲ್ ತುಳುತೆರಿನಾಕ್ಲ್ ಈ ಹೋಟೆಲ್‌ಡ್ ಉಲ್ಲೆರ್, ಒಂಜಿ ವನಸ್‌ಗ್ 600 ರೂಪಾಯಿ ಬಿಲೆ, ಎಂಕ್ಲೆನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೆಚ್.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿ. ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಖರ್ಚಿ ಇಜ್ಜಿ. ರೂಮುತ ಬಾಡಿಗೆ ದಿನೊಕು 7000 ರೂಪಾಯಿ. ಕಾಣೆ ಮೀನ್‌ದ ಕಜಿಪು ಬೊಳಂತರಿ ನುಪ್ಪು ಪಾಡೊಂಡೆ. ಕೋರಿ ಮಸಾಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಕಾಯಿ ಕಜಿಪು ಲತ್ತನೆತ ಕಜಿಪು ಬಳಸೊಂಡೆ, ಆಂಡ ಲತ್ತನೆ ಬೆಯ್ತ್‌ನ್ನೇ ಇಜ್ಜಿ ಪೂರಾ ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯೊಲಾ ಅರ್ಧನೇ ಬೆಯ್ತ್‌ಂಡ್. ತಿಂದ್‌ಂಡ ಅಜೀರ್ಣ ಆವು. ವನಸ್ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಳಸುನಾಕ್ಲ್ ಇಜ್ಜೆರ್; ಸೆಲ್ಪ್ ಸರ್ವಿಸ್! ನಂಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ನಮೊ ಬಳಸೊನೊಡು. ಬೆಂಞಣೊ ಉಪ್ಪಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಊರುತ ಕುಕ್ಕುದ ಉಪ್ಪಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ವಣಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಸ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಿಯೊ. ಅಲ್ತ್ ನಮ್ಮ ಬಸ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಪ್ಲೇಸ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಡ್ಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಯಿನ ಮಾರ್ಕೆಟ್; ಯಾನ್ ಎಸ್.ಟಿ.ಡಿ. ಬೂತ್‌ಗ್ ಪೋತು ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋನ್ ಮಲ್ತೆ. ಒಂಜಿ ಲೇಡಿಸ್ ಬೇಗ್ ಕಣಲೆಂದ್ ಬುಡೆದಿ ಪಂಡಲ್. ಅಲ್ಪ ವಿಶೇಷೊ ಪಂಡ ಮುದಲೆತ ಚರ್ಮೊತ ಹೇಂಡ್ ಬೇಗ್, ಅಯಿತ ಬಿಲೆ ಕೇಂಡ್‌ತ್ ಚೋದ್ಯ ಆಂಡ್. ಪೊರ್ಲುತ ಬೇಗ್ ಬಿಲೆ 35,000/- ರೂಪಾಯಿ ಈ ರೇಟ್‌ಗ್ ಏರ್‌ಲಾ ದೆಪ್ಪೆರಾ? ಆಂಡ ಅವು ತಾಜಾ ಮುದಲೆತ ಚರ್ಮೊಡು ಮಲ್ತ್‌ನವು. ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಪರ್ಸ್‌ದ ಬಿಲೆ 500/- ರೂಪಾಯಿ. ರಾತ್ರಿ ಮಾತೆರ್ಲಾ ರಶ್ಯಾದ ಬ್ಯಾಲೆ ತೂಯೆರ ಪೋಯೆರ್. ಯಾನ್ ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ರೂಮುಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ರೆಸ್ಟ್ ದೆತ್ತೆ. ರಶ್ಯದ ನೃತ್ಯೊ ಮಸ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಮನದಾನಿ ಮೆಶಿನ್ ಬೋಟ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ಸಮುದ್ರೊಡು ಪೋಯೊ. ಒಂಜಿ ದ್ವೀಪೊ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾದ್ ಅಲ್ಪ ಮುತ್ತುದ ಚಿಪ್ಪುನು ಬುಳೆಪಾಪೆರ್. ಆಕ್ಸಿಜನ್‌ತ ಹೆಲ್ಮೆಟ್ ದೀತ್ ಯಾನ್ 30

ಅಡಿ ಸಮುದ್ರದ ತಿರ್ತ್‌ಪೋತು ಮುತ್ತುದ ಚಿಪ್ಪುನು ತೂಯೆ. ಅವು ಒಂಜಿ ಅದ್ಭುತ ಅನುಭವೊ, ಸಾವಿರ ಬೊಳ್ಳಿ ಮೀನ್‌ನ್ ತೂದು ಖುಷಿ ಪಡೆಯೆ. ಏಣೆಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತೆ. ಮುತ್ತು ತೂಯಿನೆಗ್ ರೂ. 1600/- ಕೊರಿಯೆ.

ಪಟ್ಟಾಯದ ಜನೊಕ್ಲು ಭಾಷಾ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿನಾಕ್ಲು. ಅಕ್ಲು ಥ್ಯಾ ಭಾಷೆನೇ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಕಲ್ಪುವೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಭಾಷೆ ಥ್ಯಾ, ಬೊಕ್ಕ ಥ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಆಕ್ಲ್ ಒರಿತ್‌ದ್ ಬದ್‌ಕಿಯೆರ್. ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗ್ ಅಲ್ಪ ನೆಲೆ ಇಜ್ಜಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ ಪಾತೆರ್ಯರೆ ಮಾತ್ರ ಕಲ್ಪುವೆರ್. ಬರೆಪುನ ಭಾಷೆ ಥ್ಯಾ. ಥ್ಯಾ ಭಾಷೆ, ಥ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಥ್ಯಾ ನೃತ್ಯೊ ಥ್ಯಾ ಮಸಾಜ್ ಆ ದೇಶೊದ ಮಲ್ಲ ಆಕರ್ಷಣೆ.

ಥ್ಯಾಲೇಂಡ್‌ಡ್ ವಿಶೇಷ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇಜ್ಜಿ ಕೃಷಿತ ದೇಶೊ. ಮಸ್ತ್‌ಕಾಡ್ ಉಂಡು. ಮರನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಆಯಿಟ್ ಪೊರ್ಲುದ ಕೆತ್ತನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕೆತ್ತನೆತ ಪೊರ್ಲ್‌ಕಂಟ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಉಂಡು. ಆನೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಮಹಾಭಾರತೊ ಯುದ್ಧ ಮಲ್ಪುನ ರೋಮಾಂಚಕ ದೃಶ್ಯೊನು ತೂಯೆ. ಆಕ್ಲೆನ ಕವಚ, ಭರ್ಚಿ, ಬಿರು-ಬಾಣ, ಗುರಾಣಿ, ಕತ್ತಿಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಯುದ್ಧೊನು ತೂಂಡ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧೊ ನೆನೆಪು ಆಪುಂಡು. ಎನ್ನ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿದ್ ಬನ್ನಗ ಮಸ್ತ್ ಅನುಭವೊ ಆಂಡ್. ಈ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್‌ಕೊರ್ನ ಹೆಚ್.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಡೆ.

●

ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡು ನಮ...

ಸರಪಾಡಿ ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ

ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡು ಮಾನಿ ।
ಬಾಸೆ ಜಾತಿನ್ ಮೀರ್‌ದ್ ನರಮಾನಿ ॥ ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡು ॥

ನಾಲ್ ಕಂಬ ಏರಾದ್ । ಗೇಲ್ ದುತ್ತೈತ ಪಾರಾದ್
ಏಳೂರ ಕಣ್ಣ್ ಮೆಂಚಿರಾಪಿಲೆಕ । ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡು ।
ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುನಾಯೆ । ಗಾಡಿಯೇರ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ।
ಬಾಡಿ ಪೋಯಿ ಕನೊಕುಲು । ತೇರ್ ಏರ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿ ।
ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡು ಮಾನಿ । ಬಾಸೆ ಜಾತಿನ್ ಏರ್‌ದ್ ನರಮಾನಿ ॥೧॥

ಗೇನ್ ಮೀರಂದಿ ಬಂಜೆಗ್ । ಮಾನ ಕಳೆವಂದಿ ಏಸ ।
ಗೇನ ದಿಂಜಿದಿ ಬಾಳ್‌ಗ್ । ತಾನ ಕಳೆವಂದಿ ಏಸ ।
ತಮ್ಮನೊದ ದಿನೊಕುಳೆಗ್ ನಿರ್ಮಲೊದ ಏಸ ॥
ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡು ಮಾನಿ । ಬಾಸೆ ಜಾತಿನ್ ಏರ್‌ದ್ ನರಮಾನಿ ॥೨॥

ತರೆತಪ್ಪಾಯೆರೆ ತರೆತಗ್ಗಾಯೆರೆ । ತರತರತ ಏಸೊಲು
ತರೆ ದೆರ್ಪೆರೆ ಮಾತ್ರೆ । ತಿರವಿಜ್ಜಂದಿ ಏಸೊಲು ।
ಅಟ್ಟೆಮಿ ಗುಂಡೆಮಿ ಮಾರ್ನೆಮಿಳೆಗ್ । ದೋಸ ಇಜ್ಜಂದಿ ಏಸೊಲು ।
ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಂಗದ ತಾದಿಗ್ । ಒದಗುನ ಬಣ್ಣದ ಏಸೊಲು ॥
ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡೇ ನರಮಾನಿ । ಏಸ ಕಟ್ಟೊಡೇ.... ॥೩॥

●

ನಾಲ್ ದಿನೊತ ಬಾಳ್ವೆ

• ಸದಾನಂದ, ಸುರತ್ಕಲ್

ನಿಲ್ಕಾದ್ ಎಕ್ಕಾಲ್ದ್ ತೂಪ ಪೂವೆ
ಏರೆನ್ಂದ್ ಎಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್
ನಿನ್ನ ಪೊರ್ಲು ಮೋನೆ ತೂಂಡ
ಎನ್ನ ಮೈ ಮನಸ್ಸ್ ಅಲ್ರುಂಡು

ನೀಲ ಬಾನ ಬಯಲ್‌ಡ್‌ಲ
ಸಾಲ್ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರುನೇನ್
ಕೋಲು ಪಜಿರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಏರ್‌ದ್
ಸೇಲೆಡ್‌ಲ ತೂಪಿನಯ?

ಜೋಡು ಪಕ್ಕಿ ಗೂಡು ಕಟ್‌ದ್
ಬಾಲೆ ಪಕ್ಕಿ ಮಾನಾವುನ
ಬಂಜಿ ನಿಲಿಕೆ ಅಂಗ್‌ದೀದ್
ದಂಗ್‌ದ್‌ಲ ತೂಪಿನಯ?

ಬಾಲೆ ಕಂಜಿ ಪೇರ್ ಪರ್ದ್
ಬೀಲ ದೆರ್ತ್ ಲಾಗ್ಯುನೇನ್
ಮಂದಗಾಳಿ ಬೀಜ್‌ನಗ
ಮೋಕೆಡ್‌ಲ ತೂಪಿನಯ?

ಮುಂಡೆವುದ ಪುಂಡದೆಯ
ಮಂಡೆ ನಿಲ್ಕ್ ತೂಪಿನೇನ್
ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲ್‌ದ ಅಟ್ಟ ಏರ್ದ್
ಗುಟ್ಟುಡುಲ ತೂಪಿನಯ?

ಪೊರ್ಲುಗುಲ್ರು ಬೂರು ತೂಲ!
ಮರ್ಲ್ ಬುಡ್ದು ಪೊರ್ಲು ತೂಲ
ಜೀವನದ ತಿರ್ಲ್ ತೂಲ
ಬೊಲ್ಪುದಂಚ ಅಲ್ರೊಡುಯ

ಆಜಾಂಡ ಸೊರ್ಕುಂಡುಗೆ
ಮೂಜಾಂಡ ಮುರ್ಕುಂಡುಗೆ
ಆಜಿ ಮೂಜೆತ ನಡುಟು
ನಾಲ್‌ದಿನತ ಬಾಳ್ವೆ ತೂಲ.

ಹಾಇಕು - ಮರಿಯಲದ ಕ್ಷಣ ಚಿತ್ರೊಲು

• ರತ್ನಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಂಬಯಿ

1. **ಎನ್ನಿ ಕೂಡ್ಲೆ**
ಮೆಂಚಿ ತೆಡಿಲ್ ಸುರು
ಇತ್ತೆ ಬರ್ಸ ಬರು
ಓ, ದಸೀಲದೊರಿಲಗೆ

2. **ಸರಿಗಮ**
ಮರಕಪ್ಪೆದ ಪದ
ಇರೆಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬರ್ಸದ
ಪನಿಕ್ಲೆನ ತಾಳ

3. **ಆಸೆ**
ಆಸೆ ಬುಡ್ತಿನ ಕಾಡ ಪೂ
ಬರ್ಸದ ಪನಿಕ್
ಕಿಸ್ಕ ತೆಲಿಪುಲಗೆ

4. **ಅಪ್ರೂಪ**
ಕಾರ್ತೆಲ್‌ದ ಬರ್ಸ
ಕಂಗ್‌ಲೆನ ಇಡೆಟ್
ತೋಜಿಯೆ ಚಂದ್ರೆ

5. **ಬೇಶದ ಬರ್ಸ**
ತಾದಿ ಬರಿತ ಮರೊಕ್ಲೆನ
ಕುರ್ತೆಲ್ ಇರೆಕುಲು

6. **ಕಾರ್ತೆಲ್**
ಬಾನಂದ್‌ದ್ ಇಜ್ಜಿ
ಬೂಮಿಂದ್‌ದ್ ಇಜ್ಜಿ
ಕೀರಿಕಟಿನ ಬರ್ಸ

7. **ಆಸೆ**
ಬರ್ಸದ ತಂಪು ಪನಿಕ್
ಪುಲ್ಲುದ ಕೋಟು
ಬೋಡು ಮಂಗಗ್‌ಲಾ

8. **ಕುಟುಂಬ**
ವಾಸಂತದ ಪನಿ ಬರ್ಸ
ಮಾಡ್‌ಗ್ ಲೈದಿನ ಚೆಂಡ್
ಚಂಡಿ ಆಂಡ್

9. **ಟಪಟಪ**
ತಪ್ಪು ಬಿಜಿಕ್ರೆದ ರಾಸಿ
ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಪನಿ
ಪನಿತ ಮಿತ್ತ್ ಪನಿ

10. **ನಿಕ್ಕ್ ಸೊಲ್ಮೆ**
ಸುರುತ ಬರ್ಸೊಗೇ ಗುಡ್ಡೆ
ಪಚ್ಚೆ ಏರ್‌ದ್ ನಿಲ್ಕಾವುಂಡು
ಸೂರ್ಯನಂಚಿ

11. **ಮರಿಯಲ**
ಪಾಗಾರದ ಮುರಕಲ್ಲ
ಇಡೆ ಇಡೆಟ್
ಪಚ್ಚ ಪಚ್ಚ ಪಜಿರ್

12. **ಸುರುತ ಬರ್ಸ**
ಜಪ್ಪು ನೀರ್‌ದ
ಸುಳು ಸುಳು ನಾದ
ಪಚ್ಚ ಪಚ್ಚ ತೆಗ್‌ಲ್

13. **ಜೋಡಿ**
ವಾಸಂತದ ಪನಿ ಬರ್ಸ
ಕೊಡೆಲಾ ಕೊರಂಬುಲಾ
ಪಾತೆರೊಂದು ಪೋಪ

14. **ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್**
ಒಡಿಪುಡು ಬರ್ಸಗೆ
ತೂದು ಬರ್ಕಾನ್ನಗ
ಕುಡ್ಲಡ್‌ಲಾ ಸುರು

15. **ವಾಸ್ತವ**
ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡೊಡು
ಪೊಂಜೊವೆನರಾಗ
ಅತ್ತ್‌ಡ ಕೆಸರೇ ಕೆಸರ್

16. **ಬರ್ಸ**
ಏತೊಂಜಿ ಬರ್ಸಯಾ
ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಡೇ
ಮೀಂದುನ ಕಪ್ಪೆಲು

17. **ಕಮ್ಮೆನ**
ಬರ್ಸ ಕೈದ್ ಆಯಿನೇ
ಒರಿನಿ ಮುಲ್ಲು ದೈತ
ಪೂಕ್ಲೆನ ಕಮ್ಮೆನ

18. **ಅಕೇರಿದ**
ಅಕೇರಿದನೋ ದಾನಿಯಾ
ಪನ್ವಿಲೆಕ ದೊಂಬುಲಾ
ಪನಿ ಪನಿ ಬರ್ಸಲಾ

ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಪಣ್‌ತ್ನ ಕತೆ

• ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್

ರಜೆಕ್ ಅಮ್ಮಮ್ಮನಿಲ್ಲಗ್ ಪೋತಿತ್ತ. ಎನ್ನಲಕ್ಕನೆ ಚಿಕ್ಕಿನ ಜೋಕ್ಳು, ಮಾಮನ ಜೋಕ್ಳು, ದೊಡಪಯ್ಯನ ಜೋಕ್ಳು ಮಂತ ಸೇರ್‌ತಿತ್ತ. ಐಕ್ಳೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಾರಣಲ ಇತ್ಂ. ಅಜ್ಜಗ್ ಎಳ್ವನೆ ಶಾಂತಿ. ಪೇಟೆಡಿತ್ನ ಎಂಕ್ಳೆಗ್ ಹಳ್ಳಿದ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣ ಸೂನಗ ಕುಶಿಯೋ ಕುಶಿ. ಗೂಡುತ್ತ್ ಬುಡ್‌ತ್ನ ಮಂಗದ ಕಿನ್ನಿಳ್ನ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಲಕ್ಳೆನ ಕೈಕ್ ಸಿಕ್ಕಂತೆ ಅಳ್ಪ ಮುಳ್ಪ ಜಾರೊಂತಿತ್ತ. ಕೈತೊಳ್ ಗುಡ್ಡೆ ಕೆದು, ತುದೆ ಬೇತೆ! ಈ ಪೋಡಿಗೆಗ್ ಮಲ್ಲಾಕ್ಳೆಗ್ ನಮುಗ್ ಕಾಪುಣನೇ ಮಲ್ಲ ಬಂಜದ ಕೆಲಸ ಆತಿತ್ತ್ನ. ಅತ್ತಾಂತೆ ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಕೊಳ್ಪುಣ ಹಪ್ಪಳ, ಮಾಂಬಳದ ಕಾರಕಡ್ಡಿ, ಸಾಂತಾಣಿ, ಅಬ್ಬಾ... ಐತ ರುಚಿ ಎಣ್‌ನಗ ಬಾಯಿಡ್ ನೀರು ಬರ್ಪುಣು. ನನ ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಪಣ್ಪುನ ಕತೆತ ಲೋಕೊನೇ ಮಾಯಾಲೋಕ.

ಆನಿ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಳು ಜಾಲ್‌ಗ್ ಚಪ್ಪರ ಪಾಡುಣ ಜಂಬರೊಟಿತ್ತೆರ್. ಅಮ್ಮ, ಚಿಕ್ಕಿ ಅಟ್ಲ್‌ದ ಗೌಜಿಡಿಪ್ಪುನಗ... ಅಮ್ಮಮ್ಮ ತುಳುವೆ ಕುಜ್ಜೆದ ಪಚ್ಚಿರ್ನ್ ಹಜತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಾಕ್ಳು ಎಂಕ್ಳೆನ್ ಸೂಯಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗೆ "ಬಲೆ ಜೋಕ್ಳೆ... ಹಜಪ್ಲೆ... ಎಲ್ಲೆ ಉಂಡ್ಲುಗ ಅಂಪುಗ"ಂತ್ ರಂದ್‌ಯೆರ್.

ಉಂಡುಲುಗಂತ್ ಪಣ್ಣಗ ಮಾಮನ ಮಗೆ ಶ್ರೀಕರಗ್ ನಾಲಿಗೆಡ್ ಜೊಲ್ಲೆ ಕಾರ್‍ರೆಗ್ ಸುರುವಾಂಡ್. ಆಯಗ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಎಂಕ್ಳೆಗ್ ಮಂತ ಉರುಟುರುಟು ಕಿನ್ನಿ ಕಿನ್ನಿಗೋಲಿದಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುಣ ಉಂಡ್ಲುಗ ಪನ್ಡ ಜೀವಂತ ಗಂಟು.

"ಅಜ್ಜಿ.. ಆಂಡ ಒಂಜಿ, ಇಂಕ್ಲು ಮಲ್ಲ ಕತೆ ಪನೊಡು. ಕೆಲಸ ಅಂಚಾಂಡ ಮಾತ್ರ... ಎಂಕ್ಲೆನ ಬೇಡಿಕೆಗ್ "ಆವ್ ಜೋಕ್ಲೆ ಇಂಕ್ಲೆನ್ ಮುಳ್ಪ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡೆರೆಗ್ ಆವೊಂಜೇ ಅಸ್ತ್ರ"ಂತ್ ಪಣ್ಣಗ... ಮಡ್ಯೆಳ್ತಿ ಬತ್ತ್ ಇಸ್ತ್ರಿ ಪಾಡ್ನ ವಸ್ತ್ರಂತ ಗಂಟ್ ಇಜಿನಗ.. ಅಮ್ಮಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರೊಳೆನ್ ತಿಕ್ಕಂತ್ತ್ ದುಡ್ಡು ಕೊರಿಯೆರ್. ಆಳೆನ ಬೆರಿಟೇ ಪಾತ್ರೆಗ್ ಕಲಾಯಿಪಾಡುಣಾಯೆ... ಮಲ್ಲ ಗೋಣಿತ್ತ್ ಪಾತ್ರೆಳೆನ್ ದೊರಿತೆ. ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಆಯಗ್ಲ ದುಡ್ಡ್ ಕೊರ್ತ್ ಕಡಬುಡಿಯೆರ್.

ಶ್ರೀವರಗ್ ಜಾದೊನ ಚೋದ್ಯ ಸೋಜಿತ್ ಅಜ್ಜಿ ಒಂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆ

"ಜಾದೋ ಬಾಲೆ?"

"ಮೂಲ್ಯೆರ್ ಜಾಯೆ ಕರ ಅಂಪೆರ್? ಮಡ್ಯೆಳನಾಕ್ಲು ಜಾಯೆ ವಸ್ತ್ರ ಸೊಯ್ಪೆರ್. ಆಚಾರಿನಾಕ್ಲು ಜಾಯೆಗ್ ಕತ್ತಿ ಅಂಪೆರ್? ರೈತೆ ಜಾಯೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪೆ? ಉತ್ತರ ಪಣ್ಪಾರ?"

ಪುಳ್ಳಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಅಮ್ಮಮ್ಮ ತೆಳಿತೊಂತು "ಅವು ಅಕ್ಲಾಕ್ಲೆನ ಕಸಬು ಮಗ. ಈ ಭೂಮಿನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂಪುನಗನೇ ದೇವರ್ ಒರಿಒರ್ಯಗ್ ಇಂಚಿಂಚ್ನ
ಬೇಲೆ ಅಂಪೊಂಡಂತ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಅಂತ್ನ ಕತೆನ್ ಎನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಎಂಕ್ ಪಣ್ತಿತ್ತೆರ್."

"ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಇನಿ ಇಂಕ್ಲು ಆ ಕತೆನ್ ಪನೊಡ್"ಂತ್ ನಮ ಛದಿ ಪತ್ಯ.

ಸರಿ, ಅಪಗ ನಡುಟು ಏರ್ಲ ನೂದ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಣ್ರೆಗಾವನ್. ಪಚ್ಚಿರ್ ದಜಪುಣ ಕೆಲಸ ಸಾಗೊಡಂತ್ ಷರತ್ತ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್.

★ ★ ★

ಒರ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಆಕಾಶಂಟು ಪೋವೊಂತಿತ್ತೆರ್‌ಕೆರೆ. ಅಪಗ ಗಾಳಿ ಜೋರಾತ್ ಬೀಸ್ನುಕೆರೆ. ದೇವೆರೆಗ್ ಕಣ್ಣ್ ಬುಡ್ಪೊವೆರೆಗ್ ಆವಂತೆ ಪೋನಗ, ಕೈಟ್ ಇಂಚ ಪರಡ್‌ನಗ ಕಣ್ಣ್‌ನಿಲ್ಕೆ ಮಣ್ಣ್‌ಮಯ. ಕೋಪಂಟ್ ಅವೆನ್ ಪೂಜಿತ್ ಉಂಡೆ ಕಟ್ಟ್ತ್ ಅಡಕ್ಕ್‌ನಗ... ಅವು ಗರಗರ ತಿರ್ಗರೆ ಸುರು ಆನುಕೆರೆ. ಕುಶಾಲ್‌ಡ್ ಕೈಟ್ ಪೂಜ್‌ನಗ ಪಜಿರ್-ಪಂತಿ, ಮರ, ದೈ-ಬೂರು, ತುದೆ-ಬೆಟ್ಟ, ಕಡಲ್ ಮಾತಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಆನುಕೆರೆ. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಪುಷ್ಪಂಕ್ಲು - ನಾನಾ ನಮುನೆದ ಕಾಯಿ ಪರ್‌ಂದುಳು ಮರಟ್ ನೇಲೊಂತಿತ್ತುಕೆರೆ. ನಾಲೈನ್ ದಿನ ಆನಗ. ಆ ದೈಕುಳೆಗ್ ನೀರ್ ಪಾಡಂತೆ ಒಣಗೊಂತೆ ಬನ್ನಗ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆಗ್ ಬೇಜಾರಾತ್ ಕಣ್ಣ್‌ತ್ತ್ ಎರಡು ಬೊಟ್ಟು ನೀರ್ ಸಿತ್ರ್ ಬೂಳುಕೆರೆ. ಆ ನೀರ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಮಾಣಿ ಒಂಜಿ ಜೇವು ಸೃಷ್ಟಿ ಆಯೆರ್‌ಕೆರೆ.

"ಸೂಲೆ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಇಂಕ್ಲು ಈ ಮರ-ದೈ -ಬೂಳುಳೆಗ್ ಕಾಲ - ಕಾಲಂಕ್ ನೀರ್ ಮಾಸೊಂತು. ಪೊರ್ಲುಡ್ ಸೂವೊಡಂತ್ ಆಜ್ಞೆ ಆಂತೆರ್‌ಕೆರೆ. ಆಕ್ಲು ಅಂಚನೆ ತೋಟಂತ ರಖೋಲೆ ಸೂವೊಂತಿಪ್ಪುನಗ ಆ ಮಾಣಿ - ಜೇವು ಮಲ್ಲೆ ಆಯೆರ್. ಒರಿಯನೊರಿ ಮೋಕೆ ಅಂತೆರ್. ಆ ಗೌಜಿಡ್ ತೋಟಂಕ್ ನೀರ್ ಮಾಸರೆಗ್ ಮದತೆರ್. ತೋಟ ಒಣಗ್ತ್ ಪೋನು. ದೇವೆರೆಗ್ ಕೋಪ ಬತ್ತು. ಎನ್ನ ಪಾತೆರನ್ ಗಾಳಿಗ್ ರಾಪೊತ್ ಬುಡಿಯರ್. ನನ ಇಂಕ್ಲು - ನೀರ್ ನೆರಳ್‌ದಾಂತಿನಳ್ಪ ಪಕ್ಷಿಯಾತ್ ಪುಟ್ಲೆಂತ್ ಶಾಪ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಪಗ ಅಕ್ಲು ಅವಮಾನಂಟು ಕೈಟ್ ಮಾನನ್ ಮುಚ್ಚೊಂತ್ ಈ ಸರ್ತಿಗ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮಾಫ್ ಅಂಪೊಡುಂತ್ ಎಂಚೆಂಚ ಕೇನ್ಡಲ ದೇವೆರ್ ಒಪ್ಪಿಯಂತೆ ಸಂಜೀವಿನಿ ಕಡ್ಡಿತ್ತ್ ರಪರಪ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಡೆಕ್ ಬೇಜಾರ್‌ಡ್ ಆ ಕಡ್ಡಿನ್ ಅಕ್ಲೆನಮಿತ್ತ್ ಆಡಕ್‌ತ್ ನನ ಇಂಕ್ಲೆನ ಬುದ್ದಿವಂತಿಕೆಡ್ ಬದ್‌ಕ್ಲೆಂದ್ ಪೋಯೆರ್‌ಕೆರೆ. ದೇವೆರ್ನ ಶಾಪತ್ತ, ಆ ಪಕ್ಷಿಳು ಅಳ್ಪ ಮುಳ್ಪ ಪಾರ್ಯ. ಒಳ್ಪಲ ನೀರ್ ನೆರೆಳ್ ಇತ್ತಿ. ತಿನರೆಗ್ ಜಾಲ ಇತ್ತಿ. ಬುಳಿತ;

ಪ್ಪ ಸೂಂಡಲ ಕಲ್ಲ್... ಧೂಳು ಮಾತ್ರ. ಆಂಡ ಐಕ್ಳು ಪೋಡ್ಯಂತೆ ಗೂಡು ಕಟ್ಯ. ಆಣ್‌ಪಕ್ಷಿ ಸೂಲ ಮಾರಾಯ್ತಿ. ಯೇನ್ ಸಮುದ್ರಂತ ಮಿತ್ತ್ ಪಾರ್ತ್ ಮುಗಲ್ ಕೋಣಪೆ. ಈ ಪಡ್ಯಗ್ ಪೋತ್ ಗಾಳಿನ್ ಉಯ್ಯ್ಯಾಲೆಡ್ ಕೋಣೊಲಂತ್ ಪಣ್ಕೆರೆ ಅಂಚನೆ ಉಯ್ಯ್ಯಾಲೆಡ್ ಮುಗಲ್ನ್ ತೂಂಕ್‌ನಗ ಚಿಟಿಪಿಟಿ ಬರ್ಷ ಬತ್ತ್ನ್ ನಿಲೆ - ಚಂಡಿ ಆನು. ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಮುಂಗೆ ಬತ್ತ್ನ್. ಅಪಗನೆ ಮರ ಆಕಾಶಂಕ್ ಮುಟ್ಟ್‌ತ್. ಪುಷ್ಪ ಕಾಯಿ-ಪರ್ಂದಾನೂ ಬರ್ಷಂತ ಬೊಳ್ಳುಟು ದೇವೆರ್ ಅಡಕ್ನ ಸಂಜೀವಿನಿ ಕಲ್ಲ್ ತೇಲೊಂತ್ ಬನ್ನಗ... ಆಣ್ ಪಕ್ಷಿ ಪೆಜಿನ್-ಕೋಕಾಯಿಡ್ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಗೀಟ್ ಒಯ್ಯುನಗ ಏಳ್ ತುದೆ, ಏಳ್ ಬೆಟ್ಟ ಏಳ್ ಕಡಲ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಆನು. ಇಂಚ ಪಕ್ಷಿ ಭೋದ್ಯಂಟು ಒಂಜೊಂಜಿ ಗೀಟ್ ಒಯ್ತಿಲಕ್ಕನೆ ಪ್ರಾಣಿಲು, ಪಕ್ಷಿಳು, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟ ಇಂಚ ಮಂತ ಜೀವರಾಶಿಲು ಸೃಷ್ಟಿ ಆನುಕೆರೆ. ಆಂಡ ಮನುಷ್ಯನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂಪುಗಂತ್ ಮಣ್ಣ ಮುದ್ದೆಡ್ ಗೊಂಬೆ ಅಂತ್‌ತ್ ಸಂಜೀವಿ ಕಡ್ಡಿಡ್ ಗೀಟ್ ಒಯ್ಯುನಗ ರೈತೆ ಬೆತ್ತ್ ಆಯನ ಬುಡದಿನ್ ಉಂಡಂತೆರ್. ಅಪಗ ಆಕ್ಳು ಎಂಕ್ಳೆಗ್ ವಸ್ತ್ರ ಬೋಡುಂತ್ ಪಣ್ಣಗ ದೇವೆರ್ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರರೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂತೆರ್. ದೈ-ಮರ-ಬೂಳ್‌ಳೆನ್ ಕಡ್‌ತ್‌ತ್ ಖಂಡ ಅಪಡರೆಗ್... ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕಾಸು, ಕತ್ತಿ, ಕುಡರಿಳೆನ್ ಅಂಪರೆಗ್ ಜನ ಬೋಡಂತ್ ಬೆನ್ನಿದ ರೈತೆ ಪಣ್ಣಗ...

ದೇವರೆಗ್ ಅಂದಂತ್ ಸೋಜಿತ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬೊಂಬೆಗ್ ಸಂಜೀವಿನಿ ಕಡ್ಡಿತ್ತ್ ಗೀಟ್ ಒಯ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಕರ್‌ಬುತ್ತ ಆಚಾರಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಯೆ. ಅಯ್ತಾ ಬೆತ್ತ್ ನೊಗ -ನಾಯೆರ್‌ಂಪುನಾಕ್ಳು ಏರ್‌ಂತ್ ರೈತೆ ದುಃಖಿಪುನಗ - ದೇವೆರ್ ಮರತಾಚಾರಿನ್ ಉಂಡಂತೆರ್. ಧಾನ್ಯ ಬಿತ್ತಿಯೆರ್. ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟೆರೆಗ್ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಬೋಡಂತ್ ಪಂಡೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ದಿನಂಟ್ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೋವರೆಗ್... ತಿಥಿ - ನಕ್ಷತ್ರ, ಮೂರ್ತ ಸೂವರೆಗ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರ್ ಬೋಡು ಪಂಡೆರ್. ದೇವೆರ್ ಆಕ್ಳೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂತೆರ್. ಇಂಚನೇ ರೈತೆ ಒಂಜೊಂಜಿ ನೆವನೊಂಟು ಒರಿ ಒರಿಯನಿ ಕೇನ್ನಗ ದೇವೆರ್ - ಭಂಡಾರಿ, ಮೊಯ್ಲಿ ಮೂಲ್ಯೆ, ಶೇರಿಗಾರೆ, ಮಡ್ಯಾಳೆ, ಕೊರಗೆ, ದಿಕ್ಕೆ, ಸಮಗಾರೆ - ಇಂಚ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಸುಬುಗ್ ಒರಿ ಒರಿಯನ್ ದೇವೆರ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂತ್‌ತ್ ರೈತಡ ಸೂಲ ಈ ಬುಳೆತ್ನ ಬುಳೆಟ್ ಮುಕ್ಳೆಗ್ ಸಮಾತ್ ಪಾಲ್ ಪಟ್ಲಂತ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಅಂತೆರ್. ಇಂಚ ಅಕ್ಳೆನ ಸಂಸಾರ ಮಲ್ಲೆ ಆನು. ಬೆತ್ತ್ ಅವು ಗ್ರಾಮ - ಮಾಗಣೆ, ಸೀಮೆ, ರಾಜ್ಯ ಆನು. ಕಡೆಕ್ ರಾಜ್ಯಂಕು ಒರಿ ಅರಸನ್ ಉಂಡಂತೆರ್. ರಾಜ್ಯಂಕ್ ಒರಿ ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾಧಿಪತಿ, ದಂಡನಾಯಕೆ, ತಳವಾರೆ, ಸಾವಂತೆ, ಗುರ್ಕಾರೆ, ಮನೆಗಾರೆ, ಸೇನಾಯೆ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೆಲಸಂಕು ಬೇತ ಬೇತೆ ಜನಕ್ಳೆನ್ ಮಂತೆರ್. ಜೋಕ್ಳೆ ಅಂಚ ಮಂತ ಕೆಲಸನ್ ಒರಿಯಗಂಪರೆಗಾಪುರಿಯತ್ತ?''

''ಅಂದಂದ್... ಎಂಕ್ಳೆನ ಪಾಠಂಟುಂಡು ಟೈಲರ್, ಡ್ರೈವರ್, ಡಾಕ್ಟರ್, ಟೀಚರ್, ನರ್ಸ್, ಕ್ಲೀನರ್, ಹೆಲ್ಪರ್, ಕುಕ್ಕರ್, ಕಟ್ಟರ್, ರೈಟರ್...''

''ನಿನ್ನ ಮಂಡೆ ಈ ಚೂರು ಮನಿಪಂತೆ ಕುಳ್ಳುವನ?'' ರಮ ಜೋರಂತಳು.

''ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಇತ್ತೆ ನಮ ಕಲ್ತುಂಡ ವಾ ಕೆಲಸನ್ಲ ಅಂಪೊಳಿಯತ್ತ?''

''ಅಂದ್ ಬಾಲೆ, ಇತ್ತೆ ದುಂಬುದ ಕಾಲಂತಲಕ್ಕತ್ತ್. ವಾ ಕೆಲಸನ್ಲ ಏರ್ಲ ಅಂಪೋಳಿ. ಇತ್ತೆ ಕುಜ್ಜೆ ಪಚ್ಚೆರ್ ಹಜತ್ತಾನತ್ತ! ಬಲೆ ಮಂತೆರೆಗ್ಲ ಮಾಂಬಳನ್ ಕೊಳ್ಪೆ.''

''ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಎಂಕು ಕುಜ್ಜೆದೊ, ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಎಂಕು ಕುಕ್ಕುದೊ ಎಂಕ್ ಎರಡು ಮಲ್ಲ ತುಂಡು. ಇದ್ದಿ... ಈ ಜಾಲಾ ಪಚ್ಚೆರ್ ಹಜತ್ರಿಯ... ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಉಂಬ್ಯಗ್ ಕೊಳ್ಪುನ ಬೋತ್ರಿ.'' ಜೋಕ್ಲೆನ ಬೊಬ್ಬೆಗ್ ಅಮ್ಮಮ್ಮ ತೆಳಿತೊಂತು ಕೈ ಜೆಕ್ಕೆರೆಗ್ ಪೋಯೆರ್.

ಉಳ್ಳಾಲೊದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ

• ಆರ್.ಕೆ. ಉಳ್ಳಾಲ್

ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನೊದ ಸೊತಂತ್ರೊಗಾದ್ ಮುಂದೇರಿನ ಮಗಳ್
ನಂದಾ ದೀಪೊದ ಬೊಲ್ಪಾದರ್ಲಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೊರುಲು
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ...... ಉಳ್ಳಾಲೊದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ.....
ತುಳುನಾಡ ಸೀಮೆದಾ । ಮೂಡಾಯಿ ಬೆದ್‌ರಡ್
ಬಾಲೆದಾ ಜನನಾ । ಚೌಟ ಕುಲಬೂಡುಡು
ಛಲತಂಕ ಉಡಲ್‌ದ । ಬಲಬೀರ ನಡಕೆದ
ತುಳುಬಾಲೆ ಬಲತಲ್ ಬಂಗಾರ್ ಭೂಮಿಡ್
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ.... ಬಾಲೆ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ..... ||ಹಿಂದೂ||
ಶಾರದೆನ್ ಸುಗಿತೊಂದು ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆ
ಭಾರತೊದ ಲಲಿತ ಕಲೆ ಸಮ್ಮಲೆನ ಬೋಧನೆ
ಕೋಗಿಲೆನ ದಣಿಕೊರ್ಪಿ ನಾಡೊರ್ಮೆ ಉರಲ್
ರಾಗ ಬಾವೊಲೆನ್ ತೆಗರಾದ್ ಕಲ್ತಲ್
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ..... ಬಾಲೆ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ...... ||ಹಿಂದೂ||
ಸಮ್ಮಲೆನ ಬುದ್ಧಿನುಡಿ । ಧರ್ಮಗುಣ ಮಾನಮಡಿ
ಗಲ್ಮೆನೊಡು ಜನ್ಮಭೂಮಿ । ಪೆರ್ಮೆಲೆನ್ ಪಿಂದಲ್
ಪರ್‌ಕೆರೆನ ದಾಳಿಲೆದ । ಕರ್ಮಕಷ್ಟ ಉಳಿಗೊಲು
ನರಕೊಡು ದಾಯೆಜನ । ಬಾಳೊಡುಂದು ಬಾಡ್ಯಲ್
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ...... ಬಾಲೆ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ...... ||ಹಿಂದೂ||
ಪತ್ತಿಪುಡಿ ಜಾರಂದಿ ಕತ್ತಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತಲ್
ಪತ್ತ್ ಜನಕೆದುರಾಪಿ ಗತ್ತ್‌ಲೆನ್ ಗೆಲ್ತಲ್
ಅತ್ಯಾರ್ ಆಯುದೊ ಗರಡಿಗ್ ಅಜತಲ್
ಮಿತ್ತೊಂಜಿ ಕಾಲೊಗು ಗೋಡ್ಯೆರೆ ಗೆರೆತಲ್
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ..... ಬೀರಪೊಣ್ಣು ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ......
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ..... ತುಳುನಾಡ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ...... ||ಹಿಂದೂ||
ಬಂಗರಸು ಪಟ್ಟದಾ । ಬಂಗಾರಾದ್ ಮೆರೆಯೆರ್
ಮಂಗಳಾಂಬೆ ಮದಿಪುದ । ಕುಡಲದ ತುಡರಾಯೆರ್
ಸಿಂಗರದ ಸಿರಿವಂಶೊ ಜೋಕುಲ್ ಇರ್ವೆರ್
ತೆಗರಾದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಸೌಭಾಗ್ಯ ತೂಯೆರ್
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ.... ಬಂಗರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ......
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ.... ಬೀರಪೊಣ್ಣು ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ........ ||ಹಿಂದೂ||
ಕಾಲಾನು ಬಾಗೊಡು ಉಳ್ಳಾಲೊಸೀಮೆನ್
ಆಳೊಂದು ಮಹಾರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಮೆರೆಯೆರ್
ಸುಲಿಗೆ ಸುಂಕ ಆಂಕರದ ಪರಂಗಿಲೆನ ರಾಪುನು
ತಲೆತ್‌ದ್ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಸೊತಂತ್ರ ಒರಿತೆರ್
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ..... ಬೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ........
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ..... ಚೌಟರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ.......
ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ ಉಳ್ಳಾಲೊದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ....... ||ಹಿಂದೂ||

ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್

೧

ಉದ್ಯಬೆಂದೆರ್ ಬಿರ್ಮೆರ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್
ಕರ್ಗಂಡ ಕಾಡ್‌ಡ್ ನಾಗ ಜಿಡೆ ಪಾಡ್‌ದ್
ಮೂಲತಾನ ಆಲಡೆಡ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್
ಜಯವುಲ್ಲ ಬಿರ್ಮೆರ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್

ನೆಗೆರೆಡ್ ರಕ್ಕಸೆರ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಕನ್ಯಲು ಉದ್ಯ ಬೆಂದರೆ.
ಪುಂಚೊಡು ಬಿರ್ಮೆರ್
ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್
ಮೂಲದ ಮಯಿಸಂದಾಯೆ ಜಾಗ್‌ದಾ ಪಂಜುರ್ಲಿ
ಪರಿವಾರ ದೈವೊಲು ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್
ಸಾರ ಮನ್ನ ಬೂತೊಲು ಸೂತ್ರ ಗಂಡ ಗಣೊಕುಲು
ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್

ತಿಗಲೆಡ್ ಸಿರಿ ಲಿಂಗ ಮುಂಡೊಡು ನಾಮ ಲಿಂಗ
ತರೆಟ್ ಏಲ್ ಜಿಡೆ ಸತ್ತಿಗೆ ಕೊಂಡ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್
ಬಿರ್ಮೆರ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್

ಪಾತಾಳೊಗು ಮುನ್ನಿ ಬುಡಿಯೆರ್
ಆಕಾಶೊಗು ಜಿಡೆ ದೆರ್ತೆರ್
ಎಡತ್ತ್‌ಡ್ ಎಲ್ಪತ್ತ ಏಲ್ ಕೋಟಿ
ಬಲತ್ತ್‌ಡ್ ಅಜಿಪತ್ತ ಆಜಿ ಕೋಟಿ
ಪಾವುಲೆ ಕೊಂಡ್ ನಾಗೆರ್ ಕೊಂಡ್
ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್ ಬಿರ್ಮೆರ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್

ಕರಿಯೆ ಸಂಕಮಾಲೆ ಬೊಲ್ಯ ಸಂಕಮಾಲೆ
ಉಲ್ಲಾಯೆ ಉಲ್ಲಾಕುಲು
ಅರಸು ದೈವೊಲು ಆದ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್
'ಸಿರಿ ಕನ್ಯಲು' ಉಲ್ಲಾಲ್ತಿ ಆದ್ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್

ತೊಟ್ಟಿಲ ಬಾಲೆಗ್ ಕಂಚಿಲ್ದ ಕಂಜಿಲೆಗ್
ಕಂಡದ ಕುರಲ್‌ಗ್ ರಾವು ಪಕ್ಕಿಗ್
ಪರಪು ಪಿಜಿನ್‌ಗ್
ಆಧಾರ ಉಂತೊವೆಂದ್ ನುಡಿ ಕೊರ್ತೆರ್
ಜಯವುಲ್ಲ ಬಿರ್ಮೆರ್ ನುಡಿ ಕೊರ್ತೆರ್
ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಜೋಕುಲೆನ್ ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಬಾಮಿಪೆಂದ್ ನುಡಿಕೊರ್ತೆರ್
ಜಯವುಲ್ಲ ಬಿರ್ಮೆರ್ ನುಡಿಕೊರ್ತೆರ್

೨

ಕಾಡ್ ಕಡ್ತೆರ್ ಬುಲ್ಡೋಜರ್ ಬುಡಿಯೆರ್
ನಾಗ ಜಿಡೆ ಪಾಡಿದಾ ಪುಂಚೊನು ಮರತೆರ್
ಬಿರ್ಮೆರೆ ಕಿನ್ನಿಲೆ ನಾಗೆರೆ ತೆತ್ತಿಲೆ
ಮೂಲ ಮುತ್ತಾಯೆರ್

ಮೂಲತಾನದ ಆದಿ ಆಲಡೆದ ಸಂತಾನ ಮುತ್ತಾದ್
ಕುಟುಮೊದ ಸಂತಾನೊಗು ಬೆಚ್ಚನೀರ್ ಮಯಿತೆರ್
ನಾಗನ ಮೂಲ ಕುಮಾರನ ಆಲಡೆ
ಮಾಯೊನೆ ಮಲ್ತೆರ್

ಏರೆ ತಟ್ಟು ಶಾಪ ಉಂದು ಏರ್ ತುಂಬು ಪಾಪ?
ಬಲ್ಮೆ ಪಂಡಿನ ಬಲ್ಯಾಯಗಾ! ಮಂತ್ರ ಪಂಡಿನ ತಂತ್ರಿಗಾ!
ಲಕ್ಷ್ಯ ದಾಂತೆ ಲಕ್ಷ ಸುರಿನಾ ಮೂಲತಾನದ ಕುಟುಮೊಗ?
ಏರೆ ಕಂಟೆಲ್ ಬೂರು ಈ ನಾಗ ಪಾಶ?

ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ

ಈ ಸಂಚಿದ ಲೇಖಕೆರೆ ಪತ್ತೆ

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
'ನೆಲೆ', ಬೆದ್ರಾಳ, ನರಿಮೊಗರು,
ಪುತ್ತೂರು - 574 312

ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ
ಭೂಮಿಗೀತ, ಕುಂಜತ್ತಬೈಲು,
ಮಂಗಳೂರು - 575 015

ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ
ಸಿ-2, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕ್ವಾಟ್ರರ್ಸ್, ಉರ್ವಾಸ್ಟೋರ್
ಅಶೋಕನಗರ ಅಂಚೆ, ಮಂಗಳೂರು - 06.

ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ರೈ, ಹರೇಕಳ
"Shetty Caterers" 158 - Dari Compound,
C.S.T. Road, Opp. Nityanand Hotel,
Santacruz (E) Mumbai - 400 098

ಯು. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ
ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ
ಅಂಚೆ ಇರುವೈಲು ಗ್ರಾಮ, ಇರುವೈಲು 574144.

ಭಾಸ್ಕರ ನೆಲ್ಲಿತೀರ್ಥ
ಮ.ಸಂ.3-129/1(14), ತೋಡ್ಲಗುಡ್ಡೆ
ಕುಂಜತ್ತಬೈಲ್, ಕಾವೂರು, ಮಂಗಳೂರು

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
ವಿದ್ಯಾ ಕದ್ರಿ ಕಂಬಳ ರಸ್ತೆ,
ಬಿಜೈ, ಮಂಗಳೂರು - 575 004

ಶಶಿಕುಮಾರ್ ಸಿ. ಕುಂದರ್
305/18, Sandeep Building
JP Nagar Road No. 5
Goregaon (E) Mumbai - 400 067

ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ
ಸಿ-1, ತಳಅಂತಸ್ತು, ಜಲ್‌ಕೀರ್ತಿ,
ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿ ಲಿ.
ಜಯರಾಜ ನಗರ, ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಳಿ,
ಎಲ್.ಜಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೊರಿವಿಲಿ (ಪ)
ಮುಂಬಯಿ - 400 091

ಯಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮಂಗಳೂರು
'ರತ್ನತ್ರಯ' ಕಾಪ್ರಿಗುಡ್ಡ ಮಂಗಳೂರು -1.

ಎಚ್.ಎಸ್. ಬೊಳ್ಮಾಡಿ
ಬೊಳಮಾಡಿ ಮನೆ, ಅಂಬ್ಲಮೊಗರು ಅಂಚೆ,
ಮಂಗಳೂರು - 17

ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ
ವಾಣಿ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ.

ಪ್ರವೀಣ ಕಾಟೂರು, ಸುಳ್ಯ
ಕೆ. ಹೊನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ
ಕಾಟೂರು ಮನೆ, ಜಾಲ್ಸೂರು ಅಂಚೆ
ಸುಳ್ಯ - 574 255

ರಾಜಾರಾಮ ಪಿ.

ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
'ನಿತಿನಾ' ನುಳಿಯಾಲು
ಅಂಚೆ : ಬೆಟ್ಟಂಪಾಡಿ, ಪಾಣಾಜೆ, ಪುತ್ತೂರು ದ.ಕ.

ಶೋಭ ಪದ್ಮರಾಜ್
ಪಂಚವಟಿ ನಿಲಯ, ಶಿವನಗರ, ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ
ಮಂಗಳೂರು - 575 028

ಎಚ್. ಮಾಧವ ರಾವ್
ನಿವೃತ್ತ ಇಂಜಿನಿಯರ್
6-9-244 ನಾದಪ್ರಿಯ, ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ ಮಂಗಳೂರು-2

ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ
ಪಿ.ಎಲ್. ಕಂಪೌಂಡು, ಮೋರ್ಗನ್ಸ್‌ಗೇಟ್, ಜಪ್ಪು
ಮಂಗಳೂರು - 575 001.

ಎನ್. ಕುಮಾರ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು
ಸಸಿಹಿತ್ಲು, ಮಂಗಳೂರು ದ.ಕ.

ಕುದ್ರೆಪ್ಪಾಡಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಆಳ್ವ
ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪೌಂಡ್, ಸುಲ್ತಾನ್ ಬತ್ತೇರಿ
ರೋಡ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 006.

ಸರಪಾಡಿ ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ
ಸರಪಾಡಿ, ಅಂಚೆ ಅಜಿಲಮೊಗರು, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ಸದಾನಂದ, ಸುರತ್ಕಲ್
ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು,
ಕಾರ್ನಾಡ್, ಮೂಲ್ಕಿ, ಮಂಗಳೂರು

ರತ್ನಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿ
A 202, Rashmi Palace, Shruthi Ashram,
Borivili (W) Mumbai - 400 103

ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್
ಅಂಚೆ : ಹಳೆಯಂಗಡಿ - 574 146, ದ.ಕ.

ಆರ್.ಕೆ. ಉಳ್ಳಾಲ್
ಶ್ರೀ ಗುರುಕೃಪಾ, ಬಂಡಿಕೊಟ್ಯ, ಉಳ್ಳಾಲ ದ.ಕ.

ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ
ನಂ. 6 ಕೃಷ್ಣಾ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ
4ನೆಯ ತಿರುವು ಅಮರಜ್ಯೋತಿ ನಗರ,
ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 040.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

'ನೆಲೆ', ಬೆದ್ರಾಳ, ನರಿಮೊಗರು, ಪುತ್ತೂರು - 574 312

ಸದಸ್ಯೆರ್

ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್
ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿಭಾಗ,
ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು, ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು, ಉಡುಪಿ

ಯೋಗೀಶ್ ಕಾಂಚನ್
ಕಾಂಚನ್ ನಿವಾಸ,
ಪೋಸ್ಟ್ ಮೀನಕಳಿಯ, ಮಂಗಳೂರು - 575 010

ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡ
ಡೆಚ್ಚಾರು ಮನೆ, ಪುದುವೆಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಅಂಚೆ,
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
'ವಿದ್ಯಾ', ಕದ್ರಿ ಕಂಬಳ ರಸ್ತೆ,
ಬಿಜೈ, ಮಂಗಳೂರು - 575 004

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
'ನವದುರ್ಗಾ', ಅಂಚೆ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ - 576 102

ಸರಪಾಡಿ ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ
ಸರಪಾಡಿ, ಅಂಚೆ ಅಜಿಲಮೊಗರು, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಗುರುಕೃಪಾ ಮನೆ, ಪಡುಪೆರಾರ ಅಂಚೆ
ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್, ಬಜಪೆ, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು

ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ
ಸಿ-1, ತಳಅಂತಸ್ತು, ಜಲ್‌ಕೀರ್ತಿ, ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್
ಹೌಸಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಲಿಮಿಟೆಡ್
ಜಯರಾಜ ನಗರ, ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಳಿ,
ಎಲ್.ಜಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೊರಿವಿಲಿ (ಪ) ಮುಂಬಯಿ - 400 091

ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ
ಸಂ-81, ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ನಿಲಯ
ರಾಜು ಕಾಲೊನಿ, ಎಮಲೂರು,
ಅಂಚೆ ಮಾರತ್ತ ಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 037

ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ
ಮಂಜೂಷ, ಹ್ಯೊಗೆಬೈಲು, ಅಂಚೆ ಅಶೋಕನಗರ,
ಮಂಗಳೂರು - 575 006

ಪ್ರೇಮಲತ ರಾವ್
W/o ರಂಗನಾಥ ರಾವ್
ಅಂಚೆ : ಬೋಳುವಾರು
ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ.

ವಿಲಾಸ್ ಕುಮಾರ್ ನಿಟ್ಟೆ
ಪತ್ರಕರ್ತರು
ವಿಜಯಕರ್ನಾಟಕ
ನಿಟ್ಟೆ, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು, ಉಡುಪಿ

ಮಂಗಳಾ ವೆಂ. ನಾಯಕ್
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಅರ್ಥ ಸದಸ್ಯರು

ವಿನಂತಿ

- ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 50/-; ಅಜೀವ ಚಂದಾ ರೂ. 500/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.
- ಕತೆ / ಕಬಿತೆ / ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖಿನ / ಹರಟೆ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ. ಡಿಟಿಪಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇಮೇಲ್ ಕಡಪುಡುಂಡಲಾ ಆವು.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ. (ಪ್ರತಿ ಬರವುಲೆಡ್ ಪತ್ತೆ ಬೋಡೇ)
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡುದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮದಿಪುಡು ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಪುಟೊಕ್ಕು ಪ್ರತಿ ಬೂಕುಲೆ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕರೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.

ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಸಂಕಥನ ಉಳ್ಳಾಲ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ವಿಚಾರಕೂಟೊನು ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ. ಕುಲಪತಿ
ಡಾ. ಟಿ.ಸಿ. ಶಿವಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ಕುಡ್ಲದ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಭವನೊಡು ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್

ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡಪಾಯಿನ
ತುಳು ಬರವಣಿಗೆದ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ ಉದಿಪನ

ಗುರುಪುರ ಸರಕಾರಿ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜಿ 'ಸಿಂಗಾರ' ತುಳು ಸಂಘೊದ
ಆಟಿಡೊಂಜಿ ಕೂಟೊಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಡ್ದ್ ಕೋರ್ದಟ್ಟದ ತೂಪರಿಕೆ

Reg. with RNI No. Kartuloo 14/10/200-TC

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತಿನ ಮೂಲ್ಕಿ ಸುಂದರ ರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿನೆಂಪುದ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಮದಿಪು - 54 ಬುಡುಗಡೆ

ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರೆನ ಖಂಡಕಾವ್ಯೊದ ಆಧಾರೊಡು ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್ ಬರೆತಿನ 'ಏಕಿಣಿ ಕರ್ಣೆ' ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊದ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಅಕಾಡೆಮಿ ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತ್ಂಡ್. ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ (ಕರ್ಣೆ), ವಾದಿರಾಜ ಕಲ್ಲೂರಾಯ (ಕೃಷ್ಣೆ), ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ (ಕೌರವೆ), ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ ಸರಪಾಡಿ (ಸೂರ್ಯೆ), ದಯಾನಂದ ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್ (ಕುಂತಿ) ಅರ್ಥ ಪಂಡೆರ್. ಹರೀಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಸೂಡ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟದಕ್ಲು ಹಿಮ್ಮೇಳೊಡಿತ್ತೆರೆ

ಕೊಣಾಜೆ ಗ್ರಾಮಚಾವಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಸೇವಾ ಸಂಘ ನಡಪಾಯಿನ 'ಆಟಿಡೊಂಜಿ ಕೂಟೊ' ದ ಚಾವಡಿ ಲೇಸ್